

308969

ప్రతిదినము ప్రకటించబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 21వ తేది శుక్రవారము } No. 144
సంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర విజభాద్రపదమాస శుద్ధ పంచమి. } సంచిక ౧౪౪

సాల్ వజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కో; నెం. 155, జమ్నామసీదు బొంబాయి.

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు అచి కనుగొనని, సాటిలేని చున్నోజ్జమగు సువాసనగలది.
ఆల్కాహాలుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించుచో, మనోగ్యమగు సువాసన ని స్ఫులకరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నవైజు (ఆర డ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము వైజు 1-డ్రాం " " 0-12-0
పేరొకవైజు 2 " " 1-4-0
పెద్దవైజు 4 " లేక 1/2 డ్రాస్సు " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాత్రులను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలుపెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగట్టును సీసావైస ను, కార్డువైసను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో దిల్బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో అజాకిమృతుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టి మందులన్నిటికి తల్లి

ఈ దివ్యావధము సంజీవితో సమానమైనది. దీని సేవించినచో వీర్యవృద్ధిని, బలమును, ధాతుపుష్టిని కలిగించును. 2. సమస్త మేహములు, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లవర్ణము, స్పష్టస్థలము ఇంక మాత్రధ్వారములకు సంభవించెడి అనేక వ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజమౌటిది. (3) రక్తమును శుభ్రపరచి వృద్ధిబొందించి జేహమునకు కాంతి తెచ్చును. 4. నరములకు సత్తువనిచ్చును గాన సర్వజీవన్ అనెదరు. ఇది స్త్రీలు, పురుషులు, బాలుకు వృద్ధులు అందఱును ఉపయోగించవచ్చును. ఈ ధాతుపుష్టి చూర్ణము యొక్క మహత్తు సేవించినవారికే తెలియనగును.

వెల టిన్ను 1కి-2-0-0. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

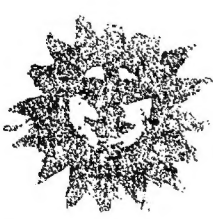
ప్రాఫెసర్. జి. యస్. నాయుడు, కలియుగభీమ, బంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు

లీలా లేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు స్త్రీల మనస్సై ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0
యశోధర:—ఇందొక యాతుది లేనచుగనివైగల యశరా గమునకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికిదెచ్చును 0-12-0
మనోరమ:—మగడువేట కేగి రాత్రి సునంద జిమ్మకొననతని సామర్థ్యముచే నిడిపించి, స్త్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0
జగదేకరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న స్త్రీకి తికి దెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ ... .. అ. 0-10-0
సహనోదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినత ఆన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. అ. 0-4-0
అల్లలారాటమున కోర్కెనికోడండ్రె ప్రలాపము:— అత్తలు కోడండ్రెను బాధించు విధములుగలది. అ. 0-2-0
మిత్రద్రోహము:—ఆపవ్యంధుడగు మిత్రునిపై నిందమోపి కడకు తాను జిమ్మకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0
ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదెనినను పంపుదుము. 856
నలయవారు:— కణ్ణిక్ బుక్ డిపో.
6 మెంకటేశమేస్త్రి వీధి, సామలూరు పేట, మదరాస్.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావర్ణదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండ్ కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయు డగు కూచి నంసిహముచే రచింపబడిన యీక్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

- 1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధములు - పద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్రతులు మాత్ర మున్నవి) 0-8-0
- 2. " " రెండవకూర్పు 0-10-0
- 3. శ్రీ గౌరాంగ (చైతన్యస్వామి) చరిత్రము - పద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
- 4. " " రెండవభాగము 1-4-0
- 5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

అన్ని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బాధ కోలును. వాయువు పోట్ల సోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియుంట నుండదలినది

అనమూలికలచే హింసూడజే నుండు తయారుచేయుటకు మంచిమందు. ఏదిని విడదీయులలో కూడా వాడుచున్నాము. అమృతాంజనం డిపో: 109, (ఫోర్ట్ స్ట్రెట్, బొంబాయి) 7, రంబాపెట్టె వీధి, మద్రాసు.

మోటరు యంత్రవిద్యాశాల

3-24 పాటర్నరోడ్డు, మోంబాయిరోడ్డు. ఆంగ్లముచే ఆంగ్లములకు ప్రశ్నల సౌకర్యములు కలగజేయుదును. 820 వైవారికి దరఖాస్తు చేసికొనవలయును.

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అండ్ కో, [723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రమయిన మంచివస్తువులు వీరుబహుచక్రకగ సప్లయిచేతురు. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

రిజిస్టర్డ్ తామ్రమైనము [రిజిస్టర్డ్]

ఇది రాగివలన తయారు కాబడలేదని రుజువు పర్చుగల సమర్థులకు 100-0 0లు యినాం

అన్ని చర్మరోగములకు, చచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధావధము. ఇది యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను ఆలివమాత్రము నయినను దీర్చించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రామ బాణమువలె ఖండించి యావనవంతులగా జేయును. 1 రకం 100 మాత్రలు 10-0-0 2 రకం 100 మాత్రలు 4-0-0 సగము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును. యస్. వి. యస్. రాజు అండ్ కంపెనీ (778) 20, కందపు మొదలివీధి, సాకారుపేట మదరాసు. వ్రాంచి:—లక్ష్మీనరసాపురం అనపర్తిస్రోస్ట్రు, గోవాపరిజిల్లా

శ్రీ కాళయ్యకి సంవత్సరాది సంచిక.

మీ గళనామ సంవత్సరము నందు సగము భాగము గడిచిపోయింది. ఇప్పటి నుండియును ప్రయత్నములు జరిగినగాని కాళయ్యకి సంవత్సరాది సంచిక సకాలమున వెలువడదు కనుకా కనుక గలగవు. కాగితముల కొరతవలన కల వేర్వేడిన యీ సమయమునందు సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురించుచు నున్నాము. దేశభక్తులు భాషాభిమానులు సంవత్సరాది సంచిక యందు ప్రచురించుటకు దగిన వ్యాసములను చిత్రపటములను అక్షరబద్ధ మాహాత్మ్యములను ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయమునకు చేరువలు పంపి సంచికోపయోగమును విస్తరింప జేయుటకును మా ప్రయత్నములను సఫలము చేయుటకును ప్రార్థితులు. వ్యాసము లక్షద్వీపములు గాకను చిన్నవిగ నుండుట సహజమని మన వ్యాసలేఖకులకు విన్నవించుచున్నాము. ఇంతవరకు ప్రచురితములుగాని ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు మహాస్థలములయొక్కయు చిత్రపటములను పంపుటకు సవినయముగ దేశ బాంధవులు ప్రార్థితులు.

పత్రికాధిపతి.

Cattle Show Committee, ONGOLE

ఒంగోలు పశువుల సంత సంఘము.

నోటీసు.

894

ఇందువలన సమస్తమైనవారికి తెలియజేయుట యేమనగా:-

13 వ ఒంగోలు పశువులసంత 1918 సం॥ రం ఫిబ్రవరి మాసంత ప్రారంభములలో ఒంగోలు నందు జరుపబడును.

గత సంవత్సరములలో నిచ్చిన బహుమతుల కంటె నెక్కువ బహుమతులను జరుగబోవు సంతలో నిచ్చుటకు సంఘము వారు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

మామూలు ప్రకారము ఎక్కువ పశువులను చక్కగ తయారుచేసి బహుమతులను పొందుటకు శ్రద్ధవహించి ఛాటుపడెదరని సంఘము వారు కోరుచున్నారు.

సంత జరుపబడు తేదీలు ప్రస్తుతము నిర్ధారణ కాబడలేదు. గనుక నిర్ధారణ కాబడిన వెంటనే తిరిగి నోటీసులద్వారా తెలియపరుపబడును.

ఒంగోలు పశువులసంత సంఘము ఆఫీసు.	ఇట్లు వి. నారాయణరావు. కార్యదర్శి.
సేపాశ్రమ కట్టా, మునింగి నుండి ...	80-0-0
కుంభమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోలోజనము, చుంచీది ,, ...	7-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి ...	0-10-0
ఆశిపచ్చికా నా లేక జాన్న ,, ...	8-8-0
తామర తైలము డబ్బీ 1-కి ...	0-6-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
తాంబూలమాత్రము, నువ్వాసన గా చుండును 50-కి	0-8-0

అమృతాంజనముడిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాస.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యము సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. మొ. రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము పోస్టుబాక్స్ 212, మద్రాసు

హోమయోగాలు

ఎల్లను జి. మూనేగారి లేఖ

ఈ దిగువ లేఖను మూనేగారు ఈ నెల 5-వ తేదీన కరాచీ డెయిలీ కెజెటు పత్రికకు వ్రాసిరి. ఆ పత్రిక వా ర లేఖను ప్రకటింపబడితే దానిని ఈ నెల 6-వ తేదీన డెయిలీ న్యూస్ పత్రికకు పంపిరి. ఆ పత్రికలో ప్రకటింపబడిన లేఖ న్యూయిండియా పత్రికలో ఈ నెల 19-వ తేదీ నిటుల ప్రకటింపబడినది.

డెయిలీ కెజెటు పత్రికా సంపాదకునకు, ఆయా,

హోమయోగాను గూర్చిన లేఖలను మీ పత్రికలో ప్రకటింపబడుట మీరు తానొసంగితిరి. ఆ లేఖ లందు లేకుండ ప్రకటితము లగు నట్లున్నవి, గాని దానివలన నెట్టిలాభమును కలుగబోదు. ఇతర రాజకీయ విషయములందు వలె నే దీనియందునుగూడ నిరుదేగుల వారును చెప్పవలసినది చాల గలదు. కాంతముతో వాద ప్రతివాదముల వివరముగాని వ్యక్తి మామణమును పరిహాసోక్తులను ప్రయోజనకరములు గావు. ఈ ఆందోళనము కాంతముగను శాస్త్రవిరుద్ధము గాకుండను జూపబడినచో ఆక్షేపణ మేమియును లేదని ఈ దేశమునందును ఆంగ్ల దేశమునందును గల అధికారు లందరును పెక్కుసారులు వివరించి చెప్పియున్నారు. కరాచీలో సెక్ హోమయోగాలు కాఫీ కలదు. ఆ కాఫీవారు చాల సఫలము చేసిరి. కాంతముగ శాస్త్రసమ్మతముగ హోమయోగాలను కలుగు లాభములను గూర్చి వివరించిరి. ఈ సఫల కథికోత్సాహముతో చాలమంది వచ్చుచున్నారు. ఇంతవరకు నొసంగబడిన యుపన్యాసము లలో పోలీసువారి నిర్వచనము ననుసరించి కూడ సెక్కు టియు శాస్త్ర వ్యతిరేకముగ లేదు. ఆంగ్ల దేశమునందలి పత్రికలు దొరతనమువారిని గూర్చియు ప్రభుత్వోద్యోగులను గూర్చియు వ్రాయుచో నుపయోగించు కఠినపదములయందును తీవ్రబావములందును సమాకాంసమైన నీ యుపన్యాసములలో కనబడెను. ఈ ఆందోళనము నువివేకముతో గూడినగా అవివేకముతో గూడినదా యను ప్రశ్నతో నాకిప్పుడు పనిలేదు. ప్రస్తుత రాజకీయచర్య యంతయును సాధారణతతో జరుపబడవలసినదిగా నున్నది. ఒకకక్షవారు రెండవకక్షవారిని తీవ్రవచనముల దూరినచో రెండవ కక్షవారు తీవ్ర తమ వాక్యములను వాడెదరు. అందువలన కలుగు ప్రయోజన మేదియు నుండదు. ఆంగ్ల దేశమునందుగల వివిధ రాజకీయ కక్షలలో నొక కక్ష వారినికొక కక్షవారిపట్ల నెట్టి గౌరవభావమును చూపెదరో అట్టి గౌరవభావమునే యిచ్చట గూడ ప్రతి కక్షల హోమయోగాలపట్ల గూడ చూపదగును. విద్యావిహీనులును క్రమ పద్ధతుల నెరుంగని వారును మాత్రమే పరస్పరమామణిలగు గడంగడనగు విషయము నిరకక్షుల వారు ను సృ రిం ప దగును. కరాచీలో జరిగినసభలు ఉత్సవములు మున్నగు వాని కలన దొరతనమువారికి అభ్యంతరము కలుగుచున్నదని హోమయోగా కక్షవారివై నిందమోపుట అనుచితము. యుద్ధసమయమున దేశీయవిషయములను చర్చింపగూడదనుట యుక్తమైనను సాధారణముగ యుద్ధసమయముననే నట్టిప్రశ్నలు తలచావునను విషయము చరిత్రవలననే మనకు విదితము. యుద్ధమువలన కలిగినమార్పులు మున్నగు వానివలననే ఈ యాందోళనము కలిగినదని సరియగు దృష్టితో నవలోకించి గ్రహింపదగును. సభలను ఊరేగింపులను నిలపివేసి ఈయుద్ధమును నణగద్రొక్క ప్రయత్నించినచో తీవ్రబావము వైకుటకును. అప్పుడు కాంతిని కలిగించుటకు పోలీసువారి సహాయ మధికముగ కావలసియుండును. అప్పుడే సభలు దొరతనము వారికి ప్రతిరోధకము లనుపించుకొనును. గాని అప్పుడు దొరతనమువారే బాధ్యులగుదురు.

జాలరి పడవలవారు

ఈమిగిడేను, సెప్టెంబరు 18:- రెండు మాసములవరకును తమలో నూటికి ముప్పదిచొప్పున పడవల నాడకుండ రెండు మాసముల వరకును గట్టివేసి, 200 టన్నుల కంటె నెక్కుడు బరువుల చేపలను జర్పి కెగుమతి చేయవచ్చు తమకు గలిగిన నష్టములకు తగిన పరిహారముల సేపగడమను బ్రిటిషు వారి బడంబడికకు పడవల వా రొప్పుకొనిరి.

బ్రాహ్మణేతరుల ప్రస్తుత కర్తవ్యము

ముప్పదిసంవత్సరములపైగా కాంగ్రెసు సభవారు ఏటేట సభలు జరిపి, చాల ద్రవ్యము వెచ్చించి, వ్యయప్రయాసల కోర్చి, అతిదూరప్రదేశములకు వెళ్లి సభలుజరిపి, దేశాభ్యుదయమునకు అవసరమయిన మార్పులు రాజకీయాంగములలో చేయవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచుండిరి. హిందూ దేశస్థుల దురదృష్టవశముచేత అందువల్ల ఫలము కలుగలేదు.

అనిబి నెంటుమ్మగారు రాజకీయాందోళనము పూని న్యూయిండియాపత్రికాధిపత్యమును వహించిన గత రెండువత్సరములలో దేశీయుల హృదయములలో నవీనజాతీయ బీజముం కురించినది. హిందూదేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణచరిత్రలో, గతసంవత్సరపు లక్షో కాంగ్రెసు చాల ప్రాముఖ్యమును వహించినది. ఏల యన హిందూ మహమ్మదీయసమస్య పరిష్కార మగుటే కాక, అదివరకు మితివాదులచే నడుపబడు కాంగ్రెసుసభకు జాతీయవాదులు నాయకులయిరి. మితవాదులు ఇదివరకు తాముచేసిన శ్రమ వృద్ధియైన దని బహిరంగముగా విస్ఫోటముగా వక్కాణించిరి.

అనిబి నెంటుమ్మ హిందూదేశమునకు యుద్ధాంతరము స్వరాజ్యము (Home Rule) వచ్చి తీరవలెనని, అందునిమయమై ప్రభుత్వమువారు తమ అంగీకారమును నూచించవలెనని ఆందోళన చేసెను.

అట్టి పరిస్థితులలో చెన్ననగరములో త్యాగరాయ శెట్టిగారు బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మనుపేర సెక్ ఉద్యమ మును సాగించి బ్రాహ్మణేతరులకు స్వరాజ్య మక్కురలేదని పత్రిక నొకదాని ప్రచురించిరి. నాయరుగారును శెట్టిగారును స్వయముగాను జన్మిసి, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాక మొదలుగాగల పత్రికలమూలమునను, బ్రాహ్మణేతరులను రాజ్యాంగములోనుండి విడదీసి, స్వరాజ్యాందోళనము బ్రాహ్మణుల కొంటెతనమని యేర్పర్చుటకు అవకాశము కలుగజేయుచున్నటులు కన్పించుచున్నది. బీ నెంటుమ్మను ప్రభుత్వమువారు సరియైన కారణములు చెప్పకనే, నిర్బంధప్రవాసశిక్ష పాలు జేయుటయు, నింతవరకు ఆమెను విముక్తి చేయకుండుటయు కూడ తటస్థించినది. నాయరుగారును శెట్టిగారును బ్రాహ్మణేతరుల బాగుకోరన నాయకుల యని పేరుకొని, వారికిని వారి యుద్ధయములకును వారిఅభిప్రాయములకును వ్యతిరేకులుగా ప్రవర్తించుచున్నారు.

ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున బ్రాహ్మణేతరుల కర్తవ్యమేమి? నాయరుగారును శెట్టిగారును మనకు నాయకులు కారని చాటుటయు, బ్రాహ్మణేతరులయొక్క రాజకీయ సంస్కరణ విషయమయిన సదభిప్రాయమును ప్రభుత్వము వారికి నెల్లడించుటయు ముఖ్యమయిన విధి అయియున్నది.

బ్రాహ్మణులు తదితరులకు (Communal representation) తమ ప్రతినిధులను తామే పేరుగా నెన్నుకొను అధికారము నిచ్చినారు గదా? అభినవతిరుదాంతికు లగు కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు దసరాపండుగ దినములలో జరుపదలచుకున్న సభోద్యోగములేమి? ఆలోచించి వేరే సభయొక్క అవసరము, ప్రయోజనము వున్నదా అను విషయములను తర్కించవలెను.

బ్రాహ్మణేతరులు కోరదగు ప్రాతినిధ్యపు హక్కునులభముగా లభించినందున యిక కాలము వృధపుచ్చక బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాజనని సభలోకలసి, డిసెంబరు నెలలో మాంటేగుగారు వచ్చుసరికి స్వరాజ్యాందోళణ, ఆంధ్రరాష్ట్రము మొదలుగాగల విషయములను చర్చించి, వారికి విన్నవించవలసిన ముఖ్యాంశములలో భేదాభిప్రాయములులేకుండానివేదించి కార్యముగట్టెక్కించు దురుగాకయని కోరుచున్నాను.

రాజకీయాందోళనములోనుండు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులు భేదాభిప్రాయములు యున్నారని త్యాగరాయ శెట్టి వారు ప్రయత్నమువారికి తెలిపియున్నారు. వారు చెప్పినది నిజము కాదని మనము నిరూపించవలసి యున్నది. ఇకముందు రాజకీయాందోళనమందు, బీ నెంటుమ్మ మొదలగువారిని విముక్తులనుజేయు ప్రయత్నములోను, స్వరాజ్యమును బడయుటలోను, బ్రాహ్మణేతరులే కార్య నిర్వహణమును వహించి వారికి కలిగిన కళంకమును బావుకొందురుకాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

గుంటూరు యడవల్లి కనకదుర్గయ్య.

ద్రావిడులు, దేశీయమహాజనసభ.

కల్యాణసుందర మొదలియారుగారి ప్రసంగము
గత 19 వ తేదీని 11 బి. కేశవస్వామిగారి యాధిపత్యము
క్రింద గోళాలెందురిమున కల్యాణసుందర మొదలియారుగారు
మై విమయమును గూర్చి ప్రావిడభాషయందు ప్రసంగించి:

పాండ్య, బోళ, కేరళ, రాజ్యముల కాలములలో ద్రా
విడులున్నతమగు నాగరికతో విజ్ఞానపంతులై యుం
డెడివారు. ద్రావిడుల నాగరికతను గూర్చి
లియక్కగు మున్నగు ప్రాచీనగ్రంథముల తక్కు నితరమగు
నాధారము లెవ్వయును లేవు. కాన చారిత్రక విద్యార్థులు
పరిశీలనముల నొనర్చి ద్రావిడుల నాగరికత లోకములకు వెల్ల
డింపవలెను. విదేశమున జన్మించిన వీసెంటుమ్య వచ్చి భారతీ
యుల నాగరికత, వర్తక వ్యాపారము, రాజకీయ నైపుణ్యము
మున్నగు వాటిని వెల్లడించిన గాని భారతీయులు తమ పూ
ర్వుల యాధిక్యతను గ్రహించలేక యుండిరి. వీసెంటుమ్య
మూలమున భారతీయులలో నూతనోజ్జీవము గలిగి భారత
వ్యాధిక్యతను మరల స్థాపింపవలయు నను కోర్కె ప్రబలిసింది.
దొరతనమువారిమొకు సహకారముతో పాటు ప్రవాసము విధిం
చుట భారతవర్షమునకు దురదృష్టవశము చెప్పవచ్చును. కాని
యామె విడుదలచేయుట దేశమున సంతసము ప్రబలియున్నది.
కాలము శుభవంతముగ నుండి భావిని గూర్చి ప్రోత్సాహముగ
నున్నది. దేశభక్త్యయమునకై వీసెంటు ప్రభువులు పాటు
పడుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలోగూడ, కొందరు హైందవ
పులు, భారత వర్షమును దూలనాడుచున్నారు.
దక్షిణ హిందూస్థాన ప్రజాసంఘము వారి చే
యెడలించుచుండిన ద్రవిడులను పత్రికలో భారతవర్ష
దూషణము నానాటి కధికమగుచున్నది. భారతీయులు స్వపరి
పాలనమున కన్యాయని వ్రాయుచు, దేశభాషలు, రాజకీయ
ములు, వర్ణ వివక్షతలు మున్నగు వాటి నీ పత్రిక
నిరసించుచున్నది. జనాభా రిపోర్టులో దొరతనమువారు
బ్రాహ్మణులు అబ్రాహ్మణులను ప్రజలను కేటింపవచ్చును.
కాని ద్రావిడులు తామబ్రాహ్మణులను చెప్పగొనుట యెట్టి
న్యాయము? బ్రాహ్మణుడనగా బ్రహ్మజ్ఞానము గలవాడు.
బ్రహ్మజ్ఞానిగాన దైవమున్నాడని నోవ్వకొనును. అబ్రాహ్మణు
డనగా బ్రహ్మజ్ఞానము లేనివాడు, భగవంతుడు లేడనను.
గనుక నన్ను హైందవుడనిగాని ద్రావిడుడనిగాని విలచి
న నోవ్వకొందుమగాని అబ్రాహ్మణుడనిన వ్యవహరింపబడుట
కిచ్చింపను.

పిమ్మట నుపన్యాసకుడు కాంగ్రెసులీగు సభలసంస్క
రణ విధానమున వ్యక్తపరచుచు ఈ విధానమును సంగీకరించిన
గాని హిందూదేశమునకు ముక్తిమార్గము లభ్యము కానేరదు.
ఆ విధానమున నెచ్చటను "హోమయూలు అనగా బ్రాహ్మ
ణులపాలన" మని వివరింపబడి యుండలేదు. న్యూ ఇండియా
పత్రికయందు గూడ నట్టి వాద మెచ్చటను గానరాదు. స్వరా
జ్యమే రాజ్యమున వాదము మాత్రము న్యూ ఇండియా పత్రిక
యందు గానవచ్చును. "హోమయూలు అనగా - బ్రాహ్మణుల
పరిపాలనము గాన జాగ్రత్తగనుండు దోయ బ్రాహ్మణుల
రా!" యని ద్రవిడియును పత్రికవాని ద్రావిడ సోదరులయందు
బుద్ధి పూర్వకముగ న్నకమమగు తలంపుల నెలకొల్పుచున్నది.
హిందూదేశపు మతములను, రాజకీయ వ్యవస్థను, భాషలు
మున్నగు వాటిని దూషించుచు, నీపత్రిక మన దేశము స్వపరి
పాలనా స్వాతంత్ర్యము నంద నష్టమగు స్థితిలో లేదని
వ్రాయుచున్నది. ఇట్టి అక్రమపు వ్రాతలు వ్రాయుచుండిన
నీపత్రికా స్వచ్ఛంద ప్రావిడ సోదరులు అపరిమిత్తము గాకుం
డును గాక! యని కళ్యాణ సుందర మొదలియారుగారు పరస్ప
రించిరి.

పిమ్మట నుపన్యాసకుడు చెప్పిన యంశములను హర్షిం
చుచు, కృతజ్ఞతా ప్రకటనకుగ నభివందనలయారు మున్న
గువారు సంభాషించిరి. కేశవస్వామిగారు ద్రావిడమున బ్రాహ్మ
ణులు సంఖ్య కాల స్వల్పమునియు, హోమయూలునకు కృతి
రిక్తముగ నబ్రాహ్మణులు వాదించుట యనివేకమనియు ఉప
సభ్యునించిరి.

సాధారణముగా: - బ్రాహ్మణులలో సోమల గ్రామ
మున జన్మించిన 1-15 తేదీలలో జరుగవలెను సాధారణముగా
హోమయూలుగారు లెయిల్చి అధికారులు, లెగిసన్ని బంధులేకుం
డుటలభ్యమ, వైశాఖ శుక్లయల యాజ్ఞల మన్నింపవలెనీవా
దగుటలభ్యమ, పౌరుషము చెల్లుటలభ్యమ, హోమయూలునకు కృతి
రిక్తముగ నబ్రాహ్మణులు వాదించుట యనివేకమనియు ఉప
సభ్యునించిరి.

అనురాగ గీతము.

జ స్తి సు ప త్రి క.

నర్ మైకేలు ఓడ్యారుగారినిగూర్చి వ్రాసిన వ్యాసము
నకు హిందూపత్రిక నిరసనగీతక అనుకీర్తిక నిడినది. మదరాసు
మెయిలు పత్రికను త్యాగరాయ పెట్టిగారిని
ఇతరులను గూర్చి హిందూపత్రిక వ్రాసిన వ్యాసమునకు మే
మనురాగ గీతకయను తీర్తి క ని డ వుం డ జాలము.
మదరాసు మెయిలు "పత్రిక యందలి "ప్రబలా గ్రహ
భరిత వివేకవిరహిత ప్రకల్పములును" కాంతి భంగకరా
ర్యాటములును "పత్రికా నిర్వహణయందలి కొరమాలిన లజ్జా
విహీనతకు ప్రబలిదగ్గనములని" హిందూపత్రిక వ్రాసినది. ఇట్టి
వాక్య పరంపరలే యుపయోగించుచు హిందూపత్రిక 2
కలముల ప్రధాన వ్యాసమును ప్రకటించినది. అవ్యాసమున
మెయిలుపత్రికను త్యాగరాయ పెట్టిగారిని ఇతరులను చెందు
పురుషాంతరముల వెల్లడించు గూర్చి కలమాడినట్లెల్ల వ్రాసి
ఇదియే నూతనకళోదయమని చూపినది. మాకు శక్తప్రారంభా
యకాదయ కాలముననే ప్రబలపంచడత గోచరించినది. తక్కు
ధ్యందిన కాలమునందలిని ప్రచండత ఎంత తీవ్రమో మేము
నిరూపింపవలయును. ప్రజాసంఘమునకు గలిగిన సంపూర్ణ
విజయమని మా సమకాలికపత్రిక హిందూ వ్రాసిన కారణమే
ఇందులకు ప్రోత్సాహకరము ట. ఈ విజయము
ను బడయుటకు హిందూపత్రిక పంపిణీములు బడియుండుట
చే కలిగిన ఫలితమున కిపుడాపత్రిక పట్టరాని సంతోషమున పర
వశ్యై యుండినందులకు ఈర్ష్యనొందువా రెవ్వరును లేరు
శూరధర్మములను లెస్సగ నెరిగినవారు పరాజయము పట్టు
గూడ దైర్యమును వీడరు. విజయములగువారుగూడ మరల నొక
నాటికి విజయలక్ష్మికి రాగలుగుటయు సంభవముకాదని గ్ర
హింపకపోరు. ఆసినివెంటుమ్యగారి నిర్బంధమున కిల్లయిన
హమునందు పార్శ్వలుగారి నిర్బంధముతో హిందూపత్రిక
పోల్చి జూచుచున్నది. ఈ రెండు విషయములందును సాదృ
శ్యములు చాల యుండి యుండును. పార్శ్వలుగారి వి
గ్లాడు స్వస్థగా రెట్టి మరతులను శోరకుండ వదలిన
రీతి నే ఇండియా దొరతనము వారు వివేక
టమ్మగారిని వదలిన రంగ మిపుడు ప్రదర్శింపబడుచున్నది.
దీని ఫలితమును మేము నిరీక్షించుచున్నాము. "అయిర్లందున
స్వక్రమ పరిపాలనము సాగుటకుగాను గత అక్టోబరునెల
నుండి అనుమానమువీడని నిర్బంధింపబడిన పార్శ్వమెంటు సభ్యు
లను మువ్వరను వెంటనే విడుదల చేయుటకు మంత్రివర్గము
వారు నిశ్చయించినారు" లేఖను 2-5-1882 వ తేదీని గూడుప్రము
గారు మంత్రివర్గమునకు వ్రాసిరి. అందుల కంగీకరింపక
పార్శ్వలగారు రాజీనామానిచ్చిరి. ప్రస్తుతమున వెంటుండు
ప్రభువుగారు గూడ నట్లు చేతురని మేము తలంచుచున్నాము.
దొరతనమువారి కిబ్బందిని కలిగించుటకు వెంటుండు ప్రభువు
గారిట్లు చేయవలెనని మేము నూచించుటలేదు. ఎక్స్పిక్టరు
ఫాన్సులరు పదవియందుండిన రాండల్సు చర్చిలు ప్రభువుగారు
మాత్రమే ప్రభుత్వమున కిబ్బందికలిగింప రాజీనామా నిచ్చిరి
గాని పెద్దయ్యదొంగములలో నున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల లెవ్వ
రును సాధారణముగా దొరతనమువారి కిబ్బంది కలిగించు
తలంపుతో రాజీనామాలు నిచ్చుట తలస్థింపదు.
ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుచు తామధికా
రమును చూప వీలులేని పరిస్థితులు కలిగినవని తోచినపుడు
తమ గౌరవమును కాపాడు కొనుటకే వారు రాజీనామాలు
నిచ్చుచుండురు. ఇటీవల ఛెంబైలో గారు రాజీనామా నిచ్చిరి
గాని అందు వలన దొరతనము వారి కిబ్బంది కలిగింప వలెనని
గాని తాము రాజీనామా నిచ్చిన ఆ పదవికి కొక కరు
దొరకని తలచి గాని ఇండియా మంత్రి పదవికి
వారు రాజీనామా నిచ్చియుండలేదు. మెసపాటేమయా సం
ఘమువారట్టి విమర్శను వ్రాసిన పిమ్మట నాపదవియందుండు
ట ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమని తలచియే ఛెంబైలో గారు
రాజీనామా నిచ్చిరి. వెంటుండు ప్రభువుగారింకను స్కాట్లండు
మంత్రిగా నుండుటయు ఇపుడచట నిట్టి స్థితి
జరుగుటయు తటస్థించినచో వెంటుండు ప్రభువుగా
రొక్క నిమిషమైన నాలసింపక రాజీనామా నిచ్చియే
యుండురు. అంగ్లేషమునందలి మంత్రులు ఆత్మగౌరవమును
సాగగౌరవము నెల్లు కాపాడుకొందుకో అట్లే హిందూదేశ
మునందలి రాష్ట్రపాలకులుగూడ ఆత్మగౌరవాదులను కాపా
డుకొనవలెనని మేము కోరుతున్నాము. సాధారణ
పత్రికోద్యోగులకు తమకు ముట్టుచున్న గొప్పదనముల కాక

పడి గౌరవ భంగమునంత గాపాటిం
పరు గాని సుప్రసిద్ధులగు నాంగ్లే రాజనీతిజ్ఞులు ఏకాగ్రణము
నను గూడ పనులకై పాటులాడువారు గారని బ్యాటికరముగ
నుడువదగును. వెంటుండు ప్రభువుగారు వెల్లిపోవుటకు మా
కెంతయో వ్యసనము కలదు. వారి భావ మత్యంత వ్యభుల
తమము. ఇట్టి వివరములను రాజకీయము లింకుకయు పాటిం
పవు. హార్డింజి ప్రభువుగారు పని మాని వెళ్లనపుడు కరెన
వియోగ వ్యసనములకు పాటుగావలసివచ్చెను. వెంటుండు ప్రభు
గారు గూడ నట్లులే చేయవలసియుండురు. చెన్నపురి ప్రభు
త్వమునకు చాల గౌరవ భంగము కలిగినదగుట నిశ్చయము
గాన సభికారులు మారిననే గాని లాభములేదు. ఆత్మగౌరవ
సంరక్షణార్థము వెంటుండు ప్రభువుగారు వెంటనే రాజీనా
మానిచ్చి అంగ్లేషమునకేగి పార్లమెంటు ప్రభువుల సభయం
దు తాము జేసిన పనిని సమర్థించుకొనుచు ప్రకటింపవలెనని
మేము వారి లాభమును కోరియే నూచించుచున్నాము
అంగ్లే రాజకీయ రంగ ప్రవక్త ప్రారంభయననిక ఇపుడే నై
లేచినది. ఈ రాజకీయ నాటకాంతమగు లోపున చాలసంకము
లు ప్రదర్శింపబడునని జస్తి సు పత్రిక వ్రాసినది.

గుంటూరు ఊరేగింపు పోలీసువారు కేసుచేయుట.

ఈనెల 16వ తేదీని నిర్బంధవాస దినమున నూరేగింపు
ఉత్సవముజరుపవలెనై ములుజరి గెనుఊరేగింపుజరుపగూడదని
జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ఉత్తరువుచేసిరి. అందువైని వాద్యములు
మాని మ్యూసిసిటుల కాన్సిలరును కొంద జాగర్ల మూడి
సినియరు ప్రాప్రయిటరు నగు చట్టి నరసింహారావుగారు
నిర్బంధిత నాయకుల ఛాయా పటమును సభాస్థ
లమునకు గొనిపోయిరి. అధికారమును ధిక్కరించిన నేరము
నాకోపించుచు మేజిస్ట్రేటుగారు నరసింహారావుగారికి చోటీసు
ను పంపిరి. నరసింహారావుగారి పక్షమున గుంటూరు న్యాయవా
దులలో న్న న్యాయులగు గోవిందరాజుల శ్రీనివాసరావుగారుకు
మరి వెళ్ళుమందియు వాదించవచ్చిరి. ఈనెల 20 వ తేదీకి
వాయిదా వేయబడినది. ప్రజలగ్రహభరులై యున్నారు

సమకాలికాభిప్రాయములు.

ఆంధ్ర సభ.

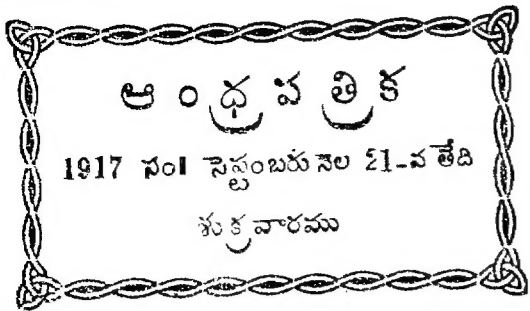
నిన్న సాయంత్రము 5-80 గంటలకు చెన్నపురి ఆంధ్ర
సభయందు తత్సభావ్యాయమశాఖవారి యాజమాన్యమున కలి
యగ కార్యవీర్యండునా నోవ్వ గుంటూరు జిల్లా, బాపట్ల
నివాసులగు శ్రీమల్లిపెట్టి కృష్ణారావునాయుడుగారు దు
యమోళు దేహబలంబు దెల్లమగునట్లు ఒక యువగునువము
ననాయాసముగవంచుచు, ఇనుపగొలుగును ద్రెంచియు, శరీర
మందలి కండరములను బ్రదర్శించియు, కలసిన కండరమును
జలింపజేసియుఁ బ్రేక్షకుల నమంచానంద మగ్న మనసులం
గావించి వైసభవారి సంస్తుతికిం బాత్రులయిరి. ఈ బలకాలి
వయసు ఇరువది వృంబులకంటె మించి యుండదని నోవడిని.
ఇంత లేదానాయుననే నాయుడుగా రిట్టి యమోళు దేహ
బలమును గడించియుండ మున్నుండు వీరిచారిత్రమింకను ఆశ్చ
ర్యకముగఁ బరిణమించుననుట కెట్టి సంశయమునలేదు. కావు
న, మదరాసు పురమునందలి యాంధ్రులును, భవాధిపలున,
విద్యాధికులును, వారిని సత్కరించి, ప్రోత్సాహము గలిగించు
ట మన హైందవజాతి కన్నమగు ధర్మము. ఆంధ్రమాత దొ
ర్ల టికరడి నిక్కాలమున గూడ నిట్టి బలబాలర దెక్కండ్ర
మగని మనకన్నుల కపూర్వపర్యము లొనర్చుచుండుట గాంచి
మనమందఱము గర్వపడవలసియున్నది. శ్రీనాయుడుగా రవి
రకాలముననే కలియుగ భిమలిరుదాంకితులగు శ్రీ కోడిరా
మమూర్తి నాయుడుగారికిఁ దెప్పుద్దియగుచుగాక!

(ఆంధ్రప్రకాశి)

పురంజయ అను చక్కని నవల

లోకప్రసిద్ధి గాంచిన నైనాల్లూరి దొరవారి కన్నెత్
(Kenneth) అను నవలనుండి యనువాదింపబడినది ఇందలి
జ్ఞాటు, కథాచతుర్తారమును మిగల మనోరంజకములు
ఈ గ్రంథకర్తగారి నవల లక్షి దేశంబుల మెచ్చుదయుచున్న
నపుటచే వేళ్ల చెప్పువలసిన ఆగత్యము లేదు.

వెల భద్రాచార్యులకు య 0-12-0. ఇతరులకు య 1 2-0
అద్రు: - మేనేజరు, లీలావతి గ్రంథమాల,
998 బాబులెడ్డి (కోణాక కట్ట)

ఆనిబిసెంటుగారికి స్వాగతము

నిర్బంధప్రవాస విముక్తులగు ఆనిబిసెంటు, అరండేలు, "వాడియాగార్లకు నేటియదయమున చెన్నపురి వాస్తవ్యులొసగిన హృదయపూర్వక మగు స్వాగతము నిరుపమానము, వర్ణనాతీతము. అధిక సంఖ్యాకులగు పౌరులు తెలతెలవారక మున్నే సెంట్రలుస్టేషనువద్దకు రాసాగిరి. ప్రముఖులనేకులు మోటారుబండ్లపైని గుట్టపుబండ్లపైని యేతెంచిరి. సెంట్రలుస్టేషను ఆవరణము, నే మాత్రము సందును లేక, స్త్రీపురుషులతో క్రిక్కిరిసి యుండెను. ఉదయమున యారుగంటలు గొట్టి నప్పటినుండియు, ప్రజలు భూమశకటముకొరకై నెదురు జూచుచుండిరి. హోమురాలు కతాకము లనేకుల హస్తముల నలంకరించెను. శకటములపై పతాకము లెగురుచుండెను. రి గంటలు మొదలు ప్రతినిముస మొకయగమగుచుండెను. రి గంటలు 15 నిమిషములకు బిసెంటు మొదలగు వారిని దీసికొనివచ్చుచున్న భూమశకటపు భూమము దూరమున గాన్పించెను. ప్రజల కరతాశద్వములు మిన్ను ముట్టెను. శాండుమోగెను. నాగస్వరముతో సంగీత మారంభింపబడెను. సృత్యగీత వాద్యములతో భజనలు సలుపబడెను. భూమశకటము రైలు స్టేషనులో నాగెను. బిసెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్ల దర్శనమున పీఠుట, ప్రజలత్యుత్సాహమును వెల్లిబుచ్చిరి. వారిని పుష్పమాలాలంకృతుల జేసిరి. సెంట్రలుస్టేషనుఆవరణము లోనికి వారు వెడలినపుడు, వారిపై పుష్పవర్షము కురిసినది. ప్రజల వందనముల వారు గైకొనిరి. ఆనిబిసెంటు, వాడియా, సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరు కస్తూరింగయ్యగారు హరిసర్వోత్తమ రావుగార్లు ముందుబండ్లలో గూర్చొనిరి. అరండేలు, తిలాంగు మొదలగు వారు వెనుక మోటారు బండిలో నాసీనులయిరి. వారివెనుక యంతులేని మోటారుబండ్లు, ఆశ్వయానములు ప్రముఖుల దీసికొని వెడలుచుండెను. ఆసమయమున బయలు వెడలిన జనసంఖ్య నలువదివేలకు తక్కువ యుండదని మా నమ్మకము. ఇట్టియారేగింపులుత్సవము రాజప్రతినిధిగారయదొచ్చినపుడు గూడ జరిగియుండలేదని ప్రజలనుకొనసాగిరి. త్రోవపొడుగునను వందేమాతర భావములు జెలరేగు చుండెను. ఊరేగింపు రాయపేటవద్ద కేతెంచినపుడు, ఆంధ్రపత్రిక తిరుపున కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారును, చల్లా శేషగిరిరావుగారును, బిసెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్లను సరిగ కర్పూర, పుష్పహారములతో గౌరవించి, నీరాజనము నొసగి, వారలకు వందనములర్పించి, సంతృప్తి జెందిరి. ఊరేగింపులుత్సవములో ప్రజలకెట్టి శ్రమయుగలుగకుండ, యశ్వరూపులకు పోలీసువారు తగు జాగ్రత దీసికొని సంచులకు, వందనార్తులు. పోలీసు కమిషనరుగారగు ఆర్మిపేజిగారు, ఉత్సవములో వెడలి శాంతికి భంగముగలుగకుండ గావించినందునకు ప్రశంసార్థులు.

నేడు చెన్నపురి పౌరులొసగిన స్వాగతముచే, ర్బంధవిముక్తులపై ప్రజలకుగల యుధురాగము

సున్యక్తమగుచున్నది. ప్రజల యత్నంతానురాగమును జూరగొన్న యీ దేశభక్తులను విముక్తులగావించి, ప్రభుత్వమువారు ప్రజాను రంజకముగ బ్రవర్తించిరి. ప్రజాశక్తిబహిర్గతమగుటకు ప్రారంభమయినది. ప్రజాశక్తి యెట్టి మహత్కార్యము లొనర్పగలదో యిపు డిపుడే నెల్లడియగు చున్నది. అట్టి మహాశక్తి విజృంభించిన కొలదిని ప్రజాభీష్టములు నెరవేరక తప్పదు. అందుచే సంఘీభావమును, యైక్యత్యమును బెంపొందించి, స్వపరిపాలనాశయముకొరకై సక్రమాందోళనము పట్టుదలతో గావించవలెను. ప్రజాశయనువర్తులగు మాంటాగుగారు, ప్రజల యైక్యకంఠనినాదమును గుర్తింపకపోరు. అపుడు కాంగ్రెసు సంస్కరణములు సఫలము లగుటకు సందియముండదు.

బిసెంటు, అరండేలు, వాడియా గార్లను, దివ్యజ్ఞాన సామాజికులనిగాని, వారి ధీశక్తులకచ్చురుపైందిగాని, ప్రజలు గౌరవించుటలేదు. హిందూదేశస్వాతంత్ర్యమును గాపాడుటకై వారు గంకణముగట్టికొని కృషిసల్పిరి. స్వపరిపాలనోద్యమముకొరకై తమ శక్తినంతయు భారపోయనుద్యుక్తులయిరి. అట్టి యుద్యమాభి వృద్ధికై ఎట్టికష్టములకైనను, లోనగుటకు సంసిద్ధులయిరి. అందుచే స్వపరిపాలనోత్సాహము వారియందు మూర్తీభవించినది. వారిని గౌరవించుట యనిన, స్వపరిపాలనమును గౌరవించుటయే. ప్రజలిక తమ యాత్మికశక్తిని జెలిసికొని, యాత్మోపలబ్ధిని గాంచవలయును. స్వపరిపాలనాదర్శము న్యాయసమ్మత మయినది. ధర్మము, సత్యము, న్యాయముపై నడిచిలిది యున్నది. భారతీయులకును, భారతవర్షమునకును, నూతనోత్తేజము గలిగించుటయేగాక, ఆంగ్లాసామ్రాజ్యస్వాధీనమునకును, పాలక పాలితుల యన్యోన్యప్రేమానుబంధ దృఢత్వమునకును నది మూలకారణము కాగలదు. అందుచే నీ సమస్యను పరిష్కరించుటకై పాలకపాలితుల యన్యోన్యసాహాయ్య మత్యవసరము. నిర్బంధితుల విముక్తుల గావించుటకై ప్రజలు జరిపిన యాందోళనము ఫలించినది. మే మిది పరకు ప్రాసీనముల, సక్రమాందోళనములో ప్రథమాధ్యాయము ముగిసినను, ప్రజలు జరుపవలసిన కృషియంతయు ముండేగలదు. యెత్నిములన్నియు కేంద్రీకరించి, సంస్కరణముల బడయుటకిదియే తరుణము. ఈ తరుణమునం దేకారణముచే నయినను నలసభావము జూపినచో, యిదివరకు నెలిపిన కృషియంతయు బూడిదలోపోసిన బన్నిరువలె పరిణమించును. క్రతికూలములగు శక్తులను విజృంభింపజేయ ప్రయత్నము లారంభమైనవి. ప్రభుత్వము వారు శాంతిస్థాపనమునకై యొనర్చిన కార్యములను ఫలరహితములుగ గావించుటకు గొందరు ఆంగ్లో హైందవులును, వారి ననుసరించు స్వల్ప సంఖ్యాకులగు హైందవులును, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారికి రోషమును పురిగొల్పి యత్నించుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారిని, ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారిని వారు చూపిన దూరదృష్టికి, దూషించుచున్నారు. సమ్యక్జ్ఞేదమనియు, ప్రభుత్వము శాంతిమార్గముల జరుగకుండ నిరోధించెదమనియు, బెదిరించుచున్నారు. ఇట్టి తరుణములో హిందూదేశాభ్యుదయమునకై చనిబూనిన, రాజప్రతినిధిగారిని ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారిని, తోడ్పాటుగావించి, ప్రజలు సత్వరముగ గార్యసిద్ధిబడయవలయును.

ఈ యభిప్రాయమునే అరండేలు, వాడియాగార్లు కోయంబత్తూరులో నొసగిన యువన్యాసములో దృఢపరచిరి. సక్రమాందోళనము విజయముజెంది తీరుననియు, సక్రమాందోళనముచే

హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించినయెడల, ప్రపంచచారిత్రలో నిది యద్భుత నిదర్శనముగ నుండి, ఆంగ్లాసామ్రాజ్యము ప్రజానురాగముపై శాశ్వతముగ నగ్గిల్లననియు అరండేలుగారు నుడివియుండిరి. "నిజముగు ఆందోళన మిపుడే నారంభమయినది." అని అరండేలుగారు వాక్రుచ్చిరి. "స్వపరిపాలన మొనగవలయునని అడుగుటకు తరుణమా సన్నమయిన"దని వాడియాగారు నుడివిరి. ప్రస్తుతమున గొప్పవిజయమును బడయగలిగితిమి గాని, ఎడతెగని పట్టుదలతో ముందుకు సాగుచుండవలయునని, వాడియాగారు హెచ్చరించిరి. ఈవాక్యములచే వీరు స్వపరిపాలనోద్యమమునకై తమశక్తినంతయు వినియోగించెదరని జేలుచున్నది. వీరి ప్రయత్నములకు నేయాతనొసగి, భారతీయులు తమ యభీష్టసిద్ధిని బడయుదురుగాక!

మెయిలుపత్రిక దుడుకుతనము.

మెయిలుపత్రిక తన బెదిరింపుల మానలేదు. ప్రభుత్వము నెమ్మదిగ గొనసాగకుండ, యభ్యంతరముల గల్పించెదనని యుడిపించు చున్నది. ఆంగ్లో హైందవులకు ప్రజలు స్వాతంత్ర్యముల బొందుట సరిపడదు. ప్రజలకు గలయెట్టి నిర్బంధముల దీసివైచినను, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు ఘోషిల్లుచునే యుండును. అందుచే ప్రజలకు స్వపరిపాలన మొనగవలయుననిన, ఆంగ్లో హైందవుల ప్రాతికూల్య మెన్నటికయినను దప్పదు. దానిని దక్షిం చికొను మార్గము లేదు. వంగదేశ విభజనము రద్దు గావించి, వంగదేశమును శాంతి భూయిష్ట మొనర్చి సంచులకు, హోంజి ప్రభువుగారి నీ దినమువరకును ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు గిసిదీర దిట్టుచునే యున్నవి. మెసపొటేమియా నివేదికమున వారిపై దోషమారోపింప బడినపుడు యీ పత్రికలు బొందిన యపరిమితానందమునకు మేరలేక బోయెను. నేడు నిర్బంధావాస శిక్షల దీసివైచుట నీ పత్రికలు తిరిగి నిక్పాలు గ్రక్కుచున్నవి. కయొనీరు, ఇంగ్లీషుమెను, మెయిలు మొదలగు పత్రికలు పెంట్లొడు ప్రభువుగారిని రాజీనామా యొనగమని ప్రోత్సహపరచుచున్నవి. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల కొసగిన, యుత్తరవుల ననుసరించి, పెంట్లొడుప్రభువుగారి నిర్బంధపులుత్తరువుల, గావించిరిని మెయిలు పత్రిక దెలుపుచున్నది. అట్టి స్థితిలో, ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారి యుత్తరువు నుల్లంఘించి, రాజప్రతినిధిగారు పెంట్లొడు ప్రభువుగారి నేల సమర్థించలేదని మెయిలు పత్రిక కాశ్చర్యము జనించినది. ఎట్టి నిర్బంధపు శిక్షలగావించినను, వాటి యనసరమున్నంత వరకే యపి యయలులో నుండును గాని, యనసరము దీరిపోయిన మరుక్షణమునం దే నిర్బంధితులు విముక్తులగుదురని మాన్దే ప్రభువుగారు వెనుక నుడియుండిరి. ఆ ప్రకారమే, లడజతి రాయిగారి నాకాలమున విడుదలజేసి యుండిరి. అందుచే, హిందూదేశ ప్రభుత్వపువారి కార్యమయినను శాశ్వతముగ నిలిచి ఉండునని భావించియుండుట మెయిలుపత్రికకు వెచ్చితనము. హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి యాజ్ఞను వారేరద్దుజేసి కొనినపుడు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకు గలిగినన్యూనత యెద్దియో భావించలేనున్నారము. ఇందుచేయూరపియనులు ప్రభుత్వముపై ధ్వజమెత్తనేమి యవసరము గలిగినదో, వారి ప్రత్యేకలాభముల కేమి నష్టము గలిగినదో యూహింపలేకున్నారము. ప్రజలకు భిన్నముగ యూహియను సంఘమునకు ప్రత్యేకలాభనష్టములు గలననుకొనినను, విముక్తులయిన వారిలో నిద్దరు యూరపి యనులే గలరని వీరికి దోచలేదా?

నిన్నటి, మొయిలుపట్టికలో "విమర్శనమునకు లోనుగాకుండ పరిపాలనా విధానపు బునాదిని దీనినై చుటకు వీలులేదు. ఈ విషయమును వదిలి వేయుటకు వీలులేదు. దీనినివలననే తక్షణమే, తీవ్రమగు బనిని బ్రారంభింప వలయును. అను ద్యోగులగు యూరపియను లిందునుగూర్చి కృషి జేయ దలపెట్టియున్నారు..... నెమ్మదిగ కూర్పుండుట కిదికాలముగాదు. ఈ విషయముతో సంబంధించినముఖ్యసూత్రమును సాధించితిరవలయును" అనివ్రాయబడినది.

"నేటి మద్రాసు ప్రెస్సుపత్రికలో మొయిలుపట్టిక గావించదలచికొనిన యాందోళన మవ్యక్తమును సూచింపు చున్నదని చెలుపబడినది. మొయిలుపట్టిక తలంపు "గర్వా మని" ప్రెస్సు పత్రిక సూచించినది. నిర్బంధవిమోచనపు సవ్యాపనవ్యము తెలుసున్నను, నందుచే, దేశమున శాంతి ప్రబలుననుటకు సందియము లేదనియు, మాంటాగూగా రేతెంచునపుడు వాతావరణము శాంతి యుతముగ నుండి రాజకీయసంస్కరణముల జర్పించుట కనుకూల పరిస్థితు లేర్పడుననియు, ప్రెస్సు పత్రికాభిప్రాయము. ఒక పక్షమువారు తీవ్రమగు నాందోళనము ప్రారంభించిన, రెండవపక్షమువారు లంతకన్న తీవ్రమగు ప్రత్యుత్తరముల జెప్పెదరనియు నూహించవీలులేని యలజడికికారణమగుననియు ప్రెస్సు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. మరోవేదనముచే, పెండ్లెందు ప్రభువుగారు, రాజనామా యొసగిన నొసగవచ్చును. కాని ప్రభుత్వాధికారుల రాజనామాలకన్న, దేశభ్యుదయము ముఖ్యమని గమనింపవలసియున్నది. ప్రభుత్వపు బలము ప్రజానురాగముపై నాధారపడియుండును. ప్రజలలో నేమాత్రము కలవరము గలిగినను, ప్రభుత్వ బలము క్షీణించును. ప్రభుత్వమువారి ప్రస్తుత కార్యముచే, వారికి గల బలము, ప్రదర్శింపబడినది. దీనిని బలహీనతయని దలంచుటకన్న, యవివేకము మరియొకటిలేదు. ప్రభుత్వమువారి నేమార్పు గావించదలంచినను, ప్రజాభ్యుదయమే గమ్యస్థానముగ నుంచుకొనవలెను. ప్రజాభ్యుదయమునకు భంగము గావించ దలపెట్టిన మొయిలుపట్టిక బెదరింపులను ప్రభుత్వమువారు సరకుజేయగూడదు. ఆంగ్లోహైందవుల యకార్యకరణములచే, ప్రభుత్వమున కెట్టి విషమస్థితి వాటిల్లినను దానిని దొలగించుటకు, ప్రజలు తమ సర్వస్వమును ధారబోయ సంసిద్ధులయ్యెదరనుటకు సందియములేదు.

ప్రభుత్వాధికారులెవరు రాజనామాల నిచ్చినను, పుల్లరుగా టిలులనే బెదిరించినపుడు, మార్లే ప్రభువుగారొసగిన యీ క్రింది ప్రత్యుత్తరమే, యీ సమయమున గూడ మాంటాగూగా రొసగవలసి యుండును.

"తమ రాజనామా సంగీకరించుట తప్పని, పుల్లరుగారు నుడువుచున్నారు. ఈ విషయమై మేము తప్పుద్రోవల ద్రొక్కితిమా? లెట్టి నెంటు గవర్నరు గానిమరి యే యితర యద్యోగిగాని, తన యిచ్చ వచ్చినటుల సాగకపోయినచో, యద్యోగమునకు రాజనామాయొసగెదమని రాజప్రతినిధిగారిని బెడరించెదరా? నేనే రాష్ట్రపాలకునిగ నున్నయెడల, నే నెపుడును రాజనామా బంపియుండను. ఎందుచే ననగా, నది వెంటనే యంగీకరింపబడునని నాకు నిశ్చయము. (నవ్వు) నేను హైందవ ప్రభుత్వముతో సంబంధము గలిగియున్నంతవరకు, పై వారి యుత్తరవుల పాటింపక తమ యిచ్చవచ్చి నటుల విహించుటకు వీలులేదని, ఎవరు తమ యద్యోగమునకు రాజనామా యొసగినను, దానిని దప్పక యంగీకరించి తీరెదను."

పై వాక్యముల గుర్తించి, మొయిలుపట్టిక వివేకముతో తెలుగుట యుక్తము.

బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

ఈ సభ నిన్నటిదినము ఘోషకేమండరమున అరుణగిరి నాయుడుగారి యాధిపత్యము క్రింద జయప్రదముగ జరిగినదని చెలుపుటకు సంతసింపుచున్నారము. వీరు తమ యువన్యాసములో స్వపరిపాలనాశయము భారతీయుల కెల్లరకు సమోదకరమనియు, కాంగ్రెసు సంస్కరణములను నెలకొల్పుట దేశభ్యుదయమున కత్యవసరమనియు, తామి యభిప్రాయములను 1907వ సంవత్సరము నుండియు గలిగియున్నామనియు, చెలిపిరి. కాంగ్రెసు సంస్కరణముల నామోదింపుచు తీర్మానముగీకరింపబడెను. బ్రాహ్మణేతర సంఘము నొకదాని నేర్పరచుటకును, సాంఘిక ప్రాతినిధ్య విధానమును దయారుజేయుటకును, నిర్బంధశీక్షల దొలగించి నందులకు ప్రభుత్వము వారికి వందనము లర్పించుటకును, దీర్ఘానములు గావించ బడినవి. ఈ సభలో దివానుబహదూరు కరుణాకర మీనను చెక్రయిశ్రేష్ఠి, రావుసాహేబు సంబంధము మొదలియారు లాడు గోవిందదాసు మొదలగు ప్రముఖులు పాల్గొనిరి. భారతీయులన్ని శాఖలవారును కాంగ్రెసుసంస్కరణముల కామోదము జూపుచున్నారు. త్రింశత్తోటికంత కలకల సినాదములతో వెలువడెడి స్వపరిపాలనాశయమును నిరోధించుట కేరికి సాధ్యమగును?

దృక్పథములో మార్పు

రాజప్రతినిధిగారు, నూతన దృష్టితో హైందవ సమస్యల విమర్శింపుచుండ, ఓడ్యయరుగారా ఫలితమును తమ యువన్యాసము మూలమున జెడగొట్టిరి. 19వ తేదిన ఓడ్యయరుగారు శాసననిర్మాణ సభ వారి కుమాపణగోరిరి. రాజప్రతినిధిగారు ఓడ్యయరు గారిట్టి యువన్యాస మొసగెదరని తమకు చెలియదనియు, వారి ప్రసంగము యసంగత మనియు, దాని నెటులయినను మటువ వలయుననియు, సభ్యుల సమాధాన పఱచిరి. ఓడ్యయరు గారు పాలకపాలితల యన్యోన్య స్నేహమును బలపరచెడి విధానమునకు దోడ్పడవమని వాగ్దాన మొసగిరి. పాలకులలో గలిగిన నూతనదృక్పథము ప్రజాసౌఖ్యమునకు దోడ్పడుగాక!

సాత్విక నిరోధపు కేసు.

వేదాచలయ్యరను ప్రిడరు సాత్వికనిరోధసభ క్రాసనాధిపత్యమును వహించినందులకు, వారి సనదు నిలుపదల చేయబడెనను యుత్తరవును మేజిస్ట్రేటుగారు రద్దుగావించుకొనుటచే, హైకోర్టు వారు దీర్పుజెప్ప నవసరములేకబోయినది. నిర్బంధ విధానమున మార్పు ప్రారంభమయినందులకు సంతసింపవలసియున్నది.

తెన్ని సులభ: ఆంధ్ర నిపుణులు

దక్షిణయండియా వ్యాపారసంఘపు పోటీలలో, సింగిల్సులో నార్మంచి నారాయణ మూర్తిగారు విజయముగాంచిరిని చెలిపియుంటిమి. డబ్బుల్సులో యాఖరాల గత బుధవార మాడబడెను. ఆ సమయమున, తిరిగి ఆంధ్రులే విజయముగాంచిరి. నారాయణమూర్తి, కృష్ణయ్యగారు విజయమునొంది, రజితపాత్రల గైకొనిరి. ఆంధ్రులన్ని శాఖలయందు తమ ప్రతిభ నిటులే జూపుచుండుట యత్యాహాకరము.

నిర్బంధవిమోచనము.

అభినందన సభలు
తంతివార్తలు
నరసన్న పేట.

నరసన్న పేట గ్రామ సంఘమువారు నాగేశ్వర రాయ వరసమండరమున ఈనెల 20వ తేదిన సభ జరిపిరి. బిసెంటమ్మ గారు మున్నగు వారివిమోచనముపై ఇండియాదొరతనమువారిని ప్రశంసించుచు తీర్మానములు చేయబడినవి. దేవాలయములందు అర్చనలు జరుపబడినవి. ప్రజారంజకులగు మేజిస్ట్రేటు శ్రీపాద అప్పారావుగారిని ఆకస్మికముగ బదలాయించుటకు సంతాపమును తెలుపుచు మరియొక తీర్మానము చేయబడినది. తెనాలి.

ఈ నెల 19-వ తేదిన నిర్బంధ విమోచనవార్త తెలియవచ్చినందున ప్రజ లధికానందభరితు లైరి. చక్రవర్తి, అనిబి సెంటమ్మ, ఆరంజేలు వాడియగార్ల పటములను పతాకములతోను బాండుమేళములతోను ఊరేగించిరి. వర్షము కురియుచున్నను గూడ ఊరేగింపు జరిగినది. మహాసభ జరిగినది. పటములు పూలదండలచే నలంకరింపబడినవి. రాజప్రతినిధిగారి నభినందించుటకు నిర్బంధితనాయకులకు స్వాగత మొసంగుటకును సర్ ముద్రావ్యాఖ్యయ్యగారి నభినందించుటకును మహమ్మదాల్ గారు మున్నగు నితరనిర్బంధితులను గూడ వదలవలె నని కోరుటకును తీర్మానములు చేయబడెను. బ్రాహ్మణేతర నాయకులు నాయకులగు వారిచర్యలను ఖండించుచు నుపన్యసించిరి. ప్రత్యేక గీతములను పద్యములను చదువబడినవి. కర్నూరహరి యొసగబడెను. పంచవార పంచి పెట్టబడెను. రామస్వామిశ్రేష్ఠి బి. ఏ. బి. ఎల్. గా రభ్యక్షత వహించిరి. అధికౌత్సహము విధింపబడినది.

మదనపల్లి ఉత్సవములు.

19 వ తేదిన శ్రీకృష్ణ విద్యాలయమున గొప్పసభ జరిగినది. మహమ్మదీయులు పెట్టు బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు ప్రాత క్రొత్తవిద్యార్థులను 100 మంది శ్రీలును సభాభవనమున నిండిపోయిరి. ఆర్. శేషగిరిరావు బి. ఏ. బి. ఏ. గారి ఏర్పాటుప్రకారము అనిబి సెంటమ్మగారి జీవితమునుగూర్చి బి. నరసింహాచారిగారు మనోహరముగ హరికథాకాలక్షేపమును గావించిరి. పిమ్మట సభ జరిగినది.

కజిన్న సతి మాగ్గలేలుగారిని అభ్యక్షింపవనికి శేషగిరి రావుగారు నూచించిరి. బిసెంటమ్మగారి వలె మాగ్గలేలు గారును సర్వజనపూజనీయు. ఒకసారి స్వపరిపాలనము కొరకే నిర్బంధము ననుభవించిన దని శేషగిరిరావు గారు నుడిచిరి. "నిర్బంధిత నాయకుల నభినందించుచున్నాము. రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రిగార్లకు వందనము లర్పించుచున్నాము. ఆంగ్ల విజయమునకును స్వరాజ్యప్రాప్తికిని వైరమును ప్రార్థించుచున్నా మను"తీర్మానమును బి. ఆనందరావు బి. బి. ఎల్. గారు పఠపాదించిరి. వకీలు జే. కృష్ణయ్య (బ్రాహ్మణేతరులు) ఆర్. గిరివారు, జె. హెచ్. కజిన్న, ఎం. నేకటస్వామిశ్రేష్ఠి, గురుమాత్తి రావుశర్మ అబ్బులకరింగార్లనువదించిరి. ఈతీర్మానము నామోదింపగోరుచు కజిన్నగారి గారు నుడిచిరి. బిసెంటమ్మగారు మదనపల్లికి వచ్చెదమని వాగ్దానముచేసిరి. అప్పుడు మనము మనభక్తిని వెల్లడింపవలెననిరి. తీర్మాన వర్ధిత్వాహముతో నామోదింపబడినది. దేవపూజ జరుపబడినది. వర్ధంతిదినమున బిసెంటమ్మగారు మదనపల్లికి రావలెనని కోరుచు సభ్యులు తీర్మానించిరి. పిమ్మట కలకండ పంది పెట్టబడెను.

బెజనాడ సభ.

ఈ నెల 20వ తేదిన విమోచనవార్త పట్టణమునందంతటను వ్యాప్తమైనది. సాయంకాలమున మహాసభ జరిగింది. రావుబహదూరు వెంకటనరసయ్య గారభ్యక్షత వహించిరి. హోమురాలు పతాకము లెత్తబడినవి. నిర్బంధిత నాయకుల పటములు పుష్పమాలలచే నలంకరింపబడినవి. అనిబి సెంటమ్మగారి కభినందన తంతివార్త పంపబడినది. భైర్యముతో పనిచేసి నందుల కభినందించుచు రాజకీసు నేరస్తుల నందరిని విడుదల చేయగోరుచు స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమున సధికభాగ మొసంగగోరుచు ఇండియా మంత్రి గారికి తంతివార్తనంప తీర్మానింపబడినది. (తంతివార్త)

బిసెంటమ్మ నిధి:— ఈ నిధికి ఇంత వరకు రు 54416-10-4 లు చేరినవి ఈ నెల 19-వ తేదిన కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

సామ్రాజ్యశాసన సభ.

బుధవారమునాటి సమావేశము.

ఈనెల 18వ తేదీన సామ్రాజ్యశాసనసభ, మరల సమావేశమయ్యెను. రాజప్రతినిధిగా రధ్యత త వహించిరి. అనేక మంది ఉద్వేగస్థులును, భారతీయ ఆంగ్లేయ స్త్రీలును వచ్చుటచే ప్రేక్షకస్థలముక్తికిరిసియుండెను. మెయ్యిఫర్డును, మన్రో, ఉడ్డెన్, ఓడ్వేయారు, సరోజినీనాయుడు, పుష్పరసినయ్యు ప్రేక్షకులలో నుండిరి. చింతామణిగారు గూడ సభను సందర్శించిరి.

హిందూజాత దొరతనమువారి కార్యదర్శక శాఖలలో నున్న ఉద్వేగియుల పట్టికను ఓడ్వేయరుగారు బల్లమైచిరి. సంగజేత మొక్కటి తప్ప తక్కిన (బ్రిటిషు ఇండియా రాష్ట్రము) లన్నిటియందు ప్రాథమికపాఠశాలలు గల గ్రామము లెన్ని యున్నదియు శంకరనారాయణగారు బల్లమీద నుంచిరి. పిమ్మట ప్రశ్న లడుగబడెను.

ప్రశ్నోత్తరములు ముగిసినపిమ్మట సర్ విలియము మేయరుగారు పోస్టాఫీసు నగదుపత్రముల గూర్చి తాను ముందుగా తెలిపియున్న విల్లును ప్రవేశపెట్టెను. వాదన యేమియు లేకుండగ విల్లు అంగీకరింపబడియెను. పోస్టాఫీసు నేవింపు బ్యాంకి ఆమెండుమెంటు విల్లుగూడ నట్లనే యంగీకృతమయ్యెను. పిమ్మట కరెన్సీ నోట్ల సవరణపు అక్టను తీర్మానపరిచినదని మేయరుగారు కోరిరి.

పేషరు కరెన్సీ అక్ట సవరణము.

యధానంతర మారునెలలలోపుగా ఈ శాసనము ననుసరించి పంచిపెట్టబడు ఎక్కువ కరెన్సీపత్రములకు తగినంత ధనమును సావరములు, అరసావరములు, రూపాయలు, అరూపాయలు, బంగారము మొదలగువాని సమకూర్చి వారివెంటనే వెండికిని, ఇండియా దొరతనమువారి సెక్యూరిటీ పత్రములకును మార్చివేయవలయును. అయినను ఆ సెక్యూరిటీ పత్రములు మొత్తములో మూడవవంతుకంటె నధికముగ నుండగూడదు. ఈ సవరణయొక్క ఆ వ శ్య క త ను గూర్చి చెప్పచు వాక్రింది యంశములను గూడ నూచించిరి. నోట్ల చెలామణిని దినదిన మత్స్యధికముగ బెరుగుచున్నది. వాటి చెలామణికి తగినమైన ధనము బ్రిటిషు ఇండియాప్రాంతలలో నుంపబడినది. బ్రిటిషు బ్రెజిడెన్సీలును బంగారుతుల్యములే గావచ్చును. కాని ఇది ఇంగ్లాండుజేతము కాదని తెలిసికొనవలసి యున్నది. సర్ విలియము మేయరుగారు హిందూజాత లాభముల సందర్శించుచున్నారనట వాస్తవము. కాని నోట్ల వ్యవహారములో మాత్రము కొంతమంది హిందూజాతపు దొరతనము వారిని బ్యాంకుగ (నగదు వ్యవహారమునిగా) నెట్టివలపరిగణించుచున్నారు. అందులకు ఇండియామంత్రిగారు గాని, ఛైబర్లెను కమిటీవారు గాని అనుమతించలేదు. ప్రస్తుత మీ సవరణ ప్రవేశపెట్టుటకుండునపుడు నుచితమని వారిభిప్రాయము.

ఈ విల్లును ప్రత్యేకసంఘమువారిని విచారంపగోరిన బాగుండి యుండునని మాశక్యగారు పలికిరి. అమాట ఇండియాగజెట్టులో విల్లును ప్రకటింపక పూర్వమే చెప్పవలసి యుండెనని మేయరుగారు పలికిరి. శ్రమగారి కుత్తరము చెప్పచు మేయరుగారు హిందూజాతపు కరెన్సీనోట్లను స్థితి ఇంగ్లాండు కంటెను దృఢముగ నున్నదనిరి. పిమ్మట వారు ప్రపంచములో నుండు (నోట్లనివయమున) ద్వితీయములగు అభిప్రాయములను తెలియబరచి, నోట్లను పంచిపెట్ట నుద్దేశించునపుడు స్థానిక దొరతనమువారి యొక్కయు, వర్తకసంఘముల యొక్కయు అభిప్రాయములను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి జరగదని చెప్పిరి. పిమ్మట శ్రమగారు తమసవరణ నుపసంహరించుకొని మరియొక సవరణను ప్రవేశపెట్టిరి. దాని మేయరుగారు రంగీకరించిరి. రూపాయి రెండున్నర రూపాయనోట్లను పంచిపెట్టుటలలో చాలజాగ్రత్తగా తలొప్పున రైప వలయునని చెప్పి. ఈ నోట్ల సెప్పుకును కోటిరూపాయల విలువకు మించినయిగూడదని మతియొక సవరణను శ్రమగారు ప్రవేశపెట్టిరి. ఈసందర్భమున శ్రమగారు 1861-వ సంవత్సరములో ప్రపథమును రూపాయి నోట్లను ప్రవేశపెట్టెనపుడు గలిగిన తీవ్రవ్యయ నూచించిరి. ఇందువలన రయతులకు చాల నష్టము గలుగునని వారిల్లు పలికిరి. నాణెముల కరెన్సీని తగ్గించుచు నోట్ల కరెన్సీని బిచ్చిచ్చి చేయుట మంచిది కాదు. హాగ్లగారి సవరణ నెదిరించిరి. ఈక్రొత్తనోట్లను మొట్టమొదట రాజధాని నగరములందు మాత్రమే యుపయోగింపవలయుననియు,

రయతులకును, అంతగా చదువురానివారికిని ఈనోట్లంతగాను దనియకుండ జేయవలయు ననియు, అట్లు చేసిన నెట్టి బాధయు గలుగదనియు వారు వాదించిరి. సర్ ఫజుల్ఖాన్ కరిం భాయిగారు శ్రమగారి సవరణను బలపరచిరి. సర్ దివానాచాగారు హాగ్లగారి యభిప్రాయములను దృఢపరచిరి. సీతానాథరాయిగారును, రంగస్వామి అయ్యంగారును శ్రమగారిసవరణను బలపరచిరి. దాదాభాయిగారు వాచాగారి యభిప్రాయమును బలపరచిరి. యుద్ధమువలన ననేక వింతమార్పులు గలుగుచున్నవనియు, రూపాయి నోట్లు ప్రారంభమునుండియు సంతోషముతోడనే గ్రహింపబడవచ్చుననియు, అట్లు గ్రహింపబడిన శ్రమగారినియమితవలన చెడుగు రావచ్చుననియు చెప్పచు మేయరుగారు తమ అభిప్రాయమును బలపరచిరి. శ్రమగారి సవరణలు క్రొత్త పరిశోధనల సవరణముగ బాధించునని వారియభిప్రాయము.

శ్రమగారు చితిరితని ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు నోట్ల వ్యాపింప జేయుటలో తమకు గలిగిన కష్టమును తెలియజేయుచు, నోట్లను బలవంతముగ మాత్రమే ప్రజలు గ్రహించుటగాని అన్యథా గ్రహించరనియు, రెయిల్వేస్టేషను 15 మైళ్ల దూరములో మాత్రమే యున్నను తాము 5 రూపాయలు నోట్లను, 10 రూపాయల నోట్లను ప్రజలు గ్రహించునట్లొక వోట చేయలేకుంటిమని చెప్పిరి. సవరణ సభవారిచే నంగీకరింపబడకపోయెను. పిమ్మట విల్లు అంగీకృత మయ్యెను.

ఓడల మార్పుకుండు విల్లు.

బ్రిటిషు హిందూజాతమున రిజిస్టరు కాబడిన ఓడల మార్కమును బహిష్కరింపుమా బార్నిసుగారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన విల్లు జిన్నాగారిచే నుపపాదించబడిన సవరణల చర్చ జరిగిన పిమ్మట వారు విడిచి పెట్టుకొనగా సభ్యులందరిచే నంగీకృతమయ్యెను.

ఇండియను బ్రస్తు ఆప్టు సవరించుచు ప్రతిపాదించబడిన విల్లు అంగీకృతమయ్యెను.

మాఫీగారి తీర్మానము.

అటుపైని పంజాబు జేతమున సభాసంయుక్తదొరతనము నేర్పాటుచేయుటకు గాను మాఫీగారి తీర్మానమునుగూర్చి చర్చను గొనసాగింపవచ్చునని పలుకుచు రాజప్రతినిధి గారిల్లు చెప్పిరి:—పంజాబు లెస్సెంటు గవర్నరుగారు కొన్ని సంగతుల మీతో మనవిచేయ గోరుచున్నారు. మీరు వాని విని సంతోషించవచ్చును. అంతరము నేను కొంచెము మాట్లాడవలసి యున్నది. పిమ్మట ఇష్టమువచ్చినచో రండలును మాట్లాడవచ్చును.

ఓడ్వేయరుగారు.

తానిదివరకు చెప్పిన యుపన్యాసమును గూర్చి తానొకటి రెండుసంగతుల మనవిచేసు కొనవలసి యున్నది. తనపలుకులు కొన్ని సభ్యులలో కొందఱి కాగ్రహమును గలిగించినవి. అప్పుడు తాను జెప్పిన సంగతులన్నియు తనజే. హిందూజాత దొరతనము వారికి వాటితో నేమియు సంబంధము లేదు. తానిట్టి సంగతుల చెప్ప నున్న సంగతియు హిందూ జాత దొరతనము వారెటుగ గారు. ఆ యభిప్రాయములకు పూచీవారుకు తానే. పంజాబుజేతము యుద్ధమున కశ్యంత సహాయ మొనర్చెను. తక్కిన రాష్ట్రములు గూడ తమ యావచ్చుకై ధారపోయుటకు హెచ్చరించు నిమిత్తముతో నాదినమున నిట్టి సంగతుల చెప్పవలసియుండెను. జేతమునందలి కొన్ని యుద్ధయములు సేవల సమకూర్చుటకు భంగకరముగ నుండునను అభిప్రాయముతో తాను నాదినమున చెప్పిన కొన్ని సంగతులవలన కొంతమంది రాజకీయనాయకులకు కోపము గలిగించి యుండి అందువలన ప్రజలకు జాల వేదన యు గలిగినను భావించుట కెంతయు పరితపించుచున్నాడు. రాజప్రతినిధిగారు రిధివరలో చెప్పినరీతిని అందఱును ఏకమత్యము నొందవలయునని తాను మనఃపూర్వకముగ గోరుచున్నాడు. రాజప్రతినిధిగారు కోరినప్రకార మందఱును ఏకభావము నొందుచుండ దానికి విఘ్నము గలిగింపవలయునని తానెన్నడును ఉద్దేశించలేదనియు, ఆయుపన్యాస మంత వ్యతిరేకముగ విరిమించినందులకు తాను విశేషముగ చింతించుచున్నాడు. రాజప్రతినిధిగారు తమ యుపన్యాసమున చెప్పిన విధానము తనకెంతయు నంగీకృతము. తానత్యంత భక్తి విశ్వాసములతో దానిని బలపరచుచున్నాడు.

రాజప్రతినిధిగారి హెచ్చరిక

పిమ్మట రాజప్రతినిధి గారిల్లు పలికిరి. "లెస్సెంటు గవర్నరుగారు చెప్పినదానికంటె నే నధికముగ జెప్పవలయున జేసియు లేదు. అన్యోన్యసహవాసత్యకతను గూర్చి మొన్న మొన్ననే నే చెప్పిన సంగతులు మీ మనముల నిప్పటికిని ప్రస్తుటములుగ నుండగలవు." క్రిందటి తీర్మానము మిక్కిలి చిన్నది. వివాదాంతమేయయ్యెను చిన్నదగుటచే తా మసభకు బోలేదు. తన రాష్ట్రముయొక్క గొప్పతనమును విశేషము ప్రకంపించవలయునను ఈ తానా ముతో ఓడ్వేయరుగారు తన వాద్యల మించిపోయిరి. తక్కిన రాష్ట్రములతో లేనిపోని ఉపమానముల బెచ్చెను. ఆయుపమానములు నిశ్చయముగ వివాదాంతములే యగును ఇప్పుడతడండులకు తన విచారము తెలియబరచెను. సభికులందఱి యనుమతిని ఆవివాదము నింతటిదో నంతము నొందించవలయునని తమ యభిప్రాయము. ఓడ్వేయరుగారు తమ నిట్టి యుపన్యాసకరము లగు వాక్యముల బలకగ తాము వినుచు గూర్చుండనేరమని కొంతమంది సభ్యులు పలుకవచ్చును. కాని వారి సమయమున నూరకుండిరని తమ మనమున నన్యథా భావింపమని తాము మరల జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను. క్రిందటి తమ యుపన్యాసమున జెప్పిన సంగతులు చాల పరిశీలనమునై శాంతివంతముగ జెప్పబడినవి. ప్రస్తుతము వాని యభిప్రాయము లత్యంత అమూల్యములైనవి. ఆ ప్రధానఉద్దేశముల జెడగొట్టునట్టి ఏయంశమునైన విశేషముగ తర్కించుట దురదృష్టకరము. సభ్యులలో ననేకు లిందులకు వ్యతికారముగ జెప్పబోవుట తమకు సంతోషకరమేయగు. కాని అట్టి వివాదములవలన తాము మొదటచెప్పిన సవ్యగ్భావమునకు హానిగలుగ గలదు. అనేక కారణములవలన నిశ్చలత వహింపవలసి యుండును. ఆ నిశ్చలత యెప్పుడును అనర్థదాయకముగాజాలదనియు, అన్యథా భావింపబడదనియు తమ యనుభవమున తాము చెప్పగలరు. పిమ్మట వాదన కొనసాగించునదియు మానునదియు నిశ్చయించుట సభ్యులకువిడువబడుచున్నది. వాదన కొనసాగించుటకు వారి కన్ని విధముల నధికారమున్నది. కాని ప్రస్తుత మావివాదము తర్కించుట న్యాయమా? వివేకమా? జేత హిరాగ్ధ మావశ్యకమా? అను సంగతుల నాలోచింపదగును.

అనధికార సభ్యుల తరపున మదనమోహన మాలవ్యగారు తగినరీతిని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

మాఫీగారు తమ తీర్మానమును బలపరచినవారికిని, మిగిలినవారికిని, ముఖ్యముగ ఓడ్వేయరుగారికిని తమ కృతజ్ఞతను వెలుపుచు ఓడ్వేయరుగారిని పొగడసాగిరి. అంత సామ్రాగారు వాదన నాపిజేయవలయుననియు అందుకుగూర్చి తమను మాట్లాడగూడదని చెప్పి మాఫీగారిని మాట్లాడనిచ్చుట భాగులేదనియు చెప్పిరి. అంత మాఫీగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనరి.

స్వపరిపాలనా తీర్మానము.

ఇటీవలి నూతన విషయములన్నియు వ్యాపింపక ముందు దాము స్వపరిపాలనా తీర్మానము నుపపాదించ ప్రకటించి యుండిరి కావున దాని నిపుడు సవరించుకొనుచున్నా మని చెప్పచుదాదాభాయి గారుతమతీర్మానముపసంహరించుకొనిరి.

ఎన్నికపు కోర్టులనుగూర్చి తాము ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును దాదాభాయి గారును, భారతీయులకు కమిషనులిచ్చుట గూడ ప్రవేశపెట్టెను తీర్మానమును మాఫీగారును, లీసెంటు ప్రభుకుల వెంటనే విడువవలయునని తీర్మానమును శ్రమ మాశక్యగారలును ఉపసంహరించుకొనిరి.

పిమ్మట సభ మధునటికెను వర. కాపు చేయబడెను.

బుధవారము నాటి సమావేశము.

ప్రశ్నోత్తరములు

విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు బోవుటను గూర్చి క్రిని వాస శాస్త్రీగారు రిడిగిన ప్రశ్నకు శర్ శంకరనాయురగారిల్లు ప్రత్యుత్తరము నెచ్చిరి.

(1) విద్యార్థులు రాజకీయ సభలకు బోవుటను గూర్చి రాష్ట్రీయపాలకులు కొన్ని కొన్ని సలహాలను చెప్పిరి హిందూజాత దొరతనమువారు పత్రికల ద్వారా తెలిసికొనిరి. (2) ఇందుకు గూర్చి యొక నిజేదికను గూడ దొరతనమువారు పత్రికలలో జూచిరిగాని అధికార రీత్యా వారి కే సమాచారమును తెలియరాలేదు. (3) మే 4వ తేదీన హిందూజాత దొరతనము వారిందును గూర్చి యొక ప్రకటన నందిరి. దాకంటె నధికముగ నెట్టి సూచనము నిపుడు చెప్పట వారి కావశ్యకముగ దొరలేదు.

హిందూ సామ్రాజ్య వస్తుసంపదల నభివృద్ధి జేయ గోరుచు క్రొంద్రాణి గారడిగి నరక్షకు సర్ జార్జి బార్న్ ఫిల్డును గారిట్లు చెప్పిరి. భృత్యులు చెప్పినట్లుల వలనదేయ రాయలు కమిషనువారు, సామ్రాజ్యభివృద్ధి సంఘము నొకదాని నెల కొల్పవలయుననిరి. ఇందునగూర్చి సామ్రాజ్య దొరతనమువారు హిందూదేశ దొరతనమువారి యభిప్రాయమును గోరలేదు. ఇక మం ద్రై ననట్లు కోరునట్లు కన్పించదు. వైసంఘమువారి నివే దన ఒక్కవలనదేయలకే సంబంధించుటవలన హిందూదేశ వారి యభిప్రాయము గోరబడలేదు. యుద్ధానంతర మీ దేశ వ్యాపారమును గూర్చి సంఘమువారి నివేదికాపత్రముల మా వశ్యకము. సంఘమువారి సలహాలు హిందూదేశ మంత్రిగారి కింక నేలనో పంపబడలేదు.

మహారాజా మనోద్రచంద్ర నందిగారు యుద్ధానంతర హిందూదేశ వ్యవహారమును గూర్చి యడిగినప్రశ్నకు సర్ జార్జి బార్న్ ఫిల్డునుగారిట్లు చెప్పిరి. (1) దొరతనమునా రీతమునందలి యూరోపియను, ఇండియను వర్తక సంఘముల నన్నిటిని యుద్ధానంతర హిందూదేశ వ్యాపారమును గూర్చి తమ యభిప్రాయముల చెలియజేయగోరగా వారందరును తమ యభిప్రాయముల నందిరి. (2) యుద్ధానంతర వ్యాపార సంస్కరణ ములను గూర్చి హిందూదేశ దొరతనమువారి లోననల జరుపుచున్నార గావున ప్రస్తుత మేమియు నుత్తరవోగజాలరు.

మహారాజావారు రాజుగారు:— (1) మొనపాటామి యా కమిషనువారి నివేదికమున వార్షికప్రభువు గారికి వ్యతిరేకముగ నేమైన సంగతులు జెప్పబడినవా (2) అట్లు చెప్పబడిన నా సంగతులన్నియు హిందూదేశమునంతట ప్రజలకోపమును లేపిన సంగతి దొరతనమువారికి తెలియునా? (3) వారికి తెలిసియున్న నా సంగతిని బ్రిటిషు దొరతనమువారికి తెలియ బరచిరా?

సర్ విలియమువి స్పెంటుగారు:— (1) అవును, ప్రతికూలముగ నున్నది. (2) (3) సభలలో గావించబడిన తీర్మానముల మూలమునను, పత్రికలలో గావించబడిన తీవ్ర విమర్శలను దొరతనమువారి తెలిసియున్నారు. గాని ఇంతవర కిందునగూర్చి హిందూదేశ కార్యదర్శిగారితో నేమియు నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల నడిపించలేదు.

హిందూదేశపు యుద్ధ విరాళములు.

మహారాజావారు రాజుగారు:— (1) యుద్ధము నిమిత్తము హిందూదేశము తగినంత ధనసహాయము చేయలేదని బాధ్యతగల కొన్ని తావులనుండి వివచయ్యచున్న సంగతిని దొరతనము వారి తెలుగుదురా? (2) దొరతనము వారి క్రింది వివరముల తెలియబరచెదరా (1) యుద్ధసందర్భమున హిందూదేశమున నెన్ని నిధులు స్థాపించబడినవి? ఆం దొక్కొక పెంతెంత సొమ్మును వ నూలు చేసెను. (ii) యుద్ధారంభము నుండియు ఋణము క్రింద హిందూదేశ దొరతనమువారి ధంత సొమ్మును వనూలుచేసి? (2) 1914 నం॥ ఆగస్టు నెలనుండియు ధనరూపముగను, ఎక్కువెడిమనరీ బలములను, వరికొన్ని భిర్తులను భరించు మూలమునను హిందూదేశ దొరతనమువారు యుద్ధము నిమిత్త మెంత సొమ్మును వ్యయముచేసినదనియు తెలియబరచెదరా?

సర్ విలియము మేయరుగారు:— (1) హిందూదేశము తగినంత ధనసహాయము చేయకున్నదని ఏవేదియో మూల నుండి కొంతమంది వలకు చున్నారను సంగతి హిందూదేశ దొరతనము వారి తెలుగుదురు. కాని బాధ్యత గల తావులనుండి యట్టి సేరాకోపణము లేదనియు వివరావు. మీదుమిక్కిలిమార్చి 28వ తేదీని హిందూదేశము పదికొట్ల పానుల ధనసహాయ మొనర్చినదని లాయరు జార్జిగారు తమ సంతోషమును వెలిబుచ్చిరి. అందులకు బ్రిటిషు దొరతనమువారు హిందూదేశ దొరతనము వారికిని ప్రజలకును ఎంతయు కృతజ్ఞులని లాయరు జార్జిగారు మనః పూర్వకముగ బలికిరి. (2) (I) ఈ సందర్భమున సభ్యులు క్రిందటి సంవత్సరము సెప్టెంబరు 27వ తేదీని సర్ రెజిస్ట్రార్ జనరలుగారు సర్ మణింద్ర చంద్ర నందిగారి ప్రశ్న కిచ్చిన యుత్తరమును గమనింప దగును. యుద్ధానంతరము వెంటనే ఎక్కువ రెస్పొంజెంట్ యిచ్చి నదియు, ఎంత వనూలు యిచ్చియు ప్రకటిం చు ని మిత్తము ఎప్పుటి లీ మూర్త న ప్పుడు భద్రముగ వాసి యుంచవలెనని ఇబ్రహీము రహింతులాగారి నడిగిన మార్చి 7వ తేదీనుండియు అన్నివిధములగు విరాళముల లెక్కలును వేరేయగ గనుపరపబడుచున్నవి. (2) యుద్ధారంభము నుండియు ఋణముల మూలమున వనూలైన మొత్తము 61 కొట్ల రూపాయలు. ఇందు సెప్టెంబరు 12వ తేదీ వరకును

పోస్టాఫీసు మూలమున వచ్చిన ఋణములను, ఆగస్టు 21వ తేదీ వరకును పోస్టాఫీసు సర్టిఫికేట్ల మూలమున వచ్చిన మొత్తమును జేర్చుబడినది. ఈ మొత్తమున విరాళముల నింకను గలుపవలసి యున్నది. ఇందు బ్రిటిషు బ్రెజిరీ బిల్లుల మూలమున ఋణ మియబడిన 1180 లక్షల రూపాయల జేర్చుకేడు. (3) హిందూదేశము ప్రత్యేకముగ నొసగిన 10 కొట్ల పానుల ధనమును గూర్చి యిదివరకు జెప్పియుంటిని. ఈ సంవత్సరమునందు ఇండియా యుద్ధ ఋణము క్రిందను, పోస్టాఫీసు నగదు సర్టిఫికేట్ల మూలము నను వనూలైన మొత్తము దానిలో కొంతభాగమును జెల్లింపబడును. తక్కిన దానికి హిందూదేశ దొరతనము నూటికి 5 వంతున నప్పుతెచ్చి చెల్లించెదరు. హిందూదేశపు ఎక్కువెడిమనరీ బలముల భిర్తులనుగూర్చి నేను వేసిన మదింపులో వాటి నిమిత్తము హిందూదేశపు ధనమెంత లెచ్చింపబడినదియు తెలియించుకొంటే నెక్కువ వ్యయమేదియు చేయలేదు. ఇందునగూర్చి వలయు ముఖ్యాంశములు మరొకటి మేయరుగారు మదింపుపట్టిక లేయనప్పుడు చెప్పిన యుపన్యాసమున విరివిగ జేర్చినబడినవి.

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభ.

రెండవ ప్రకటనము దెజవాడ 21-9-1917.

నిన్ను ఆహ్వాన సంఘసభ జరిగినది. చింతలపాటి నరసింహరాజు బి. ఏ. బి. ఎల్ (విభాగపట్టణము) గారధ్యక్షత వహించుకొనిరి. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ అయ్యుదేవరకాశేశ్వరరావుగారును ఉపాధ్యక్షులుగ రావుబహదరు తాడంకి వేంకటనరసయ్య, కోవెలమాడి గోపాలకృష్ణయ్య, బాడ్లపాటి వేంకటప్పయ్య, ఎల్లంరాజు శాస్త్రిలు, నూరి సుందరరామశాస్త్రిలుగార్లును కార్యదర్శులుగ, అయ్యంకి వేంకటసుబ్బయ్య, మహమ్మదు గులాం మొహిదీనుసాహెబు, చుండూరి సీతారామయ్య, కావలి శంకరరావుగార్లును తరంఘీరుల కెప్టెనుగా గోపెటి లక్ష్మీనారాయణ గారును నియోజింపబడిరి. ప్రతినిధుల కింద రకును భోజన నివాస సౌకర్యము లుచితముగ సుసంరంజితము ప్రతినిధులకు సరసాభ్యుమలన కలిగించు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రమండలములు వెంటనే ప్రతినిధులను నియోజించి కార్యదర్శులకు తెలుపవలెను. మైసరము జమిందారుగారి నాటకలాశాలలో ఉదయము 7-80 మొదలు 10 గంటల వరకును మరల మధ్యాహ్నము 1 గంట మొదలుకొనియు సభ జరుపబడును.

(ఇదివరకు భోజన సదుపాయమునకు ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగ సామ్యుత్సాహసియుండునని ప్రకటింపబడినది. ప్రతినిధులకు మదింపుగ భోజన సదుపాయము చేయబడునని యిపుడు ప్రకటింపబడినది. గాన ఈ మార్పును ముఖ్యముగా గమనింప గోరెదము. (ఆంధ్ర సంగతి).

వేదాచలయ్యగారి కేసు, పూనమల్లి:—

ఈ కేసులో పూనమల్లి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు జారీచేసిన యుత్తరువును వరల వారే రద్దుపరచుకొనుటచేత మైకోర్టు వారు ప్రత్యేకముగ నుత్తరువుల చేయవలసిన ఆవశ్యకము లేదని నేడు న్యాయమూర్తులు తెలిపిరిని తెలియుచున్నది.

వికోరియా కాస్తు ఘోషాహస్తికాలు:—

కలకత్తాలో నన్ను సుప్రసిద్ధవక్తలగు ఎన్. రాధాకృష్ణయ్యగారి భార్య ధర్మాబమ్మగారి పేరట నయ్యగారు వైద్యకాలకు రు 1000 ల సుసంగిరిని గౌరవకార్యదర్శి జి. ఏ. నరేంద్రుగారు మాకు వ్రాసిరి.

రాజారామమోహనరాయలవర్ధంతి:—

ఈనెల 21-వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ హాలునందు రాజారామమోహన రాయల 85-వ వర్ధంతి జరుపబడును. గౌ. న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ రహిం ఎం. ఏ. (బారిష్టరు) గారధ్యక్షత వహించెదరు. ఎం. చటోపాధ్యాయ కన్య బి. ఏ. (హానర్సు) కాంటులుగారును పి. చంచయ్య బి. ఏ. ఎం. ఎల్. గారును పి. కే. తిలంగుగారు నుపన్వసించిరి.

మోటారుబండిని అశ్రద్ధగ నడుపుట:—

గత ఆగస్టునెల 25వ తేదీ సాయంకాలమున డల్లియు, సిత్తుకంపెని దగ్గర రోవంజేన్ గారి మోటారుబండిని నడుపు మహమ్మదు హుస్సేన్ అనంతకు తనయజమానుని బండిని అశ్రద్ధగనడిపి సెంటుబాడ్జుకోట అసిస్టెంటు సబ్బకు డాక్టర్ వెర్రాగారి బండితో తనబండిని డిక్లొప్పటచేత వానిపై కేసుచేయబడెను. వానికి యీనెల 19 వ తేదీని 15 రూపాయలు జూల్గానా విధించబడి డి మునములనరకు నరేంద్రబండిని నడపగూడదని యుత్తరు చేయబడెను.

శ్రీ వాసంత గ్రంథనిలయపు వార్షికోత్సవము

వై నిలయపు వార్షికోత్సవము నిన్నటిరోజున జరుపబడియె. మొట్టమొదట నిర్ణయించిన ప్రకారము కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారగ్రాసనాధిపత్యమును వహింపవలసి యుండెను. కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆంధ్ర ప్రభోధమును గురించి యుపన్వసించవలసి యుండెను. కాని కార్యాంతరమున కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు గుంటూరునకు వెళ్ళవలసివచ్చె. అందుచే కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారును గృహంబునకు వసిరి.

అంత వార్షికోత్సవము నాపుడల చేయగూడదను తలంపుతోడ శ్రీమాన్ పండిత. పద్మశాల నరసింహాచార్యులుగారగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. మొట్టమొదట సభ నలంకరించి సప్రముఖుల కందఱకును స్వల్పాహారము లయిన పిమ్మట ప్రార్థనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను.

అటు పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతిగారు లోకమాత ఆని బెసంటుమ్మగారు విడుదలచేయబడినందులకు ఆభినందించుచు ఆమెయొక్క ఆయురారోగ్యమునకు భగవంతుని ప్రార్థించెను. తరువాత కార్యదర్శి వార్షికచర్యను చదివి ముగించెను.

పానకా పట్టాభిరూపరెడ్డిగారు 'ఆంధ్రప్రభోధము'ను గురించి గంభీరోపన్యాస మిచ్చుచు, ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర వశ్యకతను బాగుగ జెప్పుచు, ఎల్లర దెజవాడయందు జరుగబోవు ప్రత్యేక ఆంధ్రమహాజన సభకు రావలసిన దని నొక్కి చెప్పిరి.

శేషాచలపతి రావుగారు అగ్రసనాధిపతిగారి యనుమతిని ఆంధ్రులయొక్క గొప్పతనమును జెప్పుచు - ఆళాల గోపాలము ఆంధ్రపురోభివృద్ధికి పాటుపడవలసిన దని చెప్పిరి. అగ్రాసనాధిపతి గారు గ్రంథాలయముల యొక్క యుపయోగముల జెప్పుచు ఆధునిక కవుల పాత్రంబుల కన్న పురాతన కవుల పాత్రంబుల జదువవలసిన దనియు, ఆంధ్రవాజ్మయభివృద్ధికోటకు ఇతరభాషలలో నన్న శాస్త్రముల కొన్నిటిని భాషాంతరీకరింపవలసిన దని చెప్పిరి. అగ్రాసనాధిపతి గారు లోకమాత శ్రీమతి వాసంతమ్మగారిపై సుకన్యోకమును అచ్చట రచించి చెప్పిరి.

జయతాదుని బెనెజ్జాతా, జయతా దఖిలజననతా నుమతా, జయతా త్రాస్యాయత్నైః, జయతాధర్మాపి సప్రత్నైః అంత జయజయ ధ్వనులతోడను, సంగీతముతోడను, సభ ముగింపబడియె.

ఈ నెల 15 వ తారీఖున కార్వేటి నగరముందు ఆంధ్రదేశ మోమరూల్ లీగు ప్రోవిజ్ సియల్, సెక్రటరీగారు శ్రీయుతి గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారి యాజమాన్యము క్రింద సెంకసభ జరిగెను. ప్రముఖుల నేతలు సభకరుడెంచి యుండిరి. స్వపరిపాలనముగూర్చి పంతులువారు పున్వసించిరి. తరువాత గుండు చంద్రమౌళిగారు సభ్యులవందనము లగ్రాసనాధిపతిగారికి నివేదించుటతోడను ప్రజల కరతాళధ్వనులతోడను సభ ముగింపబడినది. (జి. వి. శేఖర)

జర్మనుల క్రొత్త సంగీతప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 20 - పోపుగారిలేఖకు ప్రత్యుత్తర మూలకముగ జర్మనులు క్రొత్త సంగీతప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. ప్రత్యుత్తరము దేమి యున్నదో ఎవరికి తెలియదు. మొత్తముమీద జర్మనులు బెల్జియమును విడిచి పెట్టుటకు తమ యిష్టమును చూపినట్లు తెలియుచున్నది. ఇది నిజమో అబద్ధమో తెలియదు:— కాని హెర్ ఎర్జిబర్గరుగా రెట్టి విజయము లుండగూడదని గ్రంథికోపన్యాసమును గావించిరి. మనము సంగీతరకు పెద్దపరుగులెత్తుచున్నారము. ఏవీర్పాటులకు కూడ జర్మను మిత్రులంగీకరించుటలేదు. ట్యాగ్ నెటంగు మున్నగు వారాపత్రిక లాపివేసుబడినవి. ప్రస్తుతపు సంగతుల నన్నిటిని జూడ జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను తమ వశము జేసికొని తమ పద్ధతులను మార్చుకొనుటకు ప్రయత్నించు చున్నట్లు కాన్పించు చున్నది. ఇటీవల జర్మనులు చూపిన మోసబుద్ధికి కాంచినప్పటి నుండి మిత్రమండలివారు శత్రువు లేమి నడివినను విశ్వసించుటలేదు.

పోపుగారి సంగీతలేఖ

హాలండువారి తీర్మానము

హేగు సెప్టెంబరు 19:—పోపుగారి సంగీతలేఖను గూర్చి హాలండువారి రెట్టిచర్యను లీనికొననిచ్చగించుట లేదని విజ్ఞాపకాంగనంత్రిగారు తెలిపిరి.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

Britain's Colonial Methods.

Significant German Article.

LONDON, September 20.

Reuter has received a telegram, giving an extract from a recent significant article in the "Rheinische Westfälische Zeitung," comparing German and British colonial methods. Referring to India the journal quotes a high Prussian official's description of scenes at Benares, where "all manner of human beings bathe together in the hallowed waters of the Ganges, including lepers, and those sound in health. Animals are held sacred and are permitted to add their quota to the holy waters of the river, which thousands drink with fervour and devotion." "That," says the journal, "is the British way. Now if Benares were German what should we do? First of all we should forbid Indians to drink the contaminated waters of the Ganges; secondly, we should prohibit all bathing therein for the sick, and then a rising would follow of the indignant and outraged Indian population."

The Royal Tour in Scotland.

Visit to Lanark Steel Works.

LONDON, September 20.

The King to-day made a tour of the principal steel and iron works, in Lanarkshire. He shook hands warmly with William Hodge, brother of the Pensions Minister, who is an employee in the same steel-works where the Minister formerly worked. Conversing with a member of the Executive of the Steel Smelters' Union, the King expressed satisfaction that the smelters had worked so harmoniously with the Government. The King subsequently watched the pouring out of fifty tons of steel, presenting a veritable river of flame.

Strengthening The Blockade.

An Important Conference.

LONDON, September 20.

Lord Robert Cecil and M. Metin, French Minister of Blockade conferred on Tuesday with a view to co-operating more closely with America's policy aiming at more rigid pressure on the enemy without interference with the economic condition of neutrals.

Britain & Dutch Fishermen.

Proposed Restriction Fails Through.

LONDON, September 18.

The HAGUE.—Owing to the herring-fishers' refusal to ratify the trawler owners' acceptance of the British proposal to indemnify them if they lay up thirty-five per cent of their boats for two months during which not more than two thousand tons of fish shall be exported to Germany the proposal has fallen through.

The Silver Shortage.

LONDON, September 20.

It is suggested that five-shilling notes should be adopted in the United Kingdom. This would enable the Government to sell surplus silver coin at a considerable profit.

Increased Freight Rates.

Rates to India Affected.

LONDON, September 20.

The "TIMES" says that substantial increases in freights to the East and Australia are expected shortly. Outward freights to India will be provisionally raised by one-third from November 1st.

Food Economy Director.

LONDON, September 20.

Sir Arthur Yapp, Secretary of the Y. M. C. A., has been appointed Director of Food Economy.

Two German Submarines Sunk.

LONDON, September 20.

COPENHAGEN.—Thirty miles south-east of the Shetlands an armed British steamer sunk a German submarine which was shelling neutral sailing ship. A second submarine which attacked the steamer was sunk by a British destroyer.

British Traffic and Losses.

LONDON, September 20.

The Admiralty announces that the arrivals during the week numbered 2,695, and sailings 2,737. Eight steamers over sixteen hundred tons, and twenty under, were sunk. The latter include, nine sunk during the previous week. Six ships were unsuccessfully attacked. One fishing boat was sunk.

A. C. S. Examination.

An Objection to Lower Age.

LAHORE, September 20.

LONDON, September 19th.—During the discussion by the Head Masters' Conference on the proposal to lower the age for examination for the Indian Civil Service, the change was objected to on the ground that it would exclude boys from elementary schools.—("C. & M. Gazette" special cable.)

The Woollen and Worsted Industries.

Board of Control Established.

LONDON, September 20.

A Board of Control has been established for the woollen and worsted industries by which the Army Council will determine the amount of raw wool to be maintained for military, and the amount to be released for civilian trade.

Australia

AUSTRALIAN COMMONWEALTH MINISTRY.

Portfolios Increased.

LONDON, September 20.

MELBOURNE.—The portfolios in the Commonwealth Ministry are being increased from eight to nine. Mr. Miller becomes Minister of Repatriation.

Recruiting in Australia.

Devices for Attracting Recruits.

LONDON, September 20.

The House of Representatives is considering an additional tax on men who have not enlisted. Mr. Forrest explained that Police and Prison officials, parsons, men of whose brothers are on active service, and men rejected will not be required to pay the extra tax. The Government believe that the proposal will stimulate recruiting.

Australian Sport Restricted.

Fewer Race Meetings.

LONDON, September 20.

Australian restrictions on all sports are now announced. There will be reduction in the metropolitan horse racing meetings in New South Wales from 134 to 97, substantial reductions in Queensland and smaller reductions in Victoria and Western Australia.

Germany

New German Peace Movement.

Disposition to Quit Belgium.

A Significant Speech.

LONDON, September 20.

After weeks of careful preparation Germany has launched a new so-called peace movement through the medium of a reply to the Papal Note. The actual wording of the reply is at present unknown, but amid the tangle of contradictory statements there can be discerned the apparent disposition of the Germans to quit Belgium. There are, however, grounds for suspicion of the genuineness of it, but Herr Erzberger in a significant speech yesterday declared there must not be conquests of any kind. We are making long strides towards peace. He said the pan-Germans are noisily protesting against any arrangements. Some newspapers, including the notorious "Fagesszeitung" have been suppressed. Everything at present points to an effort by the German Government to prepare the people for a climb down, but in view of the recent new proofs of German duplicity, the Allies refuse to commit themselves in any way until the enemy's "bonafide" is beyond doubt.

German Peace Manoeuvres.

Comments on General Smuts's Interview.

LONDON, September 20.

The interview with General Smuts and M. Painlevé's speech are regarded as timely and heartening at a moment when Germany has resumed her peace manoeuvres in a form designed to encourage British pacifists. The papers discredit German stories of the impending evacuation of Belgium, and point out that it is certain that Germany will not give up Belgium before she is compelled to, and that it is British guns which are really the source of German peace manoeuvres. Hence if the British people are inclined to be disappointed at the supposed meagreness of the results on the western front they should ponder well the observations of General Smuts, who speaks not merely with the authority of a great soldier and a man of intellectual distinction, but as a member of the War Cabinet with the access to all sources of information. For a man of his caution his tone is regarded as singularly confident. The clear and unflinching note of M. Painlevé's speech is welcomed as testifying to the marvellous steadfastness of the French nation.

German Press Attitude.

The German Press continues to be agitated over the question as to whether the Government has declined to surrender Belgium. The latest reports indicate that the Government has not yet committed itself. It is noteworthy that the "Kölnische Volkszeitung" now withdraws its previous statement and declares that Belgium is not even mentioned in the German reply to the Pope. The "Vorwärts," confirming this, says:—"However it is well known that the German reply will be in accordance with the Reichstag peace resolution, and will therefore imply readiness in principle to restore Belgium because the Pope expressly declared that the restoration of Belgium was a necessary basis for peace."

Germany's Man-Power.

Further Evidence of Shortage.

LONDON, September 20.

As confirmation that the wastage of German man-power is causing an apprehension to the German high command, an American correspondent at the French Headquarters states that a captured German Army Order signed by General von Ludendorff, for the first time speaks of the necessity

for economising in life. It declares that economy in men is even more important than economy in munitions, therefore a general reduction of the expenditure of munitions cannot be ordered, in spite of the fact that the consumption of shells for mortars and heavy field howitzers is much above production. The Order accordingly recommends the adoption of tactics which will lessen casualties, also the utmost economy in munitions.

Lack of Man Power.

15-Year Old Volunteers Wanted.

LAHORE, September 20.

LONDON, September 19th.—The Zurich correspondent of "La MATIN" states that the Cologne Recruiting Office are inviting the enlistment of 15-years old volunteers. ("C. and Gazette cable")

The Gotha Aeroplane.

Outclassed by British Machines.

LAHORE, September 20.

LONDON, September 19th.—A correspondent at the front writes:—"Much has been heard of the Gotha type of German aeroplanes which appears to occupy a place in the public mind similar to that formerly held by the over-advertised Fokker. The Gotha is devoted to bombing and is easily outclassed by British machines engaged in the same work. Larger and more powerful raiders than Gothas are at work in the area behind the enemy's lines every night.—("C. and M. Gazette").

Designer of "Deutschland".

Commits Suicide.

LONDON, September 20.

BALTIMORE.—Herr Gotthdusse, one of the designers of the submarine "Deutschland" who voyaged hitherto in the "Deutschland" has committed suicide in Atlantic City.

Visit of Kaiser to Ostend.

Significant Precautions.

LAHORE, September 20.

LONDON, September 19th.—A Dutchman from Belgium tells the "TELEGRAPH" that, when the Kaiser was at Ostend, all the soldiers in the coastal region were disarmed.—("C. and M. Gazette" special cable)

France

Charge Against French Deputy.

Prosecution Sanctioned.

LONDON, September 20.

PARIS.—In the Chamber a Committee on the accusations against M. Turmel, who was suspected of dealing with the enemy, passed a unanimous resolution authorising his prosecution.

Confidence in Government.

LONDON, September 19.

PARIS.—The Chamber passed a vote of confidence in the Government, by 378 votes to one.

France's Attitude to Pope's Note.

PARIS.—The Chamber's votes of confidence in the Government by 378 votes to one was passed after a debate on an interpellation regarding the Cabinet's war measures and aims. The questions demanded a reply to the enemy peace manoeuvres in the shape of the Stockholm Conference and the Papal Note. M. Painlevé replied that France adhered to President Wilson's reply to the Pope.

Publication of Inter-Allied Agreements.

M. Ribot when asked to fulfil his promise to publish Inter Allied agreements said that France had no secret diplomacy, and was ready to reveal everything, but she must act in concert with her allies. It was Petrograd that asked him to defer publication of the inter-allied treaties. He continued by reiterating that France not merely claimed Alsace-Lorraine but reparation for the destruction wrought by an inhuman enemy and guarantees for a durable peace. In not answering the Pope's Note, France was in agreement with Great Britain and Italy and Russia.

Referring to the Note he said:—"Must we, despite the high authority of the Pope, reply to all invitations to conferences? Who above all desire us to reply to those who themselves refuse to answer questions? We replied to President Wilson when asked our war aims. Who did not reply to him? The Central Empires did not reply. It is now announced that they are going to reply to the Pope. We will await this reply, but it must be pointed out that even in the Pope's Note the passage concerning Belgium far from satisfied the universal conscience. Whatever our enemies promise us, even to the extent of agreeing to restore Alsace-Lorraine, we must be certain that we are not being drawn into a snare."

Press Opinion.

LONDON, September 20.

PARIS.—M. Painlevé's declaration of policy was accorded a very favourable reception, both in the Chamber and the Senate, especially the passage giving warning that anybody found guilty of treating with the enemy will be punished with all the rigour of law.

The evening papers pay a glowing tribute to the new Government which is described as confronting with determination the problems of the day.

The "TEMPS" says:—"We are promised that we shall have above all a more vigorous prosecution of war. That is what the country demands and hopes for."

TELEGRAMS.

Russia

Reorganisation of the Army.

M. Kerensky Takes Steps.

LONDON, September 20. The Russian embassy, in a statement to Reuter's representative, said that M. Kerensky has taken all measures to prevent the rebellion interfering with the re-establishment of the fighting power of the army. General Alexieff who is the most authoritative Russian General, has been entrusted with the immediate direction of military operations, and the reorganisation of the army. There is every reason to believe that all minor disorders will cease. All separate cases of insubordination have been successfully handled.

Extremist Leaders.

Lenin to be Arrested.

LONDON, September 20. PETROGRAD.—The General Staff has ordered that Lenin and Zinovieff, the extremist leaders, who have not yet been arrested, shall be found. It is rumoured that they are hiding in Finland not far from Petrograd.

The Sukhomlinoff Trial.

Accused's Statement.

LONDON, September 20. PETROGRAD.—At the Sukhomlinoff trial the accused declared that he ordered fortresses to be dismantled because they were unsuited to modern warfare. He affirmed that he had always worked exclusively on behalf of the Fatherland.

Cossacks Loyal to Government.

LONDON, September 20. PETROGRAD.—A meeting of the Don Cossacks at Novocherkassk petitioned the Government to countermand the order for the arrest of General Kaledine, and reiterated that the Cossacks had always been faithful to the Government. The commander of the troops at Moscow, who was ordered to suppress the Cossack movement has consequently ordered the cessation of all proceedings against the Cossacks.

Holland

Pope's Peace Note.

Holland's Decision.

LONDON, September 20. THE HAGUE.—The Minister for Foreign Affairs has announced in the Chamber that Holland did not propose to take special steps to support the Pope's peace "demarche."

Sweden

The Luxemburg Aff. in.

Germany's Apology Denounced.

LONDON, September 20. STOCKHOLM.—Newspapers, including the Germanophile organs, are unanimous, in denouncing Germany's apology as insufficient and in demanding satisfaction for the injury done to Sweden.

America

Premier of N. S. Wales Entertained.

Premier's Speech Reuses

American Enthusiasm.

LONDON, September 20. NEW YORK.—Lord Northcliffe gave a luncheon here in honour of Mr. Holman, Premier of New South Wales, who was warmly received by Major Mitchell and other prominent personages numbering two hundred. Mr. Holman in his speech aroused enthusiasm by declaring that the war must be fought to a finish in order that democracy may be enabled to take up the gigantic task with a free hand undismayed by the frightful specter of Prussian militarism. Although far removed from the scene of actual strife, Australians, like the Americans and Canadians, have taken their place in the ranks with the veterans of France and England and covered themselves with glory. In all sincerity, he predicted that the patriotic sons of America would also make their presence felt in no uncertain way on the battlefields of Europe. He declared that the impressive earnestness with which America had set herself to the work with such enthusiasm could only be shown by people thoroughly imbued with the principles of democracy. What the people of the United States are doing now, we in Australia have already done. Our young men took up arms with the same alacrity and enthusiasm. The spiritual change which came over the nation when the news was first received of Belgium's plight was little short of miraculous. The same may be said of the great American nation, although you were more deliberate in accepting the challenge. Mr. Holman predicted that, when he next visited New York, it would be to celebrate the glorious victory to the Allies.

Lord Northcliffe paid a glowing tribute to Mr. Holman as one of the most remarkable statesmen of the Empire for whom the future holds many things.

Allied Experts To Train Troops.

LONDON, September 20. British and French officers experienced on the western front in bombing, artillery control, aeroplane observation, and other specialised subjects are being attached to training camps in the United States. Three hundred thousand men of the national army are now 'en route' to sixteen training camps. This represents 45 per cent. of the quota under the first call.

Oil for the Allies.

Ample Supplies Assured.

LONDON, September 20. NEW YORK.—The President of the Standard Oil Co., declares that America is able to produce all the necessary supplies of crude oil, petrol, and kerosene for America's and the Allied war demands. The oil refining capacity is greater than the demand and supply is assured for the next five years.

Labour Mission to Russia.

To Counteract German Propaganda.

LONDON, September 20. NEW YORK.—President Wilson is sending to Russia a Mission of sixty Labour representatives to counteract the German propaganda that the United States is not democratic.

Neutral Ships in U. S. Ports.

Restrictions Regarding Use.

LONDON, September 20. ATLANTIC CITY.—The Vice-Chairman of the Shipping Board has announced that Government is powerless to commandeer neutral ships held up in ports, but that neutrals are ready to use their tonnage for carrying cargo between the American Ports, when the United States permits. Hundreds of thousands of tons will be available for this service.

Shipbuilders Strike.

LONDON, September 20. WASHINGTON.—The Chairman of the Shipping Board has indefinitely postponed a trip to the Pacific as the prospect of the strike settlement has not improved.

American Commerce Supports the War.

LONDON, September 20. A Convention of the United States Chambers of Commerce was addressed by Mr. Baker, Secretary of War, and Mr. Lane, Secretary of the Interior, who made vigorous speeches announcing America's determination to fight till Germany had been compelled to give hostages to keep the peace.

U. S. Loans to Allies.

LONDON, September 20. Further instalments of ten millions and four millions sterling respectively were paid to Britain and France yesterday.

Pope's Peace Note.

Germany Perturbed at U. S. Reply.

LONDON, September 20. AMSTERDAM.—President Wilson's reply to the Panel Note is perturbing the authorities in Germany who are continuing to organise Kaiser demonstrations. The "Cologne Gazette" in this connection admits that Entente diplomats have already partially jeopardised German national unity, the great part of people being infatuated with the idea of a constitution of another character.

An Appeal to end Ship Building Strike

LONDON, September 20. WASHINGTON September 19th The Chairman of the Shipping Board has appealed to Mr. Gompers to intervene to end the strikes which are endangering the ship-building programme on the Pacific Coast.

Grain and Food Stuffs Rotting

NEW YORK.—A Hundred thousand tons of grain and food-stuffs are rotting in the holds of neutral vessels at New York, Boston and Baltimore. Where there are 750,000 tons of shipping, thus rendered idle. Government is credited with the intention of seizing ships and cargoes.

Dealings in Cotton Futures.

LONDON, September 20. The Cotton Control Board has approved a scheme to allow dealings in futures on Liverpool Market from 1st October in all positions commencing with January to August with little restriction. The basis grade of cottons agreed on is good middling instead of middling which change will make business freer between merchant and buyer.

Italy

Allies' Shipping.

Indian Traffic and Losses

LONDON, September 20. During the week ending the 16th inst., 493 ships arrived in Italian ports and 974 left. One steamer below fifteen hundred tons and a small sailing ship were sunk.

Argentina

Germany and Argentina.

Rupture of Relations Imminent

LONDON, September 20. BUENOS AIRES.—The Senate has almost unanimously voted in favour of severing relations with Germany and the resolution now goes to the Chamber of Deputies. Public feeling in favour of its passage is strong.

Greece

A Pro-King General Arrested.

LONDON, September 20. ATHENS.—General Papoulas who ordered the Greek troops to fire on the Allies on December 1st has been arrested at Missolonghi.

French Front

Raiding Continues.

British and German Methods Compared.

LONDON, September 19. Reuter's special correspondent in France says:—Raiding continues to be favourable on the western front. The Germans are showing similar activity on a lesser scale. Their methods are very different from ours, which depend largely on the initiative of the individual. The Germans cling to the formula that every soldier is part of a great mechanical structure. This doctrine does not work to the best advantage. Failure leads to plentiful recrimination among different classes of prisoners who accuse one another of letting one another down. Last night the British severely punished the Germans, besides destroying defensive works in three different parts of the line. The British advanced in the wake of a smart burst of gunfire and got into the enemy with bombs, bayonets, and other weapons suggested by individual fancy. These operations are continuing nightly in order to keep the enemy at the utmost tension.

German Attack Fails.

French Take Prisoners.

LONDON, September 20. A French communique says: South of Lamotte, after a violent bombardment, hostile detachments approached our lines near the Neufchâtel Road. A sharp fight ensued in our advanced trenches from which the enemy was completely repulsed with appreciable loss. We took prisoners.

Destructive Effect of Aerial Bomb.

LAHORE, September 20. LONDON, September 19th.—A Maestricht paper publishes a remarkable story to the effect that, during the allied air raid of Roulers in August a single bomb falling on a great building full of Germans caused 900 casualties.—(C. and M. Gazette" special cable).

French Capture a Height.

LONDON, September 20. A French eastern Communique says:—In the Lake region, the French carried a height nine kilometres north west of Momulista on Lake Ochrida.

German Attack Repulsed.

LONDON, September 20. A French communique says:—A German attack on the salient, west of Froidmont farm, was repulsed after a short violent struggle. In Champagne in a region of Souain and Teton a lively bombardment was sustained.

Enemy Offensive Probable.

Violent Bombardments on French Front.

LONDON, September 20. PARIS.—It is semi-officially stated that the German bombardment on the Aisne, in Champagne and at Verdun has already lasted for twenty-four hours and is continuing very violently. Apparently it presages an enemy offensive.

Violent Artillery Duel.

LONDON, September 20. A French communique says:—Our fire nullified an attempted attack south of Juvecourt and east of Craonne. The artillery duel continued violent on the Beaumont Bazouvaux front. On the right bank of the Meuse the enemy was unable to attack.

British Front

Lens Drenched with Gas.

Germans Living in Darkness and Torment.

LONDON, September 20. Lens is literally drenched with Canadian gas. According to Mr. Percival Phillips the garrison are forced to live in darkness and torment and are not allowed to remove their gasmasks for a moment. Fifty tons of gas-shells were thrown into one sector during one night filling dug-outs and galleries with clouds of poison. Prisoners are all suffering badly. An officer who has been captured described the feelings of the garrison as follows:—"I wish I had the swine who invented gas. We would crucify him. The Canadians are grimly satisfied, as they were the first victims of the gas at Ypres."

Belgian Pluck.

LAHORE, September 20. LONDON, September 19th.—An official message from Havre says that a British aeroplane was recently driven down in No-Man's-Land in front of the Belgian lines. A party of Belgians crawled out through mud under a violent fire and, finding the airman dead, brought back his body. Later a second party found some Germans despoiling the remaining body, drove them off and brought in the corpse. A third party a few hours later succeeded in burning the machine.—(C. and M. Gazette" special cable.)

Nothing to Report.

LONDON, September 20. In this afternoon's communique F.-M. Sir Douglas Haig says there is nothing special to report.

Great Cannonading.

LONDON, September 19. The British communique says:—There was great reciprocal cannonading in the Ypres sector. Our aeroplanes on Tuesday, in spite of very unfavourable weather, continued to observe for our artillery. One enemy machine was driven down. Two of ours are missing.

Rumanian Front

Rumanians Capture Heights.

LONDON, September 20.

A Russian communiqué says:—The Rumanians captured a high point of Grozecchi in the region of Czernowitza.

Enemy Inactive.

Successful Rumanian Raids.

LONDON, September 20.

The "TIMES" correspondent at the Rumanian headquarters says that the enemy has been inactive for three weeks since his defeat by the Rumanians, who have since carried out successful raids. The new Alpine battalion, in one raid, took four hundred prisoners and buried two hundred dead. The battalion had only forty casualties.

Italian Front

British War Minister's Visit.

LONDON, September 20.

Lord Derby and a British military mission have been visiting the Italian front where they have gained first-hand knowledge of the difficulties on the Carso, middle Isonzo, the high mountains of Cadore, and the plateaux which the Italians have overcome, and still have to overcome. They were able to appreciate the value of the Italian's recent and past successes.

Italians Take Prisoners.

LONDON, September 20.

An Italian communiqué says:—We took two hundred prisoners in Sugana valley and repulsed attacks on the Bainsizza Plateau.

Canada-Australian Trade.

Embargo on Apples.

LONDON, September 20.

OTTAWA.—Australia has raised her embargo on Canadian apples, but restricts the importation to ten thousand boxes.

Restoring Army Discipline

Sentences on Disobedient Soldiers.

LONDON, September 20.

PETROGRAD.—Proceedings have begun at Minsk and other places against Maximilian soldiers charged with fraternising with the enemy and refusing to carry out orders to fight at Pskoff. Already thirty-five such soldiers have been condemned to periods of from six to ten years' hard labour.

Reprisals Against Prisoners

Neutral Red Cross Societies' Demand

LONDON, September 20.

FEEL—The Conference of Neutral Red Cross Societies has demanded that the belligerents should give monthly notice of intention to send a Neutral Commission may in the meantime check activities. The Conference urgently appealed to the United States Red Cross Societies to despatch provisions to prisoners belonging to the Entente. The Conference appealed to belligerents to repatriate unwounded prisoners, who had been long in captivity on the condition that they were not used as combatants, and demanded that all interned persons should be repatriated as soon as possible. The inhabitants of the occupied countries should be allowed to correspond with their families subject to censorship and should be allowed to depart if they wish. The Conference also demanded that except in case of "force majeure" only men militarily eligible should be deported from occupied countries.

Lord Robert Manners has been killed.

A New Inspectors of Schools for Madras

LONDON, September 20.

Mr. Morrison has appointed Miss Alice Sergeant, Inspector of Schools in Madras.

Swedish Protest at Berlin.

LONDON, September 20.

Stockholm.—It is officially announced that the Swedish Minister in Berlin was instructed on the 10th inst. strongly to protest at Luxburg affair and point out that German authorities had abused Sweden's confidence in a particularly grave manner.

Korniloff to be Tried by Court Martial.

LONDON, September 20.

PETROGRAD.—It is announced that General Korniloff will be tried by Court Martial at the instance of the Council of Workmen and Soldiers delegates and the trial will be at the front and not in Petrograd.

B New Deputy Premier.

New Governor-General of Finland.

LONDON, September 20.

M. Terastcherko has been appointed Deputy Premier and M. Nekrasof has been appointed Governor-General of Finland in succession to M. Stakhovitch who has resigned owing to ill-health.

5 0/0 Surtax on Incomes of Bachelors and Widows

LONDON, September 20.

MELBOURNE.—Owing to the opposition of the Ministerial supporters Government has withdrawn its proposal for tax on men who have not enlisted and now proposes a five per cent surtax on incomes of all bachelors and widows irrespective of age.

LONDON, September 20.

In a communiqué this afternoon Marshal Haig says:—We attacked this morning on a wide front east of Ypres. Satisfactory progress is reported. We have already captured valuable positions.

Profits Bill Passed

The Senate has passed the War Time Profit Tax Assessment Bill and Shale Oil Bounty Bill (see September 6th).

War Time Franchise Bill Passed.

LONDON, September 20.

OTTAWA.—The Senate has passed the third reading of the War Time Franchise Bill (see September 7th).

No Message Sent Through U. S. A.

LONDON, September 20.

The Gompers President of the American Federation of Labour has sent message to the Dominion Trades and Labour Congress regretting his inability to attend particularly when the workers as well as all others of our two countries are drawn close in a common struggle to defend democratic institutions and ideals against autocratic institutions seeking to dominate world relations.

Mr. Janner's Message to Labour Congress.

No Message Sent Through U. S. A.

LONDON, September 20.

WASHINGTON.—It is officially announced in connection with Sweden's reply regarding the Luxburg Affair (see September 12th) that no messages were transmitted for Germany to or from Berlin through the United States State Department without belatedly knowing the contents.

The Question of Belgium.

Discussion at German Headquarters.

LONDON, September 20.

The "Deutsche Tageszeitung" states that Count Westphalen of Conservatives has gone to the headquarters at the invitation of general Hindenburg to discuss the question of Belgium. The interview is considered most important.

Exiles to be released.

LONDON, September 20.

PETROGRAD.—The Nelsingfors Council of Workmen and Soldiers delegates has consented to the Government's demand that it shall send back to Petrograd exile who were train from thence while traversing Finland. (See September 11th).

No Participation in Democratic Conference.

LONDON, September 20.

The committee of the Cadets Party has passed a resolution urging the cadets not to participate in the forthcoming democratic Conference because the Conference will only reflect the views of the Councils of workmen and soldiers' delegates and consequently cannot alleviate country's position.

The Quebec Bridge.

LONDON, September 20.

QUEBEC.—Span for Quebec bridge has now been raised ninety feet. Engineers have ordered that hoisting shall not exceed two feet in fourteen minutes.

SYDNEY.—Remarkable cyclone has swept over the country and caused widespread damage. Two deaths have occurred and others are feared.

Deaths are announced of Charles Grench, formerly Governor of British North Borneo and Rey. Louis Borrisson formerly tutor to the Jam of Nawanagar.

Success of Anti-Submarinism.

LONDON, September 20.

It is authoritatively stated that anti-submarine measures are meeting with success and that further reduction of losses may be expected.

King's Tour Finishes.

His Congratulations.

LONDON, September 20.

The King has concluded his tour of West Scotland. He reviewed in Glasgow two hundred survivors of torpedoed merchantmen including the "Lusitania" and congratulated Stewardesses of the "Lusitania" on their recovery from their terrible experiences. He also congratulated Apprentices Jinning who had been awarded the distinguished Conduct Medal for his conduct in a fight with a submarine.

UNCORRECTED.

Enemy Offensive Driven Back.

LONDON, September 20.

A Russian Wireless Communiqué says:—We drove back with great losses enemy offensive eastward of Lembitz in the direction of Riga. Enemy recaptured a sector of positions southward of Grozechti.

Arrivals and Departures of Steamers.

Loss Through Submarines.

LONDON, September 20.

Arrivals in French ports during the week were 980 and sailings 894. Two steamers over sixteen hundred tons and two under were sunk. Two were unsuccessfully attacked.

Intense Cannonading.

The French communiqué says there was intense cannonading south of Oise in Champagne in a sector of Tornillet and Hautmont and on both banks of the Meuse.

Peace and the Allies Intentions.

LONDON, September 20.

Reuter understands that the following is the view in British well-informed quarters regarding the attitude of Britain and her Allies towards the recent general but often contradicted statements in enemy press, particularly the German Press concerning fore-shadowed intentions to make "concessions" in Belgium and elsewhere. These have not passed unnoticed, but the Allied Governments have not failed to appraise them at their true value and to realise that at the bottom they express the fact that Germany knows that she cannot win the war. It is perfectly well understood that Germany is now seeking, in view of recent events on the northeastern front, to impress upon the German Public that her military position is now such that she can suggest in some specious fashion a plan of action that would satisfy Pan-Germans and might also appeal to the Pacifists in allied countries. It is therefore just as well that those among the Central Powers who are organising this so-called peace movement should realise that their machinations in no wise deceive the Allies whose views and determinations regarding the kind of peace they will accept have undergone and can undergo no modification whatever. As far as the Allies are concerned no end of war is possible until the end, for which these terrible conflict was commenced and has endured for over three years, has been attained, namely, final the disappearance of Prussian Militarism. Only those possessing Prussian mentality can regard without horror the double loss of life and treasure deliberately brought about by Germany in this war and in this sense it is true that the allies would welcome peace, but enemy efforts to be for the real issue are hopeless as they are characteristic.

Germany's Sole aim to Effect Disunion

The Ribot emphasized that the nearer the end of the war came, the more careful must the Allies be to baffle enemy manoeuvres designed to separate and weaken them.

Germany knew that the Allies would be victorious if they remained united, hence her sole aim now was to effect disunion.

France's sacrifices entitled her to hold her head high. She deserved the world's admiration. She demanded only Justice. The indispensable preliminary to which was the restoration of Alsace Lorraine and reparation for criminal destruction of invaded territories, without these a durable peace was impossible. She must also have guarantees which could only be existent in the will of the Nation. What would be the value of the signature of the German Government if the German People were not behind it. (cheers)

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, September 20.

It can be stated an official authority that the results of methods adopted during the past month justify the growing confidence of a naval officer who states "No sensational inventions are being used and no sensational results are to be expected. Sinkings will continue but the Submarine is defeated. If the public know what we know they would not feel the slightest anxiety. Good results are being secured from the new smoke cloud defense system by which do Zems of ships are saved! The system by which "smoke boxes are thrown overboard and throw out smoke clouds concealing ships has been in use for some months by British ships. The great majority of which are supplied with smoke boxes. In addition to the latter many merchantmen are carrying a special smoke funnel requiring only fuel for continual use. Once smoke boxes are thrown overboard they cannot be recovered but skillfully used completely baffle U. Boats. The Navy Department of the United States has ordered the manufacture of huge quantities of smoke boxes and Department States that they should be carried by every vessel.

The Belgian communiqué says:—Success of Belgians in German East Africa at Madege on September 9th and 10th was completed by the capture of enemy positions at Kalimoto. Enemy is retreating towards Mahenge on the whole front pursued by Belgians.

The French communiqué says:—After violent bombardment enemy attacked south-east of Cerny but was stopped by our fire and did not succeed in reaching our lines.

Amsterdam A Telegram from Berlin says Dr. nicha-elis will make a statement regarding peace in the Prichitag on the 27th inst.

సైనిక పునర్నిర్మాణము.

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—అధికారులు రేపటికి రేపటికి డగ్ కెరక్ స్పీగారు ప్రకటించుచున్నారు. ఎలిక్స్ పుగారు సమర కార్యములయందు ప్రవేశ పెట్టబడిరి. ఎలిక్స్ పుగారు సైనిక పునర్నిర్మాణమును గావించెదరు. శత్రువును క్రమస్థితి సెలవిల్పబడుచున్నది.

సైనికులు చాలకుండుట.

లండన్ సెప్టెంబరు 19:—కోల్ ను సైనిక, సమావేశపు టిఫికారులు 1550 యువకులను వైస్రమున తీర్చుకొనుచున్నారని లామాటక్ ప్రతికావలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు.

అతివాదుల నాయకులు

పెట్రోగ్రాడ్, సెప్టెంబరు 19:—అతివాదుల నాయకులు రెన్కో జనోవీపుగార్లు విక్లాండులో దాగియుండిరిని యు వీరిని బంధించవలయుననియు సాధారణ సిబ్బందివారు కోరుచున్నారు.

Imperial Legislative Council

Sir Michael O'Dwyer Apologises for his Remarks

Discussions on Various Resolutions

(From Our Own Correspondent.)

(BY WIRE.)

SIMLA, September 19.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning in the Council Chamber, Viceregal Lodge, H. E. the Viceroy presiding. There was large attendance of visitors, including leading officials and ladies, both European and Indian. Among these were Their Excellencies Lady Chelmsford and Lady Munro, Lady O'Dwyer, Lady Woodroffe, Mrs. Sarojini Naidu, Mr. and Mrs. Monahan and the Hon'ble Mr. Chintamani.

A Statement

The Hon'ble Sir William Vincent laid a statement regarding clerical posts in the Government of India Secretariat, and the Hon'ble Sir C. Sankaran Nair laid a statement showing the total number of villages in the Provinces of British India (excluding Bengal) and those provided with elementary schools.

Interpellations

Students and Public Meetings.

The Hon'ble Sir C. Sankaran Nair, replying to the Hon'ble Mr. V. S. Srinivasa Sastri's question regarding attendance of students at public meetings, said:—(a) The Government of India have learnt from reports in the Press that certain Local Governments have recently issued various instructions on the subject of the attendance of students at political meetings. (b) The Government of India have also seen a report to this effect in the Press, but have received no official information. (c) The Government of India issued a circular letter to Local Governments on the 4th May, 1917. The Government of India do not consider it necessary to issue any further instructions.

The Empire's Resources.

The Hon'ble Sir George Barnes, replying to the Hon'ble Sir Fazulbhoy Currimbhoy's question regarding the development of the resources of the Indian Empire, said:—The Dominions Royal Commission recommended the setting up of an Imperial Development Board, as stated in the Hon'ble Member's question, but the Government of India have not been consulted by the Imperial Government regarding this recommendation, nor are they likely to be consulted, having regard to the fact that the report of the Dominions Royal Commission related only to the Dominions. The report of the Commission is however, valuable for the consideration of questions relating to trade policy in this country after the war. I think it follows from what I have said that no despatch on the recommendations of the Commission has been submitted to the Secretary of State for India.

Post War Trade.

The Hon'ble Sir George Barnes, in reply to the Hon'ble Maharajah Manindra Chandra Nandi's question regarding post war trade in India, said:—(a) The Government consulted all the leading Chambers of Commerce in India, both European and Indian, with regard to the policy of post war trade in India, and answers have been received on the question from all the Chambers consulted. (b) The problems connected with post-war trade are under consideration of the Government of India and they are unable to make any statement at present.

Lord Hardinge and Mesopotamia.

The Hon'ble the Rajah of Mahmudabad asked:—(a) Are any of the findings of the Mesopotamia Commission adverse to Lord Hardinge? (b) If so, are the Government of India aware that such finding have been received throughout India with indignation and of the intensity of feeling on the subject displayed by the Indian people and Press? (c) If the answer to (d) is in the affirmative, have the Government of India brought this fact to the notice of the Home Government?

The Hon'ble Sir William Vincent replied:—The answer to (a) is in the affirmative. (b) and (c) The Government of India have gathered from resolutions passed and from the expression of opinions in the press that there is a strong feeling of sympathy in India with Lord Hardinge and unwillingness to accept those findings of the Commission which are adverse to him, but they have had no correspondence on the subject with the Secretary of State for India.

India's Contributions to the War

The Hon'ble the Rajah of Mahmudabad asked:—(a) Has the attention of the Government been drawn to certain statements in responsible quarters as to the inadequacy of India's monetary contributions in support of the war in which the British Empire is engaged? (b) Will the Government be pleased to state (1) the different funds initiated in India in connection with the war and the total amounts collected by each of them and (2) the total investments in the loans floated by the Government of India since the beginning of the war? (c) Will the Government also state what contributions toward the war the Government of India has made since August, 1914 directly and in the form of costs of expeditionary forces borne by the Indian Exchequer or in any other?

The Finance Member's Reply

The Hon'ble Sir William Meyer replied:—(a) The Government of India are aware that allegations have from time to time been made as to the alleged inadequacy of India's monetary contributions towards the war, but such statements have not been made in responsible quarters. On the contrary, in a telegram from the Prime Minister which His Excellency read out to this Council on the 23rd March last, in connection with India's war gift of £100 millions, Mr. Lloyd George expressed to the

Government and the people of India the most sincere gratitude of the British Government for the magnificent contribution which India has just made towards the financing of the war (b) (1) The attention of the Hon'ble Member is invited to the answer given by Sir Reginald Craddock on the 27th September, 1916 to the Hon'ble Maharajah Sir Manindra Chandra Nandi's question regarding the contributions to the war by Indian Native States and Indian Provinces. That answer gives some idea of the number of funds in existence, but the Government of India have not means ready at their disposal to bring the information contained therein up-to-date. They have, however, in accordance with the promise made by Sir Reginald Craddock in this Council to a question by the Hon'ble Mr. Ibrahim Rahim-tullah on the 7th March last, instructed Local Governments to maintain detailed classified records of all contributions which have been made in the past or which may be made in the future towards the war, so as to facilitate their compilation and publication after the termination of hostilities. (b) (2):—The investments in the loans floated by the Government of India since the beginning of the war amount roundly to Rs. 61 crores. This figure includes investments in the Post Office section of the current year's loan up to the 12th September and in the Post Office cash certificates up to the 31st August. Subscriptions to these are still being received. The figure quoted, however, excludes about Rs. 1½ crore received as subscriptions to the Indian War Loan in the form of British Treasury Bills.

(c) I have already referred to India's special contribution of £100 millions. The proceeds of the Indian War Loan and from the sale of Post Office cash certificates during the current year will be remitted to the Home Government in part payment thereof and the Government of India will take over the liability for an amount of the 5 percent British war loan 1929-47 equivalent to the balance. In paragraph 41 of my speech introducing the financial statement for the current year I gave estimates of the expenditure which has been borne by Indian revenues on account of the expeditionary forces, and there have not since been any important changes in the figures there quoted. No other direct monetary contribution has been made by the Government of India towards the cost of the war, but they have, of course, had to incur additional expenditure in various directions as the result of the war. I drew special attention in this connection to the figures for military and political expenditure, given in paragraphs 42 and 43 of the same speech. They have also financed very heavy war expenditure in India on behalf of His Majesty's Government, the equivalent of which has been repaid to us in London. The effects of the latter measure of assistance from the point of view of our currency and exchange position were dealt with fully in paragraphs 26 to 37 of my speech referred to above, and the new investments on behalf of the Government of India in securities of His Majesty's Government since the commencement of the war, to which reference was made in paragraph 37, now amount to nearly £45 millions, against £35 millions then estimated up to the end of March last.

Post Office Bills.

The Hon'ble Sir William Meyer moved that the Bill relating to Post Office cash certificates be passed. The motion was adopted without discussion. Similarly the Bill to amend the Post Office Savings Bank Act was passed.

Paper Currency Act.

An Amending Bill.

The Hon'ble Sir William Meyer then moved that the Bill to amend the Paper Currency Act be taken into consideration.

The Hon'ble Mr. Sarma moved the following amendment:—That to Clause 2 the following be added:—"At the end of six months after the war the reserve to secure the payment and the notes for the additional amount issued under this section or of other currency notes of like amount shall consist of sovereigns, half sovereigns, rupees half-rupees, and gold bullion and expended in the purchase of silver bullion and securities of India, but such securities of the Government of India shall not exceed one-third of the amount of such currency notes." In moving it he claimed that he was trying to get legislative sanction to two of the main recommendations of the Chamberlain Currency Commission, contained in paragraph 17 of its report. He also alluded to the enormous increase in gross circulation of notes and said that two-thirds of the reserve was invested in British and Indian stocks. He was prepared to acknowledge British treasury bills as being the nearest approach to gold, but it should be noted that the location was in England. After paying a tribute to the vigilance of Sir William Meyer in protecting India's interests, he referred to the new school of thought, which would approximate the position of the Government in the matter of note issue to that of a banker, and pointed out that it was not upheld either by the Secretary of State or by the Chamberlain Commission. He thought he was justified in bringing the amendment at present, as he held that legislative direction should be given to the Government.

The Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya complained that the Bill had not been referred to a Select Committee.

The Hon'ble Sir William Meyer said he would have been glad to refer it to a Select Committee if it had been suggested at the time when he moved that it be published in the Government "Gazette".

TELEGRAMS.

Reply to Mr. Sarma.

Replying to the Hon'ble Mr. Sarma, the Hon'ble Sir William Meyer emphasised that it was a temporary measure and pointed out that the position of the note currency in India was even stronger than that of England. He explained at length the two different kinds of policy of note issues followed in the world, and said it was not possible to undertake any currency legislation without prior reference to Local Governments and trading communities, and that could be done only after the war. He then pointed out the disparity between Mr. Sarma's amendment and the Chamberlain Commission. He opposed the amendment.

Having regard to the observations of the Finance Member, the Hon'ble Mr. Sarma withdrew the amendment.

The Hon'ble Mr. Sarma's next amendment was that in Clause 6, after the words "His Majesty's dominions" the following words be added:—"For the purpose of coinage and such other temporary cause."

Amendment Accepted.

After Mr. Sarma had explained his contention the Hon'ble Sir William Meyer accepted the amendment, which was adopted.

One Rupee Notes

In moving the next amendment, aiming at restrictions in the value of one rupee and two and a half rupee notes to ten millions of rupees at any time, the Hon'ble Mr. Sarma pointed out the great need for caution. He alluded in this connection to the very heated debate that took place in 1861, when 5 rupee notes were first introduced, when it was held by a majority that the step would not only be impolitic but cruel to peasants, and said whatever validity these remarks then had to 5 rupee notes held good also now to notes of smaller denomination. In conclusion he thought it was not good to encourage further paper currency at the expense of metallic currency.

The Hon'ble Mr. Hogg, opposing the amendment, pointed out that the circulation of new notes would be confined to Presidency and larger towns and they would not be forced upon agricultural and less educated communities. He saw no reason to believe that the Government would embark on any policy of such flagrant folly as was apprehended by Mr. Sarma.

The Hon'ble Sir Fazulbhoy Currimbhoy supported the amendment and said no harm would be done by accepting the amendment, as it would take a long time to reach ten millions.

The Hon'ble Sir Dinshaw Wacha associated himself with the remarks of Mr. Hogg and urged a free hand for the Government of India.

Messrs. Sitanath Roy and K. V. Rangaswamy Iyengar supported Mr. Sarma, and Mr. Dababhyo endorsed the opinion of Sir Dinshaw Wacha and asked for an estimate of the cost of the production of the new notes.

The Hon'ble Sir William Meyer, while disclaiming to be precise, thought they would not at any rate cost more than their face value and defined his policy. As he expected only slow demands he thought there was no need for any statutory limit, but the war had been productive of many new and surprising experiences and possibly the new notes might become immensely popular from the outset and then Mr. Sarma's limit would be very objectionable. To start with Mr. Sarma's amendment on the statute book would be handicapping unnecessarily the new experiment.

The Hon'ble Mr. Sarma, replying, referred to the position of notes as legal tender and said it meant practically forcing it on the people, and gave his own experience in falling to induce men only 15 miles away from a railway station to accept 5 or 10 rupee notes. The amendment was then negatived.

The Bill was passed.

Transfer of Ships.

A Restricting Bill

The Hon'ble Sir George Barnes, in asking the Council to take into consideration the Bill to restrict the transfer of ships registered in British India, explained that the Bill was introduced on the 5th and certain telegraphic objections had been received only the previous day, which Sir Dinshaw Wacha had placed before him. He dealt with the question of impressment of ships and announced the favourable terms to be offered to owners of single ships (Rs. 2 extra per ton) and dwelt upon the necessity of Imperial control of ships.

The Hon'ble Mr. Jinnah moved that in Clause 2 (1) (a) after the words "and States of Aliens Act, 1914," the following be inserted and will include Indian subjects of His Majesty. Clause 2 (1) (a) reads as follows:—British subject means a person who is a natural born British subject within the meaning of the British Nationality and Status of Aliens Act, 1914.

The Hon'ble Mr. Lowndes alluded to the answer he had given previously to the Hon'ble Pundit Madan Malaviya and repeated that the term British subject as defined in British Nationality and Status of Aliens Act, 1914 included Indian subjects also and took his stand on the British interpretation of the Act. British Dominions included the whole of the Empire.

The Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya pleaded for a clear definition, and deprecated legislation by reference. He asked for clear recognition of Indian subjects who should have priority at any rate in an Indian act passed by an Indian Legislature.

The Hon'ble Dr. Sapru thought that the amendment was superfluous.

The Hon'ble Mr. Lowndes, replying to the Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya, said that so long as he was in Simla he would not say he was outside the British dominions.

The Hon'ble Mr. Jinnah was convinced of the validity of the Hon'ble Mr. Lowndes arguments and withdrew.

The Bill was then passed.

Indian Trust Act.

Amending Bill Passed.

The Bill to amend the Indian Trust Act was passed the Hon'ble Sir Fazulbhoy Currimbhoy praising the Hon'ble Sir Claude Hill and the Government of Bombay.

Mr. Shafi's Resolution.

Sir M. O'Dwyer's Explanation.

His Honour the Lieutenant-Governor then said:—

H. E. the Viceroy,

I can well appreciate that many Hon'ble Members may desire to reply, but I suggest for their consideration that such a discussion could only tend to obscure the main question on which our thoughts should alone be concentrated. Speaking for myself and from my own experience of public affairs, I have never in the long run found misinterpreted when there were obvious reasons for its being observed. I must now leave the matter with Hon'ble Members. They have an absolute right to continue the debate, and they will, of course, be in order if they wish to reply to certain passages in His Honour's speech. The question for them to consider is whether in the present circumstances it is judicious, whether it is wise, whether, above all it is desirable in the public interest.

Pundit M M, Malaviya

I am glad that Sir Michael O'Dwyer has seen fit to express regret for the several objectionable remarks contained in the speech which he made in the last meeting of the Council. As we all know by this time that speech has given great and just offence not only to the members of this Council but to the Indian public throughout the country for the unjust aspersions he cast upon us, our public men and movements and the Provinces excepting the Punjab which we have the honour to represent. I wish that when he expressed his regret for what he had done Sir Michael had specifically withdrawn the remarks which he knows, had given offence but he has not had the fairness to do so. In these circumstances it is my duty, on behalf of myself and my colleagues emphatically, to repudiate the unjust attacks he made against us, our public men and movements and the Provinces which we represent. It was certainly unnecessary for him, in extolling the services of the Punjab, to belittle those of other Provinces or to attack the men and movements of those Provinces. We are glad to think of the great services our brothers of the Punjab have rendered during the war, but so have the other Provinces, and the services of all have been handsomely recognised by the Government. Even after the regret which Sir Michael O'Dwyer has expressed to-day, I am sure many of us would feel a strong desire to reply to him at length, but in view of the earnest advice which Your Excellency has given us to adopt a

The Hon'ble Mr. Shafr summed up the debate, and expressed his gratification at the reception of his resolution and alluded to the speeches of Messrs. Sahay, Sukul and Jinnah, though the latter's sympathy did not go far enough. He expressed his warm debt of gratitude to His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab for his warm support.

The Hon'ble Dr. Sapru rose to a point of order and said that they had been deprived of the right of speaking, while the mover was speaking.

The resolution was then withdrawn.

Self-Government.

Resolution Withdraws.

The Hon'ble Mr. Dadabhai explained that he had given notice of his motion before the recent announcements and withdrew the following resolution:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that he be pleased to declare that the attainment of self government within the Empire is the ultimate goal of the policy of the Government of India, that it proposes to take early and definite steps towards that end by the diffusion of primary education, the steady expansion of local self-government, the advance towards Provincial autonomy as far as practicable and the liberalisation of the Government of India and of the Provincial Governments on progressive lines."

Election Courts.

Mr. Dadabhoy's Motion.

The Hon'ble Mr. Dadabhai then moved:—"This Council recommends to the Governor-General-in-Council that election courts be established at all important centres in India, with powers to try all disputes relating to elections whether to the local bodies or to the various Councils, expeditiously" Referring to the want of special and effective machinery for the trial of election disputes, he said the needs of election courts were twofold. First, the law about elections must be clearly defined. The grounds which vitiated election should be stated with precision in a self-contained Act. He referred to election disputes in India, and said that for the sake of economy the highest civil court of ordinary jurisdiction within a district might be vested with powers under the special legislation advocated. In important areas the District Judge might have jurisdiction concurrently with the Subordinate Judge. At the hearing, the Courts must follow the Code of Civil Procedure in all matters, unless the provisions were in conflict with those of the new law.

The Hon'ble Sir William Vincent, replying, said that the Government was considering the question whether candidates should not declare the name of their agent; also the question whether the whole electorate should be disqualified if corrupt practices on a large scale were proved; further, whether it would not be necessary to bring the procedure in this country into closer agreement with English law, particularly with regard to provision of funds beforehand when a candidate demanded an enquiry. In view of this statement he hoped the Hon'ble member would not press his resolution.

Resolutions Withdrawn.

The Hon'ble Mr. Shafi next said that in view of the announcement made by the Secretary of State on the subject, he withdrew the following resolution:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that the commissioned ranks in the Indian Army be thrown open to Indians and the persons selected for appointment to such ranks be given the same training as is received by British officers of the Indian Army."

The Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya and the Hon'ble Mr. Sarma withdrew their resolutions, urging the release of Mrs. Besant and Messrs. Arundale and Wadia.

The meeting adjourned till to-morrow.

UNCORRECTED.

THURSDAY'S SITTINGS

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. Mr. G. R. Lowndes, Vice-President presided. There were a few visitors present.

Grants To District Boards

Sir William Meyer replying to Sir Manindra Chandra Nandi's questions on augmentation of grants to District Boards said:—The Government of India have seen the speeches to which the Hon'ble Member refers. (2) With regard to [b] of the question the distribution of grants to individual District Boards rests with the Local Governments and the Government of India are not aware of the consideration which determines the amount of made in each case. [3]. The Grants made by the Government of India in 1905 were calculated to represent an amount approximately equal to one quarter of the aggregate receipts which the District Boards then derived from local cesses on land and the were given by the Government of India in the form of fixed annual assignments from Imperial to provincial revenues, which are now merged in the adjusting entries made under the various financial statements. It was recognised that any addition made to the grants on account of a growth in the receipts from cesses on land would fall on provincial revenues and the Government of India when they announced the grants informed the Local Governments that the distribution among district Boards was left to their discretion. The Government of India are not aware of the exact system of distribution which has been adopted in different provinces, but whatever the system the only obligation specifically thrown on Provincial Governments was the obligation to distribute among District Boards the total amount of the assignments received from the Government of India. (4) Up to 1913 the land cess income of the Bengal District Boards was represented by what was locally termed the road cess which was taken by the local Government which, however, made grants to the Boards in some cases to secure equilibrium between their revenues and expenditure. In 1918 the Public Works cess was made over to the District Boards and as a consequence

the special grants thus referred to became *Prima facie* unnecessary. But this did not affect the principle already adopted in respect of the road cess which was all that the 1905 policy was intended to cover. The actual method by which the new arrangements should be hereafter carried out in Bengal formed the subject of correspondence between the Government of India and the Government of Bengal last winter and the decision of the Bengal Government which was announced by the Hon'ble Sir Syed Shemsul Huda with reference to the resolution proposed by the Hon'ble Babu Rhabendra Chandra Ray had and has the approval of the Government of India. (5) The Government of India have no reason to believe that in other provinces District Boards are not obtaining the full benefit of the grants which were made from Imperial revenues in 1905 although it is possible that in the intervening period the method of their adjustment has been altered. They do not propose to make any enquiries or to take any action in the matter. (6) In so far as my Hon'ble friends' enquiries are not covered by the above answers, they relate to purely provincial matters and should be but if necessary, in the Provincial Legislative Councils.

Interpellations

Dr Sapru asked:- (a) will the Government of India be pleased to say whether they have received a proposal from the Government of the united provinces for the appointment of a fourth Secretaryship to be filled by a member of the I. C. S. (b) has a decision been taken upon the proposal? if it has been what is its nature? (c) if no decision has been taken will the Government be pleased to defer their decision until an opportunity is afforded to vincial Legislative Council to discuss the proposal? (d) Are the Government aware that all efforts at obtaining such an opportunity have failed owing to the disallowance of resolutions on the subject by the President of the Local Legislative Council? (e) Will the Government be pleased to consider the question of making the new Secretaryship a listed post for the Provincial Civil Service of the United Provinces? (f) Is one of the Secretaryships to the Government of Madras held by an officer of the Provincial Civil Service of Madras? (g) Is it a fact that pending the appointment of a fourth Secretary and before sanction to it was received the United Provinces Government have placed an Indian Civil Service officer on special duty in the Secretariat who has been practically doing the work of a fourth Secretary. If so, was this step taken with the permission of the Government of India?

Sir William Vincent replying said :—[a]. The answer is yes. [b]. No decision has been reached in regard to the proposal [c]. The Government are unable to give any such undertaking. The President of the United Provinces Legislative Council has, however, informed the Government of India that if budget provision is made for the post for 1918-19 an opportunity will be afforded for discussing it by means of a resolution under rule 11 (3) of the rules for the discussion of the financial statement. [d] The Government of India have ascertained that three resolutions on the subject of which notice was given for March 13th, April 2nd and April 10th, respectively were disallowed by the then President of the United Provinces Legislative Council [the Hon'ble Mr. J. M. Holmes] on the ground that the matter was the subject of discussion between the Governor-General in Council and the Local Government. [e] The Government of India are willing to consider in consultation with the Local Government the question of making the appointment if sanctioned a listed post. (f) The answer is yes. (g) The Government of India understand that the Local Government has placed an Indian Civil Service officer on special duty in the Secretariat and that he is doing the work of a Secretary. Such an appointment is within the financial powers of the Local Government and the sanction of the Government of India is not necessary.

Indians in Civil and Police Services.

Mr. Sarma in moving the resolution directing removal of artificial restriction as proportion of Indians in Civil and Police services said he did so in full sense of his responsibility and of the immense difficulty of his task, as he thought it was his duty as a loyal citizen of the British Empire. He pointed out the immense danger of shutting the door against the Indians getting into higher posts as to do so would be to perpetuate the system of mistrust which had prevailed virtually in the past and he hoped that the new angle of vision would permanently dislodge it. What was, he asked the true cause of the resentment which was raised when the Islington Commission report was published. That resentment was due to Indians perceiving instructively almost intuitively the danger ahead that the old policy in a suburb was going to be continued. The Hon'ble Mr. Sarma then passed on to quote Mr. Gokhale's words that policy denied upward impulse to Indians who were bred up in an atmosphere of inferiority. Continuing he said that India continuing to be a part of the Empire would not be jeered pardoned in the slightest degree by departing from the policy sketched out by the Commission. Mr. Sarma pointed out how at the time when the commission on was sitting there was in the air talk of ruler and ruled when the former looked with suspicion on the latter, but now, the declaration that India was moving definitely towards Self-Government had cleared the air. Further he said the resolution did not demand any catastrophic changes it was meant only to nullify the dictum of the Commission which said to Indians thus far and no further. The speaker then passed on to discuss the constitutional validity of the principle recommended by the Commission and said it was very constitutional and ridiculed the attempts of the Commission to get over that difficulty. Referring to the statement that there was something in British character which Indians did not have and in the absence of which it would not be possible to entrust higher appointments to Indians, he observed that it meant practically restating old Brahminical doctrine that unless one was born Brahmin there was no way of attaining salvation. He [speaker] did not feel that the question was, of interest only to those few who wished to draw fat salaries. Round it centred on the other hand the question whether Indians could say they were equals of any in the world. British connection, he held was absolutely dependant upon equality of Indian and any other race in the British Empire. He then went on to discuss specific recommendations of the Commission regarding composition of Indian in Civil Service and said that according to the recommendation made in 1879 Indians would have 230 out of 1411

Continued Matter will follow on 22nd Issue

బిరోపామహాసంగ్రామము

(రైతుల విజయము)

ఇంగ్లండు

జర్మనుల సంద్విప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—బ్రిటిషు శాంతివాదులకు హెచ్చరిక కలుగునట్లు జర్మనులు సంద్విప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లు ప్రకటించినది. ఇట్టి సమయమున జనరలు స్మిట్టగారు స్ట్రెస్సుకోర్టుగారును తీవ్రముగ జర్మనుల ప్రయత్నమును సభాపితముగాకుండగ పూనుకొనుట చాల సమయోచితముగను ఆశాకరముగనున్నది. జర్మనులు బెర్లియమును విడనాడెదమని వదంతులను కలిగించుచున్నారు. పత్రికలేవియు దీనిని విశ్వసించుటలేదు. బుద్ధిపూర్వకముగ జర్మనులు బెర్లియమును విడిచిపెట్టువారు కాదు. వారచట నుండుటకు వీలులేకుండగ మనము ఒత్తిడిని కలుగ జేసిన గాని జర్మనుల ట్టి న్యాయ పద్ధతులు పోవువారు కారు. నిజముగ జర్మను లిప్పుడు సంద్వికొరకు పరితపించుట బ్రిటిషువారి ఫిరంగుల బ్యాటలకు తాళలేకుండుటే కారణము. జనరలు స్మిట్టగారును, వెయికోర్టుగారును వదించినదానిని మనమందరము శ్రద్ధతో గమనించి మన కర్తవ్యములను సరయవలయును. జర్మను పత్రికల వైఖరి.

బెర్లియమును విడిచిపెట్టుటకు జర్మను ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించినందున విషయమై పత్రికలయందు తీవ్రముగ చర్చ జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారేమియు నిశ్చయించుకొనినట్లు తెలియుటలేదు. జర్మనులు పోవుగారికిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమున బెర్లియము విషయమై ఏమియు సూచించబడలేదని కోయల్ నిశ్చివాత్సు జ్యూటింగుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఏదెట్లున్నను రీచిస్ట్రాగువారి సంద్వి తీర్మానము నబద్ధి జర్మనులు పోవుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగవలసియున్నదని వార్షప్రకటన పత్రిక వ్రాయుచున్నది. కాన బెర్లియమును విడిచిపెట్టెదమని యూహించవలసియున్నది. పోవుగారు సంద్వికి ముఖ్యంగా బెర్లియమును విడిచిపెట్టుటయే యని నగుచున్నచే జర్మనులు బెర్లియమును విడిచిపెట్టవలయును.

బ్రిటిషువారి అధినివేశముల పద్ధతి

జర్మను బ్రిటిషువారి అధినివేశములపద్ధతిని విమర్శించుచు రూటన్ క్రిస్టి తంలివార్త వచ్చినది:—హిందూదేశమును గూర్చి ప్రషియను ఉద్యోగిగ్గు డిల్లీ నుడివియుండెను:—వారణాసిపురమును గంగానదిలో అందమున భేదములేకుండగ న్నానము జేసెదరు. ముప్పుగోగులు కూడ ఆ నదిలోనే జలకమాడుదురు. వేసవేలుగ ఇంతువు లీ గంగను అతి భక్తితోను విశ్వాసముతోను త్రాగును. ఇదంతయు బ్రిటిషువారు చేయునట్టిదని జర్మను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. కాశీగరము జర్మనుల వైచో మన మిప్పుడేమి చేయవలయును? ప్రప్రథమమున మైల బడిన ఆనీటిని హైందవులు త్రాగకుండగ జేయవలెను వ్యాధిగ్రస్తు లెవరు ఆనదిలో న్నానమాడగూడదు. అప్పుడు కోపాద్దిపితులై హైందవు లందరును ఆందోళనమును గావించెదరు.

శత్రువుల అంతర్గాములు రెండుమునుగుట.

కోపెక్ హేగె, సెప్టెంబరు 19:—జర్మనులకు 30 మైళ్లు ఆగ్నేయముగ సాయుధపాణియుగ బ్రిటిషు పొగయోదోకటి తటస్థదేశపు తెలువాపథమైన పెల్లెలను కురిపించుచున్న శత్రువుల అంతర్గామి నోకదానిని మంచివైచెను. ఇంకోక అంతర్గామి ఈపొగయోదను ముట్టడించి పోరదోడంగెను. కాని బ్రిటిషు యుద్ధనౌక దీనిని సముద్రము పాలుగావించెను.

జర్మనులకు నష్టము కలుగునట్లు సముద్రమును బంధించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—తటస్థదేశములకు ఆర్థిక చిక్కులులేకుండగ జర్మనులకు నష్టము కలుగునట్లు అమెరికావారి విధానము ననుసరించి జర్మనీకి ఏదియు పోకుండగ సముద్రమును బంధించి వారికి నష్టమును కలుగ జేయుటకు రాబర్ట్ సిసిల ప్రభువుగారును సముద్రముట్టడి మంత్రి యగు ఎం మెటిస్ గారును మంగళవారము నాడు సమావేశమై యోచించిరి

వెండికొరత.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—బ్రిటిషువీవుల యందు 5 పిల్లింగుల నోట్లు ప్రవేశపెట్టబడునని అనుకొనుచున్నారు. దానంతేని విస్తారముగ మిగిలిన వెండిని దొరతనమువారు విశేషలాభమునకు విక్రయించుకొనుటకు అవకాశము కలుగును.

అహారాధికారి.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—వై. ఎం. సి. ఏ. కార్యదర్శియగు సర్ ఆర్థుర్ న్యాపుగారు అహారాధికారిని నియమించబడిరి.

బ్రిటిషువారి వర్తక లాభనష్టములు.

లండను, సెప్టెంబరు 18:—ఈవారమున 2695 నాకలు రేవులయందు ప్రవేశించినట్లును 2737 నాకలు రేవులనుండి వెడలి నట్లును నాకా కార్యాలయమువారు తెలుపుచున్నారు. 1600 టన్నులబరువునకు వైచడిన పొగయోడలు 8,513 కి లోనగునవి 20 మునిగినవి. 1600 టన్నుల బరువునకు లోనగు 20 పొగయోడలలోను 9 గత వారములో మునిగినవి. 6 నాకలు అంతర్గాముల బారినండి పారిపోయినవి. చాపలపడవ యొకటి కూడ మునిగి పోయినది.

ప్రాసన్న

సేనలను తరిగివేయ జేయుట.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—పడమటిరంగమున బాంబులయందుకు, శత్రువులయందుకు వైమానికా సేవమునను ఆరితేరిన బ్రిటిషు పరాసు ఉద్యోగిగ్గులు యునైటెడ్డు స్టేట్సు వారి సైన్యములను తరిగివేయ జేయుచున్నారు. తరిగివేయ మకాములకు 300 వేల జాతీయసైనికులు అమెరికా నుండి బయలుదేరివచ్చుచున్నారు. వీరినిజూడ ప్రథమముననే నూటికి 45 మంది సైన్యమున చేరినది తెలియుచున్నది.

ఫ్రెంచివారికొండను పట్టుకొనుట.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—ఫ్రెంచివారిటుల ప్రకటించుచున్నారు:—తూర్పున సరోవరప్రాంతమున ఆర్మివా సరోవరప్రాంతమున గల మొమాలిస్టాకు వాయవ్యములను తొమ్మిది కిలోమీటరుల యెత్తుగల యొక కొండను ఫ్రెంచి వారు పట్టుకొనిరి.

జర్మనుల ముట్టడి ప్రతిహతముగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—ప్రాయశుమాంబు పొలమునకు పడమటి భాగమున జర్మనులు ముట్టడి సత్పిరి. దారుణ పోరాటమున పడప శత్రుయుద్ధమున ప్రతిహత మొనర్చితిమి. సాంపేరులో సానెయిక్ లాస్సు టిటలచలోను ముట్టడి జరుగుచునే యుండెను.

శత్రువులు యవస్కందనమును

ప్రారంభించు సూచనలు

పార్సిసు, సెప్టెంబరు 20:—ఎయిను దగ్గరకు, సాంపే నులోను వెర్దుచదగ్గరను ఇదివరకప్పుడే 24 గంటలనుండి జర్మనులు ముట్టడి నారంభించినది తెలియుచున్నది. అతి దారుణముగ పోరుచున్నారని కూడ ప్రకటితము. దీనిజూడ శత్రువులు తీవ్రముగ యవస్కందనమును ప్రారంభించెదమని తోచుచున్నది.

పరాసు ప్రతినిధిపై నిందారోపణము.

పార్సిసు, సెప్టెంబరు 19:—ఎం. టల్మెలుగారు శత్రువులతో రాయబారముల జరుపుచుండెనుఅనుమానించబడెను. రాజ్యాంగ సభవారు ఏకగ్రీవముగ దీనిని కిషింపుడని ఉత్తర విచ్చిరి.

ప్రభుత్వమువారి యెడల విశ్వాసము

పార్సిసు, సెప్టెంబరు 19:—378 మంది ప్రభుత్వమువారి కనకూలముగ తమ సమ్మతులను తెలియజేసిరి

పోవుగారి లేఖ విషయమై పరాసువారి వైఖరి.

పార్సిసు, సెప్టెంబరు 20:—మంత్రివర్గమువాకాసమ కార్యముల గూర్చియు ఆయుధముల గూర్చియు ప్రస్తోత రములు జరిగిన పిదప ప్రభుత్వమువారి యెడట గనబడిన విశ్వాసపు తీర్మానము ఆమోదించ బడినది స్టావహోము సమావేశపు రూపకముగ శత్రువుల సంద్విప్రయత్నముల గూర్చి ప్రత్యుత్తరము గోరబడినది. ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు పోవు గారి లేఖ కొనసాగిన ప్రత్యుత్తరమును తా మంగీకరించితిమని వెయిన్ ఫ్ గారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

బందీల విషయమై ప్రతిక్రియలు.

బెర్న్, సెప్టెంబరు 19:—యుద్ధ బందీలగుర్చియు ధ్వమును పోరుచున్నవారు ప్రతిక్రియలను విసర్జించవలెనని తటస్థదేశపు రెడ్డుక్రాసు సంఘమువారు కోరుచున్నారు. లేదా ఒక నెల గడు విచ్చినచో తటస్థదేశపు పంచాయితీదార్ల విషయమై కట్టుదిట్టము జేసెదరు. మిత్రమండలివారికి జేసిన యుద్ధ బందీలకు ఆహారపదార్థములసంపుడని రెడ్ క్రాసు సంఘమువారు యునైటెడ్డు స్టేట్సు రెడ్ క్రాసు సంఘమువారికి తెలియ జేసిరి. యుద్ధమునందు వినియోగించు చుండెను మరతుల మీద చిరకాలమునుండి బంధియు నున్న తృణశరీరుల నందరిని వారి స్వదేశమును కంపవలయునని కోరిరి. సాధ్యమైనంత త్వరలో నిష్పంధముల నందరిని వారివారి స్వదేశముల కంపివేయవలెననియు కోరిరి. మన మాక్రమించుకొన్న దేశములయందున్న ప్రజలను వారి బంధుగులతో మన ఉత్తరపు ప్రకారము ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరపుకొనుట కనుమతి నియవలెను. వారిదేశమును విడిచిపోవ నిచ్చించినచో మనమెట్టి యభ్యంతరమును నుడువరారు. సైనికోప యోగార్థము ఉపయోగించు జనమును మనమాక్రమించుకొను దేశమునుండి ప్రవాసమున కంపవలయును.

జర్మను సైనికబలము

లండను, సెప్టెంబరు 19:—జర్మనీలో సైనికబలము క్షీణించుచున్నదని జర్మనులందరును భయపడుచున్నారు. దీనికి దృష్టాంతముగ పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయమున నున్న అమెరికను విలేఖకు డిల్లీ తెలుపుచున్నాడు:—జర్మను సైన్యాధికారి వాల్ లూడర్ డార్సుగారి ఉత్తరముపరాసువారికి జిక్కినది సైన్యములను అతిజాగ్రత్త వినియోగించువలెనని అందుల వ్రాయబడియున్నది. మందు గుండు సామగ్రికంటె సైనికులను వృధగ కోల్పోకుండగ విస్తారము జాగ్రత్త వినియోగించుకొనవలెను. మందుగుండు సామగ్రి విశేషము వ్యయకాకుండగను సైనికులు విస్తారము నష్టపోకుండగను పోరవలెనని ఆ ఉత్తరమున వ్రాయబడినది.

రుష్యా

సుఖోష్ణనాపుగారిని విచారించుట

నిందితుని ప్రకటనము.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 19:—ఆధునిక యుద్ధవిధానముల కడకూలముగ నుండకపోవుటచే, కోటలను పడగొట్టవలసినదని ఆజ్ఞాపించితి ననియు తన మాతృదేశము పక్షమున సైల్లఫ్సుడును పాటుపడుచుంటి ననియు, సుఖోష్ణనాపును విచారించు సమయమున నాతడు చెప్పెను.

కోసకులు ప్రభుత్వమువారికి రాజభక్తి గలిగియుండుట.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 19:—జనరలు కేర్లేసుగారిని పట్టుకొనవలసినదని ప్రభుత్వమువారు చేసిన యుత్తరువు నుపసంహరింపవలసినదని కోరుచు నొవుచు కోసకులవద్ద కోసకులందరును నొక సమావేశము గావించిరి. అచ్చట వీరు ఎవ్వడును రాజభక్తియుక్తుల మని చెప్పిరి. అందుమాలమున కోసకుల ఉద్యమము నంతయు సెందింపవలయునని సైనికాధికారి యొసంగిన యుత్తరువుల నుపసంహరించుకొనెను.

సైన్యమున క్రమశిక్ష నలవడ జేయుట.

అవిధేయులగు సైనికులకు శిక్ష.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 19:—శత్రువులకు పక్ష పాతులై, స్కాపునద్ద యుద్ధము చేయుటకు తీరస్కరించిన మిక్రునున్న గుఱ్ఱములలోని మేవ్సుమిల్లు సైనికులపయి విచారణను ప్రారంభమైనది అప్పుడే ముప్పది యయిదుగురు సయినికెయి, ఆరు మొదలు పదివరకు వరకు కరినరుగు పనినిచేయవలయునని ఆజ్ఞాపించబడినది

ఇటలీ

మిత్రమండలి వారి వర్తకము

ఇటలీ వర్తక లాభనష్టములు

లండను, సెప్టెంబరు 19:—16-వ తేదీతో అంత్యముగా వారములో ఇటలీ రేవులందు 483 నౌకలు ప్రవేశించినవి. 974 నౌకలు వెడలినవి. 15 వందలకు పైబడు బరువునకు లోనగు ఒక పొగయోదనున, ఒక విన్న తెరచాప పడవొకటియు మునిగి పోయినవి.

ఇటలీ వారు పై దీనిని పట్టుకొనుట.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—ఇటలీ వారికి ప్రకటించునట్లు:—మేము నుగన కనువలలో రెండువందల మంది వైద్యులుగా పట్టుకొని, శత్రువులను యెన్నికా పీఠ భూమిలోను తరిమివేసితిమి.

బ్రిటిషు యుద్ధమండ్రుల రాక.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—దక్షిణభూభాగమున గల ఇటలీయను రంగమున పోయి, ఇటలీ వారి రాకమించును నింకను ఆక్రమింపవచ్చు కార్యో, మధ్య ఇసాంకో, కాడో రు వర్షములు, ఒక పీఠభూమి, మున్నగు స్థలములలోని కిచ్చములను గ్రహించిరి. ఇటలీయనులు, ఇటీవలను, ఇదివరకును పొందిన విజయములను వీరభీనందించిరి.

రుమేనియా

రుమేనియా వారు కొన్ని కొండలను పట్టుకొనుట.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—రుమేనియా వారికి ప్రకటించునట్లు:—ఓక్వా ప్రదేశముననున్న గ్రోజెస్టికి దక్షిణమున గల యొక కొండను రుమేనియా వారు పట్టుకొనిరి.

జయప్రదములగు రుమేనియా వారి దాడులు

లండను, సెప్టెంబరు 20:—రుమేనియనులచే పరాజితులైనది మొదలు, శత్రువులు మూడువారములనుండి మిన్నకుండినది “కైమున్” ప్రతీకా విలేజును వ్రాయుచున్నారు. నూతన ఆర్మేయవైద్యులు ఒక దాడిలో నాలుగువందల మందిని కైదీలుగా పట్టుకొని, చనిపోయిన రెండు వందల మందిని భూమియందు పూడ్చిరి. ఈ వైద్యులను నలువదిమంది చని పోయిరి.

కెనడా

కెనడా ఆస్ట్రేలియా వారి వర్తకము.

కెనడా వారు ఫలములను ఎగుమతి చేయగూడదని ఆస్ట్రేలియా వారు ఆటంకపడిరి. కాని 10 వేల టెన్టెలకంటె ఎక్కువగు దిగుమతులను కేయగూడదని నిర్దిష్టించిరి.

జర్మనీ

పోవుగారి సంతి లేఖ.

ఆమ్స్టర్డము, సెప్టెంబరు 20:—ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి ప్రత్యుత్తరము జర్మనులకి కారులకందరకును ధయోత్పాదకముగ నున్నది. కెయజరుగారి ఆక్షేపణకై ప్రయత్నించుచున్నార. మిత్రమండలి రాజ్యాంగ వేత్తలందరూ జర్మనుల జాతి మైకృతకు విభాతమును కలిగించిరి. ప్రజలందరికిని న్యాయ శాస్త్ర సమ్యక్తమగు మార్పులను కోరుచున్నారు.

లక్సంబర్గ్ గారి కథ

ప్రూజుగోము, సెప్టెంబరు 19:—జర్మను లొసంగిన క్షమాపణము చాలదని వాస్తవప్రతిపత్తియు ఘోషించుచున్నది. స్వీడనువారికి గావించిన మహాపాపమునకు కనిగ క్షమాపణమును జర్మను లీయవలెను.

అమెరికా

అమెరికా వాణిజ్యసంఘమువారు యుద్ధమును బలపరచుట.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—యుద్ధ కార్యదర్శి జేకరు గారు యుద్ధ టెడ్డు ప్లేట్సు వాణిజ్య సంఘమువారితో ముచ్చ కించిరి. జర్మనులు కాంతిని వెలకొల్పెదనని యభయమును దుచ్చుకను అమెరికనులు సంగ్రామమున పోరుచునే యందు నియు, వారు దృఢనిష్ఠితై యున్నారనియు జేకరు కార్యదర్శి లేనుగారు గంభీరముగ ఉపన్యసించిరి.

యునైటెడ్ స్టేట్సు వారు మిత్ర మండలి వారికి

ముఖ మొసంగుట.

లండను, సెప్టెంబరు 20:—క్రాత్తగ 190 లక్షలు బ్రిటిషువారికి, 40 లక్షలు పరానువారికిని యునైటెడ్ స్టేట్సు వారు ముఖ మొసంగిరి.

మిత్రమండలివారికి చమురు కావలయును.

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 20:—అమెరికావారికిని మిత్ర మండలివారికిని వలయునంత పెట్రోలు మున్నగు నమరును ప్రాంత్య అయిల్ కంపెనీవారు సరఫరా చేయగలరని ఈ సంఘాధ్యక్షులు తెలిపిరి. 5 సంవత్సరముల వరకు పెట్రోలు చమురు సరిపోవును.

రషియా - కార్మికసందేహము

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 20:—జర్మనుల యుద్ధము మును విఫలమయ్యు నుండించుటకు, యునైటెడ్ స్టేట్సు వారు ప్రజాప్రభుత్వవాదులు గారని బోధించు జర్మను బోధన లన్నియు అసత్యమని తెలుపుటకు రషియాకు 60 మంది కార్మిక రాయబారులను ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు పంపుచున్నారు.

యునైటెడ్ స్టేట్సు రేవులలో తటస్థదేశీయుల నౌకలు

ఆట్లాంటిక్ సిటీ, సెప్టెంబరు 20:—రేవులలో నిలిచియున్న నౌకలను దొరతనమువారు సమర కార్యములకు వినియోగించుకూడ దని వర్తక సంఘముయొక్క ఉపాధ్యక్షుడు తెలియజేసిరి. దొరతనమువారి కీ విషయమై అధికారము లేదు. కాని యునైటెడ్ స్టేట్సు వారు అనుమతి నొసంగినపుడు అమెరికా రేవుల మధ్యనున్న ఓడసరకులను గొంపోవు తటస్థదేశీయులు తమ నౌకలను సిద్ధముగ నుంచుకొనిరి. ఈ పనికొరకు 100 వేల టన్నుల బరువుగల నౌకలు సిద్ధముగ నున్నవి.

నౌకానిర్మాతల సమ్మెకట్టు

వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 20:—సమ్మెకట్టువారులు కొంతవరకు తగ్గుటచే పసిఫిక్ తీరమునకు పోవుటను నౌకా సంఘాధ్యక్షుడు కాల నిర్ణయము లేకుండగ ఆపుజేసిరి.

జర్మనీ ఆంగ్లంపైనా.

బూనెస్, సెప్టెంబరు 20:—జర్మనులలో సంబంధమును విడనాడుకొనుటకు ఏకగ్రీవముగ నెనేలువారు తమ సమ్మతిని తెలియజేసిరి. తీర్మానమిచ్చు ఛాంబరాఫు డిప్యూటీలకు తెలుపబడినది. ప్రజలందరును ఈ తీర్మానము నామోదించిరి.

తెలుపవలసిన ముఖ్యవిషయము లేదనియు లేదని 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నమును ఫిట్టుమాన్లు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

భయంకరమగు ఫిరంగుల యుద్ధము

లండను, సెప్టెంబరు 19:—పరాను వారికి ప్రకటించుచున్నారు:—జూ వెక్ కోట్లకు దక్షిణముగను క్రాయకును తూర్పుగను శత్రువులొనర్చుచు యుద్ధమును మాత్రాక్షిజ్వాలులచే చల్లార్చితిమి. భూమాంటు బీజన్యా రంగమున శత్రువులతో శత్రువులు మాతో భయంకరముగ పోరిరి. మూడునదికి దక్షిణభాగమున శత్రువులు ముట్టడిని సల్పజాలరైరి.

గొప్పఫిరంగుల యుద్ధము

లండను, సెప్టెంబరు 19:—బ్రిటిషువారికి ప్రకటించుచున్నారు:—వై వెసు ప్రాంతమున ఇరువీక్షల వారును తీవ్రముగ ఫిరంగులతో పోరుచున్నారు. వాతావరణము ప్రతికూలముగ నున్నను మంగళవారమునాడు మా వైమానికులు మా శత్రువులదళములను కనిపెట్టి తిరుగుచుండిరి. శత్రువిమాన మొకటి నేలకూల్చబడెను. మా విమానములు రెండు కాన్పించుటలేదు.

తూర్పుదేశమునకు ఆస్ట్రేలియాకును ఓడనుకములు హెచ్చింపబడునని తెలియుచున్నది. నవంబరు 1-వ తేదీనుండి వై దేశములనుండి ఇండియాకు పోవు ఓడలపై నుంక పెక్కువగ తాత్కాలికముగ విధించబడునని టైముస్ ప్రతీక వ్రాయుచున్నది.

నవీన బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

(0)

చెన్నపురి రాజధాని సంఘము.

దక్షిణయండియా ప్రజాసంఘమువారి పక్షమున త్యాగ రాయ శ్రేష్ఠిగారు ఇండియా మంత్రిగారికి పంపిన తంతివార్త నాడేపించుటకును కాంగ్రెసు-మోస్లీములీగు సంఘముల వారామోదించిన రాజకీయ సంస్కరణముల పట్ల సానుభూతిని తెలుపుటకును నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు గోకేలు హాలు నందు సభ జరపబడినది. అరుణగిరి నాయుడు బి. ఏ గారధ్యక్షత వహించిరి. ఈ యుద్ధమును నామోదించ నాతురులగు బ్రాహ్మణేతరులు చాలమంది సభకువచ్చిరి. చాలతంత్రీవార్తలను లేఖలును చేరినవి. తమ సానుభూతిని తెలుపుచు ఇతరపట్టణముల నుండి పలువురు బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు తంత్రీవార్తల నంపిరి. ఈకోడు ముగ్గురినీపలు ఘుమ్మరు రాయస్వామి నాయకరు గారు మాతనోద్యమనిధికి రు 1000 లకు పంపుచు తంతివార్త నంపిరి. దక్షిణయండియా ప్రజాసంఘమునకు ప్రతికూలముగ ప్రత్యేక బ్రాహ్మణేతరసంఘము నేర్పటమిటకును కాంగ్రెసు లీగు విధానముల నామోదించుటకును ఈ సభ జరపబడినది. పిమ్మట అరుణగిరి నాయుడు గారధ్యక్షత వహింప నాయును చదివిరి.

ఉపన్యాసము

కాంగ్రెసు కక్షకు చేసిన వారందరూ హోమురాలును అధినిజేతముల పద్ధతిని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాంతర్గతమగు స్వపరిపాలనమును కోరియుండిరి. ఇండియా మంత్రి మాంట్టేగు గారు మన దేశమునకు వచ్చినవెంటనే మనము వాంఛించిన స్వపరిపాలనమునందు కొంత భాగమును మనము బడయ గలుగుదుము. బిసెంటుమ్యుగారిపుడు వదలబడుటచే నేను మొదట వ్రాసిన యుపన్యాసమునంతలను మార్చవలసివచ్చినది. సాన్స్ ఛెయిలు కొందరు కుట్రపన్నిన నేను జడియువాడను గాను బ్రాహ్మణేతర వర్గమున చేసిన వివిధసంఘముల అభివృద్ధికి మన మందరమును పని చేయవలసియున్నది. దేశమందంతటను మాతన భావము వ్యాప్తమైనది. భరతఖండ కృష్ణవారములను చక్క బెట్టుకొను నధికారమును భారతీయుల పరముజేయవలసిన కాల మాసన్నమైనది. దేశపరిపాలనమున మనకు భాగ మొసంగవలెను. వివిధసంఘములను రాజకీయ సమానస్థానమునకు గొనివచ్చుట ముఖ్యకర్తవ్యము. ఇంతవరకును ప్రత్యేక ముగనున్న మహమ్మదీయు సోదరులే ప్రత్యేకతను వదిలి కాంగ్రెసుతో నేకీభవించినపుడు హిందువులలో భిన్న కక్షలను కలిగింప నెంచి బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును వైరములను నెంపజూచుట అసమంజసము. దేశంబరునెలలో మాంటాగూగా రిచటికి వచ్చినపుడు మనము మన విధానమును మనముకోరు సంస్కరణములను వారికి విన్నవింప వలసి యున్నది. నిర్బంధములను విధించుటలో దొరతనము వారవలంబించిన విధానమునకు మన మందరమును చింతించితిమి. నిర్బంధములను తొలగించినందులకు మన మందరమును మన సంతసములను వెల్లిబుచ్చవలెను. సామ్రాజ్య కాసన సభలో రాజప్రతినిధిగా లొసంగిన యుపన్యాసమునకు వారికిని మనము వందనము లర్పింపవలసి యున్నది. న్యాయకార్యమగు దీని నొనర్చుటవలన బ్రిటిషు దొరతనమువారి గౌరవము చేయి మడుగు లతిశయించినది. ఇట్టి అన్యాయమును చేయుటవలన చెన్నపురి దొరతనమువారి గౌరవము చాలతగ్గినదని తెలచుట పొరబాటు. మనకును ప్రతికక్షులకును అభిప్రాయ భేదము లుండగూడదనియే మనము కోరెదము గాని ప్రస్తుతము మనము బ్రిటిషు ప్రజలకు యధౌగముగ మనకుగల భావములను విదిరపరచవలసియున్నది మన కెన్నియో అధ్యంతరములుగలవు. ఈ అధ్యంతరములను మన ముత్రికమింపవలసియున్నది. మనకునూలు ము జరుగుట నిరంకుశాధికారులకు సమ్యక్తముగా నుండదు అని సహజము. ఆంగ్లేయులు సహజముగ సెల్లవులను మంచివారే గాని మనమే వారిని చెడ్డవారినిగా చేయుచుందుము. కాన మనము ఆంగ్లేయులపట్ల సానుభూతిని చూపవలెను గాని వారిని నింపింపగూడదు. ఈరీతిగా వారు ప్రయత్నించుట మనమే కరపితిమి. 25 వత్సరముల క్రితము నేనుక కళాశాలకు ప్రిన్సి పలుగా నుంటిని. నన్నెవ్వరు నాడేపించువారు లేరైరి. కాన నాకు గర్వమధికమైనది. కాన మనము ఆంగ్లేయుల లోపములను తెక్కింపక వారిపట్ల సానుభూతిని చూపదగును. ఆంగ్ల దేశమునందలి బ్రిటిషు ప్రజలు నిరంతరమును మన పట్ల నభిమానమును కలిగియున్నారు. అందులకు బిసెంటుమ్యుగారిని వదలుట ప్రబల నిదర్శనము. మనము పట్టుదలతో కోరినపుడే వాంఛితములను బడయగలుగుదుము అని అధ్యక్షులు నుడివిరి. అధ్యక్ష పదవికి అరుణగిరి నాయుడుగారిని నూచించుచు మొదలియాడెంపెట్టి గారు మొదటి తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈతీర్మానమును పి. ఎస్. గురుస్వామి నాయుడు ఎం. వి నాయక మొదలగువారు ర్థనువదించిరి. పిమ్మట అరుణగిరి నాయుడు గారధ్యక్షత వహించి వైయంపన్యాసము నొసంగిరి.

రెండవ తీర్మానము.

ఈ రాజధానియందున్న బ్రాహ్మణులు గాని క్షత్రియ సంఘముల పక్షమున ఈ సభవారు కాంగ్రెసువీరు సంఘముల వారామొందించిన సంస్కరణముల కంగీకరించుచు ఈ రాజధానిలోని వివిధ సంఘములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవలెనని కోరుచున్నాము. అను నీ తీర్మానమును పి. చ. కృష్ణయ్య నెట్టి బి. ఎ. లి. ఎల్. గారు పాపాదిం చుచు నిలుల నుడిచిరి. వెనుక మన మిచట సమావేశ మైనప్పటికిని ఇప్పటికిని చాల వ్యత్యాసము గలదు. అప్పుడు తనిపాతమును కనులు మిరుమిట్లు గొలుపు మొరుపును కలిసి యుండెను. నేడు వాతావరణము శాంత భావమున వహించి నది. మనదేశమునందు నుప్రకృత నాయకులు కాంగ్రెసు వీరు సభలయందు నిర్ధారణచేసిన సంస్కరణముల కొరత రాక్షసింప జాలరవట అతి సామాన్యము, నిష్ప్రయోజకము. ఆ రెండుసభలవారును పుష్కరించిన విధానమును వారు బ్రిటిషుప్రభాస్వాప్య వారుల ఎదుట నుంచగోరుచుండగ వారి నాక్షేపించుటనుట సమంజసముగాదు. వారుచేసిన సంస్కరణములకు గూర్చి నేనిపుడు వివరముగ తెలుపబూనను. ప్రతి కూలు రావిధానములను చూడవలెనమాత్రమే నేను నూచించెదను. కాననభలలో నియోజితసభ్యులసంఖ్య హెచ్చింపబడవలెననియు రాష్ట్రీయ ఇండియా కార్య నిర్వాహక సభలలో భారతీయ సభ్యులసంఖ్య హెచ్చింపబడవలెననియు వారు నూచించిరి. మననగరమున రెండుమాడు దినములక్రితము జస్టిసు కృత్రికా సంపాదకుడు వీనిని గూర్చి పన్నిదము చదివి యున్నాడు. మనదేశ పరిపాలనమునందును కానన నిర్మాణము నందును మనకెట్టి అధికారమును లేదు. గాన నట్టి అధికారము నొసంగవలెనని కాంగ్రెసు వీరు సంఘములవారు కోరిరి. మన నాయకులలో చాలాభావము కాకోటి గోపాలకృష్ణ గోఖలే గర్ ఫీల్డ్ జిమ్ మెసాలాగార్లవంటి దీర్ఘాలోచన పరులగు ధీరా లుగలరు. వారు ఈ సంస్కరణములను నిర్ధారణచేసిరి. గాన మనమందరము నీ సంస్కరణముల కక్షమామై యున్నాము. గాని ఈ రాష్ట్రీయ వివిధసంఘము లుండుటచే బ్రాహ్మణేతరవర్గము నందలి విశేషసంఘముల లాభముల వార యుటకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మవసరము. మన రాజధానికి రాజప్రతినిధిగాత్రోగూడ ఇండియామంత్రిగాను వచ్చినపుడు మన పేకాభిప్రాయముగా నుండదగును. మన జ్ఞాతిశత్రు పులు ముఠాటుంజుమున పానిసలుపరుడ మనము చూచు కొనవలెను. గాన బ్రాహ్మణేతర వర్గములు ప్రత్యేకసంఘముగ నేర్పడవలెనని వీరు నుడిచిరి.

గోపాలస్వామి మొదల్యారు గా రీ తీర్మానము ననుకరించుచు నిలుల నుడిచిరి. ప్రస్తుతము ప్రపంచమునందున్న వివిధజాతులలో మన నాగరకతయు విజ్ఞానమును చాల శ్రేష్టమును ప్రాచీనము నై యున్నది. ఆ కాలమున మన ప్రాచీనులకు స్వపరిపాలనాధికారము కలిగియుండెను. కాని యిప్పుడదియంతయును మారిననుమంకృతజ్ఞతకును ప్రేరుకును అత్యంతమును పాత్రులగు హార్డింజి ప్రభువుగారు సామ్రాజ్యమంత్రి వర్గమున వనప్రతినిధులకు ప్రవేశమును కలిగించు సంకల్పమును ప్రభువు చర్యలయందు ఇండియాదేశమున కెట్టి అవకాశమును లేకుండెను. మనదేశమునకు కలుగు లాభములను చాచగొట్టుటకు ప్రయత్నించు మన దేశమున కొందరు శత్రు భావముతో పని చేయుచున్నాను. సాధనత్వ స్వాతంత్ర్యమును మనము బడయుకుండునట్లు చేయ జూచుచున్నాను. మనము చాల కాలము క్రిందటనే పొందవలసిన బడసిన నాటికిని స్వాతంత్ర్యములు మనకు లభించుటకు కాంగ్రెసు వీరుచూచేసిన విధానముల కెవరో కొద్దిగింది తప్ప ఎల్లవారును అంగీకరించి యున్నారు. అంగీకరించిన వారొక్క జస్టిసు వర్గము వారు మాత్రమే. బ్రాహ్మణులు గాని భారతీయులెవరును హోమురూలనుతోరుట లేదని జస్టిసు పత్రికవారు లేలగుచున్నారు బ్రాహ్మణేతరులలో చాలమంది విద్యావిహీనులను కాకయు లేదు వారును కాధారముని వారు నుడువుచున్నారు. ఇందులకు దొరతనమువారవలంబించిన విద్యావిధానమే కారణముగాన దొరతనమువారేయుత్తరవాదులు మనకు హోమురూలు లభించిన గాని యీ యిబ్బుడులన్నియును లోలగవు. మనవారికి సంపూర్ణమగువిద్య లభింపదు. కాంగ్రెసుసభలో పేరుగాంచిన నాయకులలో పురువు బ్రాహ్మణేతరులుగారు. సురేంద్రనాథ టెగ్జీ సర్ ఎస్.పి.సింహ దాదాభాయి నాగోజీ క్రిశ్చియోలగు రంగయ్యనాయుడు రామస్వామి మొదల్యారు గా. సర్ సభాపతి మొదల్యారు సర్ శంకర నాయుడు క్రిశ్చియోలగు జంబులింగ మొదల్యారుగారును ప్రస్తుతము మన మధ్యనున్న గా. కేశవపిళ్లగా గును నివాగు బహద్దరు కరుణాకరరానను గా. కేశ. చిదం

బరనాథ మొదల్యారు గా. కేంకటపతిరాజు గార్లు మున్నగువారెందరో బ్రాహ్మణేతర నాయకులు గలరు. మన యువ్యమును జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు మనమీద నాయకులైననే ఆధారపడవలసి యున్నది. మన అభివృద్ధికి భంగకరముగ పనిచేయుచున్న వారిని మనము అసహ్యించుకొనరాదు. కనికరింపవలెను. మరచి త్తుమిండుట మన విధానము. వారు మనతో కలిసి పనిచేయుట కంగీకరించినవారిని మనలో కలుపుకొనుటకు నున నుంగీకరింపవలెను. కాని తృణీకరింపరాదు. ఆంగ్లో ఇండియనులతో నాలోచించుట కంటె మన బ్రాహ్మణ సోదరులతో నాలోచించుట చాల సమంజసము. యధాగణితిని గ్రహించి భావి సంస్కరణములను గావించుటకు మాంపేగు గారు మన దేశమునకు వచ్చుచున్నాడు. కఠిన విధానములకు నిరంకుశాధికారులే యుత్తరవాదులు గాన మనము వారి వసులము కాగూడదు. మాంపేగుగారు అధికారులతోను ఆనధికారులతోను గూడ నాలోచించెదరని తలపబడుచున్నది. కాంగ్రెసు విధానము పూర్తికా చ ర్చింపబడి నిర్ధారణ చేయబడినది. హోమురూలు విధానమును మనమందరము నేకగ్రీవముగ కోరవలెను. మనలో మనకు విరోధమును కల్పించి ఏలవలని జస్టిసు సోదర పత్రికలు తలంచినట్లున్నది. ఆపద్ధతి మాని మాతో కలిసి ఏకగ్రీవముగ హోమురూలును కోరవలెనని మన మాపత్రికల నడుగదగును.

ఈ తీర్మానమును ముత్తుస్వామిశ్రేష్ఠి రాఘవులు రెడ్డి గార్లు బలపరచిరి. విశ్వకర్మసభ తాలూకు ముక్కనాచారి గారుకూడ తీర్మానమును సమర్థించుచు అవకాశమును దుపయోగించిరి. పరిశ్రమలు మున్నగు సంపద యంతయు వారల హస్తగతమైయుండ, అబ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణుల యెడ నేల నమాయ పడవలయునై గోరింపక యున్నది. స్వపరిపాలనమును కలదనుట జీవన మక్కర లేదనుట అని ముక్కనాచారిగా రనిప వివర దరావు బహద్దరు సంబంధము మొనరియ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. జేతయు లలో విద్య వ్యాప్తము కాలేను గనుక మనమిప్పుటి స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమున కర్హులముగామని వాదించుచున్నాడు. విద్యావిహీనులు పురువునుండి రనుట యధార్థము. మనలో నైకమత్యముండినపుడు మన దేశమును మనమే పాలించుకొని యున్నాము. వైరములు ప్రబలి యై క మత్యము నశించినది నందున మన యాన్నత్యమును గోల్పోతిమి. కనుక మన మందరమును సహకారమున మెలగవలయును. మనము స్వపరిపాలనార్హతను బొందలేదని వాదించురు. అట్టివో, స్వపరిపాలనార్హతను సంపాదించుకొనుట మనవిధి. అభిప్రాయభేదము లుండక తప్పదు. కాని స్వపరిపాలనా విషయమున నట్టి యభిప్రాయ వ్యత్యస్తమున కవకాశమియక స్వపరిపాలనమును మనము కోరవలయునని సంబంధము మొదలియ్యగారు చెప్పిన పిదప నెల్లూరు, వాస్తవ్యులగు ఆదినారాయణరెడ్డి గారాంధ్రభావయందు తీర్మానము పక్షమున నుపస్థాపించిరి. కాంగ్రెసు వీరుసభల సంస్కరణ విధానమును నాయును మార్చి హోమురూలు సమితివిధానమును నాయుంచవగును. ప్రత్యేకసంఘప్రాతినిధ్య మనవసరమేగాక అసాధ్యమనిగూడ నుపన్యాసకుడభిప్రాయపడెను.

అనంతరమున గురుస్వామిశ్రేష్ఠి గారు తీర్మానము పక్షమున ముగ్ధుడైరి.

3 వ తీర్మానము

బ్రాహ్మణేతర సంఘముల శ్రేయోభివృద్ధిల నిమిత్తము చెన్నపురి రాజధాని సంఘమున పేట సెక్ సమాజము నేరొంటు చేయవగును. సమాజపు టువ్యంతులు:— అధ్యక్షుడు డి.వి. పి. కేశవపిళ్లగారు; ఉపాధ్యక్షులు— రావులు. కె. ప్రసివాసపిళ్లగారు; గా. కె. చిదంబర మొదలియ్యారు, కరుణాకరరానను, సి. హెచ్. గురుస్వామిశ్రేష్ఠి, లాడ్ గోవిందాను, ఎన్. సి. సంజుంబరావు, గా. కేంకటపతిరాజుగార్లు, కార్యదర్శులు వి. చక్రెరాయి, పి. ఎస్. గురుస్వామి, సి. ఎస్. గోవిందరాజ మొదలియ్యారు, కార్యణసుందరము, పి. వరదరాజు, పి. రంగ నాథనాయుడుగార్లు; కోశాధ్యక్షులు మొదలియ్యసందముపిళ్ల మున్నగువారు. సమాజ నిబంధనముల మెచ్చుటకుగాను ఒక సంఘము నేర్పరచి సంఘమునా రొంగ్గిరి నిబంధనములను సమాజ సమావేశమున దెట్టవలయును. (ఈసంఘమున సభ్యులు 100) వైతీర్మానము ఎస్. గురుస్వామిశ్రేష్ఠి గారిచే ప్రతిపాదించబడి లాడ్ గోవిందానుగారిచే బలపరపబడెను అనంతరమున కల్యాణకొండునరము పిళ్లెగారు సమర్థింప తీర్మానముంగీకృత మయ్యెను.

4 వ తీర్మానము

ఇండియా కార్యదర్శి మాంపేగుగా రిండియాకు వచ్చుచున్నాడు. గాన వివిధ ప్రదేశముల యందుండిన అబ్రాహ్మణుల యభిప్రాయముల ననుసరించి మాంపేగుగారి సమక్షమున బెట్టు నిమిత్తము సంస్కరణ విధానము నొకదానిని తయారు చేయవలయును. సంస్కరణ విధానమునతయారు చేయుటకై యొక కమిటి నేర్పరచి, వారు తీర్మానించిన యంశములు ఆమోదమునకై సమాజ సమావేశమున కనుపవలయును. వై తీర్మానము నుపపాదించుచు కేశవపిళ్ల గా రొక చిన్న ప్రసంగము నొనర్చిరి. ప్రవాసశిక్షలు రద్దుచేసినందున వాతావరణము శాంతపడినది. గాని మొలులుపత్రిక ద్వారా వాతావరణము కలవర మొందునని భయముగుచున్నది. మన వాంఛితములను ప్రసాదించినగాని పరిపాలనము జరుగుట కష్ట సాధ్యమని మాంపేగుగారికి విశదపరచవలయునని చెప్పుచు ఆంగ్లోఇండియనుల వైరమునుగూర్చి పిళ్లెగారిండుక ప్రస్తావించి కరుణాకర మీనముగారు వై తీర్మానమును బలపరప పి. చెంచయ్య ఎ. సోమసుందరము మున్నగువారు దానిని సమర్థించిరి. తీర్మాన మామోదితమయ్యెను.

5 వ తీర్మానము.

ధనికులు, వర్తకులు, భూస్వాములు, రహితులు, (బ్రాహ్మణులు మినహా) మున్నగు నెల్లగ ప్రజానిధులు సమావేశమైయుండు నీసభవారు బీసెంటు ప్రభుత్వల శిక్షలను దొర తనమువారు రద్దుపరచుటవలన మిగుల కృతజ్ఞులు వ్యతిరేక వాదుల పలుకుల నాలింప ప్రభుత్వమువారు న్యాయమాగ్గమును విడువవందువలన సభవారి కాంగ్లేయుల నీటి వర్షమున గారవము హెచ్చి విశ్వాసము గావమైనది. వై తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టి గా. కె. చిదంబరనాథు మొదలియ్యారు గారిట్లు చెప్పవొడగిరి. సభ వారంద రీతీర్మానమును సమర్థించురు. బీసెంటు ప్రభుత్వలను విడుదల చేయుట ఆంగ్లేయుల న్యాయశీలతను వెలువరించును. బీసెంటు ప్రభుత్వలను విడుదల చేసినందున చెన్నపురి దొరతనమువారి గౌరవమున కెట్టి లోపమును కలుగ నేరదు. వెంటైండు ప్రభుని కృత్యమువలననే నెప్పుడు చూడని నూతన జీవనము రాజకీయములయందు వెలసియుండదు. గాన మనకు వెంటైండు ప్రభువునందన పాత్రుడని చెప్పుచుదిరంబరనాథ మొదలియ్యారు గారులోయిడు బాడ్డి గారి నియంకకాఘించిరి. పిమ్మట డాక్టరు సంజుంబరావుగారు వైతీర్మానమును బలపరచి ప్రవాశిష్యాయుత్తరువుల రద్దుచేయ సాహసించిన దొరతనమువారు నుమాంపేగు గారును వందన పాత్రుల దొరతనము వారి నీ విషయమున నిందింప బనిలేదు. కఠిన చర్యలకు తరవాదులగు ఆంగ్లో ఇండియనులు మున్నగు వర్గములు చేరయున్నవి. ఇంగ్లాండు నుండి వచ్చిన దొరలు ప్రభమున నాదేశమున తగు మనుష్యులకు విచిత్రముగ కీర్తిని వర్తింతురు. గాని రానురాను యచటి సలహాలు వారిని నెడద్రోవవ్రొక్కించును. మాడు వంతుల ముష్పాతిక యాతడు మన మూలముననే నిట్టి మా గ్గమును బట్టుచున్నాడు మనలో నెకరిద్దురు అబ్రాహ్మణ వర్గపు నాయకత్వ బాధ్యతానుకూలించియున్నారు అబ్రాహ్మణుల సంఖ్య 4 కోట్లు ఇంత జనసంఖ్య కొకరియపురు నాయకులలో గనుక నిజస్థితిలేవై యుండును. ఈ నాయకులు స్వలాభప్రేమిలు. దేశముస్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము నొందనర్హతయై యున్నదనియును, తృక్షణమే ఆ స్వాతంత్ర్యము మెలగవలసినదనియు 16 సంవత్సరముల క్రిత మొక బహిరంగ సభలో డా. నాయుడుగారు చెప్పియున్నారు. నిరంకుశ ప్రభుత్వము నణగింప పూనుకొనిన త్యాగరాయశ్రేష్ఠి గారు నిరంకుశ ప్రభువు లే నారు. బ్రాహ్మణేతర ప్రకటనపత్ర సంబాధమున శ్రేష్ఠి గారు నాకడకు వచ్చియుండిరి. దేశమునకు విశేషమగు హాని నొనర్చినవారగుచునని నేను జెప్పియుంటిని. శ్రేష్ఠి గారు మెల్లగ వెడలిరి. ఇకజ్జీలిచిన తమకృత్య మకమమని ధ్వరకు గు ననుభయమున పీర్లు సన్న సన్నముగ వెడలిపోయిరని చెప్పుచు సంజుంబరావుగారు శ్రేష్ఠి గారిచే పంపబడిన తంత్రి వార్త నెప్పుకొని దానిని ఖండించు. జస్టిసుపత్రిక యీ సందర్భమున వ్రాసిన సమాధానమును వివరించిరి.

6-వ తీర్మానము

ప్రీతుతి బీసెంటు, ఆరెండేలు వాడియాగార్లుకును, చెన్నపురి ఇండియా దొరతనములకును, ఇండియా కార్యదర్శికిని వై తీర్మానమును పంప సభాధ్యక్షున కధికార మియ్యబడినది. సభాధ్యక్షుడే యారవ తీర్మానము నుపపాదించ రంగ నాథము, ఎ. శ్రీనివాసులు నాయుడుగార్లు సమర్థించిరి. సభకు ముగించు కాలమున కేశవపిళ్ల గారు మరల మపస్థాపించిరి. ప్రచారకార్య క్రమమును నేకవేర్చుటకుగాను ధనము కావలసి యున్నది. ప్రభుమయత్నములు కొనసాగుటకుగాను లాడ్ గోవిందానుగారు 50 రూ. నొసగిరి. ముచ్చుండు మరకొంత ధనము నొసంగుదురు. బ్రాహ్మణేతర తెల్లగును శత్రువులసారము విరాళముల మెలగవలెను. నేటిసభ జయప్రథముగ జరిగినదని చెప్పరచ్చును. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

నిర్బంధవిమోచనము.

(—0—)

కోయంబుత్తూరు సభ

ఈనెల 17 వ తేదీ సాయంకాలము 5-45 వేళ బిసెంటు భవనమున మహాసభ జరిగినది. వ్యవస్థాపక కమిటీయందలి 3000 మంది ఆచట సమావేశమైరి. రిటైర్డ్ తాసిల్దారు నరసింహయ్యగారి రధ్యక్షతనహించిరి. అధ్యక్షతనోపన్యాసము జరుగుచుండగానే అరండేలు వాడియాగాడ్గల్చటికి వచ్చిరి. హోమురాలు లీగు అధ్యక్షుడు సి. వి. వేంకటసుబ్బయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. మోతీ చంద్రులు; వేంకటసుబ్బయ్యగారు; చక్రపాణిసెట్టి; పి. జి. వేంకటసుబ్బయ్యగారు; ముద్రాపాత్ర పాండ్య; పిమ్మలయ్యగారు ప్రసంగించిరి. వీరందఱు నభ్యుదయనే యుపన్యసించిరి. దామోదరమీనను బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు మళయాళమున నుపన్యసించిరి. ఉపన్యాసములు జరుగుచుండగా అనిలి సెంటుమ్యుగారు మేడమిది వసారాలానికి వచ్చిరి. సభ్యు లొక్క పెట్టున జయజయ ధ్యానముల నొసరించిరి. వందేమాతరధ్యములు చెలంగినవి. అమ్మగారు సభ్యులకందరికినికరములను మోడ్చి మ్రొక్కి ఆసీనులైరి. హోమురాలు లీగు కార్యదర్శియగు ఎన్. ఎస్. రామస్వామయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు యవజనసహజముగ సభి కోత్వాహముతో నాంగ్లమున గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. సమావేశములు ప్రార్థింపగ అరండేలు గారిల్లుపర్యవసించిరి.

అరండేలు గారు.

ఉపన్యసింప నరండేలుగారు నిలుచునదికి వందేమాతర ధ్యనులతో సభాభవనము మారు మ్రోగెను. “మాడుమానములనుండి చెన్నపురి దొరతనమువారు నావాక్సాస్వతంత్ర్యమును రద్దపచి యున్నారు. ఉపన్యసింపు నలవాటు తప్పినది. నా యుపన్యాస మిప్పుడు చిన్నదిగ నుండును. కానసభ్యులు తమింప ప్రార్థింతులు. ఇంతియగాక నన్నిటివరకును నేను అపరాధివగులూన జేరియున్నవాడనని సభ్యులు గమనింప నగును. శ్రీమతి బీసెంటుమ్యు వాడియా గార్లగురుగూడ నీవగమున జేరియున్నారు. (సభలో “కాదు” కాదనుధ్వనులు) సభవారు కాదనవచ్చునుగాని చెన్నపురి దొరతనమువారి యభిప్రాయములు వేరొక తీరున నున్నవి. అయినను దుష్పథములనుండి సెలవుదీసికొన గలిగిండులకు కృతజ్ఞుడను.

వైద్య యుపన్యాసముల నొసగ వర్తమానమందనువుగాదు. గాని ఒకటిరెండు విషయములనుగూర్చి యిండుక ప్రసంగింప వలసియున్నది. మా బంధవిమోచనమునకు చెన్నపురి ఇండియా దొర తనములకు గాని ఇండియా కార్యదర్శికి గాని వందనము లర్పింప నగత్యములేదు. చెన్నపురి దొరతనమువారికి వందన మారంభిం బొత్తిక నవసరము లేదు. శ్రీమతి బీసెంటుమ్యుగారు సభయందు పర్యవసించగలిగియుండినవో నాయమ హిందూజాతీయులకు వందనముల నావరించి యుండును. మమ్ముల విడుదల చేయించుటను బట్టి హిందూజాతీయుల బానిసత్వమును వీడి తన కోర్కెలను వైర్యముగ వెలువరించు సామర్థ్యమును బొందియున్నదని స్పష్టపరచును. తన వాంఛితములను సాధించు కొనినది. ఈ మహావిజయము భారతవర్షము నందు ప్రేమగలవారల కెల్లరకును మహదానందమును గూర్చును. తన విషయమున పాటుపడు నేవకులను భారతవర్షము రక్షింపగలదని లోకమునకు వెల్లడియయ్యెను.

“సకమాందోళనము విజయమునందునను నది ప్రాముఖ్యముగు చెందక విషయము. నిర్బంధావాస దినము మొదలు నేటివర కొక్కటియైన కఠినమగు కార్యము జరుగలేదు. ప్రభువిశ్వాసమారకును చక్ర యణుమాత్రమైనలేదు. హిందూజాతీయనానెకు గానకును ప్రభువిశ్వాస మిదివరలో నెన్నడును జాలియుండలేదు. వీలనన సామ్రాజ్యులైన యొనర్చుకొనుటకు జాతీయము స్వేచ్ఛ యలవడినది. భారతవర్షము స్వాతంత్ర్య యంత్రమైనవో, అంగ్లసామ్రాజ్యము తేమముగ నుండును. సకమాందోళనము ద్వారా నీజాతీయ స్వేచ్ఛకు బడయగలను. అంగ్లసామ్రాజ్యపు పునాది నిశ్చలముగను.

“యమ్ము విడుదల చేసిరి గనుక పోరాట మత మయ్యెనని యూహించరాదు. నిజముగ పోరాట మిప్పుడు ప్రారంభమైచితి. గమనింపవలయును. ఇంతవరకు నడిచిన చర్య సెట్టి యన బలము మనకు రూఢియయ్యెను. మమ్ముల మాతృదత్తియునుగల శ్రీమత్తులందఱును సహకారము గలిగి యోగవర్తన నిడియాలిని పనిచేయ కలసి యున్నది. భవదయలకు నిర్బంధమును వదలులేదు. జాతీయ వాంఛ

చిన సంస్కరణవిభావనము దొరతనమువారి యనుమతిని పొందలేదు. కోపావేశమున మదరాసు మెయిలు పత్రిక యేమనినను ప్రయోజనము లేదు. వ్యతిరేకవాదుల యత్నములు నిష్ఫలములగును. పట్టుదలతో సకమముగ నాంధోళనమును జరిపితిమేని మనముకోరియున్న సంస్కరణములుజరుగును. అందోళనము బీసెంటుమ్యుగారి నాయకత్వముక్రింద జరుగ వలయును. కాని మనమందఱ మైకమత్వము గలిగియుండుట ప్రధానము. మనలో నైకమత్వములేదని యభిప్రాయము నీవగమున యత్నములు జరిగియున్నవి. ఆయత్నములన్నియు ఫలవంతములుగాక పోయెను. వర్తమానపు సభయే కోయంబుత్తూరువాస్తవ్యుల యైక్యతకు నిదర్శనము. పోరుల యైక్యత మత్వమును చెన్నపురిలో మేము ప్రకటించితిమి. ప్రజలందఱైకమత్వము గలిగియుండినగాని భారతవర్షమునకు మున్ముందు పురోవృద్ధి గలుగ నేరదు గనుక నెల్లరును వ్యక్తి సంబంధమును వైరమును మున్నగువాటి నొక మూలద్రోచి, మాతృదేశభక్తిధ్వనును నిమిత్తము ల్యాగముల నొనర్ప సంసిద్ధులై యుండవలయునని అరండేలు గారు చెప్పిరి.

పిమ్మట వాడియా గారిల్లుపర్యవసించిరి.

వాడియాగారు.

ప్రభుమన తమదేశీయు లొనర్చిన గౌరవమునకు వాడియాగారు కృతజ్ఞులను వెలువరించుచు, ప్రవాస కీర్తనలనుండి యధికమగు లాభము కలిగినదని చెప్పిరి. హిమాలయములనుండి కన్యాకుమారియగ్రమువరకు వ్యాపించియుండు నిండియాదేశీయంతయు ఏకమైనది. ఎన్నివారలు, ఎంత కష్టపడిన నిట్టి యైకమత్వము కుడియందును? అట్టియైకమత్వ మిప్రవాసకీర్తనలనుండి యెట్ల లభ్యమైనది. అభిప్రాయభేదము లన్నియును ముందును ఉండును. దేశభక్తిధ్వనున కిట్టి యభిప్రాయ వ్యత్యస్త ముండవలయును. స్వపరిపాలనా పతాకపు కేసులో మీ యుద్యోగులు కృతహరింపిన తీరుననే మైదుబిప్రాయ వ్యత్యస్తములను, గౌరవతలు కొండంతలుజేయ కొందఱికిల యత్నించియున్నారు. వీరి యత్నముల కెట్టి ఫలము గలిగెను? అభిప్రాయభేద ప్రమాదమని వీరిొక్కసాక్షివైన సమహర్షణాలక పోయిరి. మాకును అధికారవర్గపాలకులకును మూడుసార్లు వివాదము సంభవించెను. మొదటిది ఇల్లుర్తకానముతో సంబంధించియున్నది. ఈ వివాదమున మాకు విజయము కలుగలేదు. రెండవది వంగ రాష్ట్రవిభాగము. అధికార వర్గపు టుద్యోగియగు రాజప్రతినిధి యొనర్చిన కృత్యము మరల చక్కజేయబడినది. ఈ యంశము ప్రత్యేకముగ వంగరాష్ట్రమునకు సంబంధించియున్నది. కాని జాతీయమన కంతకును విచారమును కలిగించు కార్యము నొకదాని జేయవలసియుండెను. ఇక్కార్యము మెంట్లెండుప్రభునిచే నొనర్చబడెను. పర్యవసానము లెల్లరకును విదితమైయున్నవి. మన మీ జాతీయ యాంధోళన మొనర్చుచు మన విభక్తికృత్యమును నిర్వహించుచుంటిమి గాన నైవము లోడ్పాటై మెనపోటేమియో వ్యవహారమును బయటికిదెచ్చెను. మెనపోటేమియో దర్శాల్పములమన అధికారవర్గ పాలకులవై మరయొక యాంధోళనము వెలువడినది. ఇంతలో మాంపేగుగారి ప్రసంగము జరిగెను. మాంపేగుగారి ప్రసంగమునబట్టి వారి కేదేని హాని కలుగగలదని మేము వెలుగందితిమి. వీరి యుపన్యాసము ఆంగ్లభూమియందు లాలా లజపతిరాయిగారి నొనర్చిన ప్రసంగములను మించియుండెను. లజపతిరాయిగారి నిండియా దేశమునకు రానిచ్చిరి గారు. తత్కారణమున నా దేశభక్తుడు అమెరికాయందు కాలము గడుపుచున్నాడు. కాని మాంపేగుగారి నాపుటకు అధికారవర్గ పాలకులకు సాధ్యము కాకపోయెను. పాక్షిమేంటు సభలో తమ ప్రసంగమైన వారము దినములలోన మాంపేగుగారిండియా కార్యదర్శిపదవిని బడసిరి. హిందూజాతీయమన సకమాందోళనము జరుగుచుండెను. అధికారవర్గ పాలకుల చర్యలను ఖండించుచు మాంపేగు గారికిని ప్రధానమృతికిని ఎన్నిమొ తంత్రీవార్తలు, మహాజరులు, కీర్తనములు పంపబడినవి. బీసెంటుమ్యు పంపిన యొక తంత్రీవార్తను మెంట్లెండు ప్రభు వాపుచేయించెను. కాని హిందూజాతీయమండిలకుల కొలది పంపబడిన తంత్రీవార్తలు మున్నగు వాని నాపుతే యింప నీరకు సమర్థుడా? ఇండియా కార్యదర్శిని, ప్రధానమంత్రికి విన్నపము లెన్నియో చేరియుండెను. కృతక అంగ్ల పాలకవర్గ మేదియో యొక ప్రకటన మొచ్చి విడిచియయ్యెను.

ధ్యవధ్యు పరిశీలించ కొ మిడియా కార్యదర్శి నాహ్యు నిండి యుంధోమగి యిప్పుడు తీర్మానమునిది యవసరము.

కాని వీరి యాహ్వాన మెట్టి ఫలితముల మొనగియుండలేదని మాకు తెలియును. మదరాసు మెయిలు పత్రిక వెలువరించిన బెదిరింపులు, హెచ్చరికలు మున్నగు వానిని సభాసదు లెరిగి యున్నారు. కాని మాంపేగుగారి కిటు మెయిలు పత్రికయే గాక 300 లక్షలమంది ప్రజలున్నారని స్పష్టముగ దెలియును. విదేశీయులని మ్రోదపులు ఎంత మాత్రమును యోచింపరు. విదేశీయులైన అరండేలు బి. సెంటుమ్యుగార్లను గూర్చి భారతీయులందఱు నేడు పోరాడుచున్నారు. ఎవరైనను సరే, భర్తృపథము నవలంబించి చరించువారల నందరను భారతీయులు సత్కరింతురు. అగత్యముగ కార్యముల నొనర్ప భారతీయులు నేడు సంసిద్ధులు. అధికారవర్గముతోడి పోరాటము నేడారంభమైనదని అరండేలుగారు వదించియున్నారు. గాని యీ యుద్ధము, బీసెంటుమ్యుగారు మదరాసు ప్రాండర్ల పత్రికను కొని న్యూ ఇండియ అని నామకరణ మొనర్చి నంత నే ప్రారంభమయ్యెను. భావినిగూర్చి మనమందఱ మేకాభిప్రాయముయే యుండి నామమాత్ర సంస్కరణము తోడ మేము సంతృప్తులము కాజాలమని మాంపేగు గారికి విశదపరచ వలయును. నిజముగ రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించ వలయును. ఎట్టియధికార మిచ్చునదియు, మెయిలు, పయెనీరు, స్ట్రేటుమేను, యూరోపియను సంఘము మున్నగువారు తీర్మానంప వెల్లలుగారు. ఏయే స్వాతంత్ర్యముల నపేక్షించునదియు మనమతీర్మానింపవలయును. దొరతనమువారు మనతీర్మానముల ప్రకారము స్వాతంత్ర్యముల ప్రసాదించవలయును. కాలము మార్పు జెందినది. దొరతనమువారి కటాక్షవీక్షణములవై నాధారపడి యుండుకాలము గడచి “మా కీస్వాతంత్ర్యములు గావలెను. గాన వానిని నగునని లేనియెడల నాంధోళన మొనరింతుము. మును నవినకాల మేర్పబడినది. అందోళనము ధన్యమృతముగనుండును. అందోళన మారంభమైనది మొదలు హత్యలు కలవరము మున్నగు కఠిన చర్యజరిగియుండలేదు. ఇట్టిచర్య అవసరము. మన మొనర్పవలసిన కార్యము లింకను మెప్పులున్నవి. వంగ రాష్ట్రీయులు, పంజాబీలు మెక్కొండ్రును యింకను ప్రవాసకీర్తనలనుభవించు చుండిరిని గమనింప వలయును. నుమారు 15 వందల మంది నిర్బంధావాస కీర్తన నున్నారు. వీరిల నందరను విడుదలచేయింప వలయును. మాంపేగుగారి రాకకై సన్నద్ధులమై మనకోర్కెల నన్నిటిని వారి యెదుట బెట్టకలసియున్నదని చెప్పుచు వాడియాగారి లోపున మ్రోదువులు గమనింపవలసిన నడవడిని యిండుకనూచించిరి. మనమెవ్వరియెడల ననూయా వయలముగాము, జాతీయబంద లైకమత్వముగలిగి, జాతీయంతయు నొక్కటై సంస్కరణకార్యక్రమమును మాంపేగుగారి కర్పింపవలయును.

నిర్బంధితులకు వందనములు తెలుపుటకు, కక్కిన నిర్బంధితుల నందరిని వదలనలెనని కోరుటకును తీర్మానములు చేయబడెను. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసినది. సభ్యులకు చందన తాంబూలకర్పణాదులు విశేషముగ పంచివెట్టబడెను.

శ్రీల సభ.

ఈనెల 19-వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు 300 మంది శ్రీలు బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మజాతీయులును గూడ బీసెంటుమ్యుగారి సందర్శనార్థము బీసెంటుభవనమున సమావేశమైరి. వారు పుష్పములను చూలలను ఫలములను గొనివచ్చిరి. అన్నగారు ప్రాచ్యవిధానమున బద్ధాంజలాలై తమకు నమస్కరింపగ శ్రీలు వాగ్గుభుజితవిలోచనలై తాము ధ్యులమని తలంపిరి. అంతట అమ్మగారివై మాలావర్షమును పుష్పవర్షమును గురియింపబడినది. వారందఱును తివాసులవై నాసినలైరి. అమ్మగారు వారి మధ్యకు కూర్చుండి యుండిరి. ఇంతలో నోబిలుకన్యగారు దివ్యజ్ఞాన సమాజ బాలికా పాఠశాలయందలి 200 మంది బాలికలతో వచ్చిరి. ఆబాలికలు క్రొందనే ప్రాంగణమున బారులుదీరి నిలదియుండిరి. అంతట అమ్మగారు వసారాలానికి వచ్చి వారిని చూచి అరండేలు వాడియాగాడ్గల్గై నామకొని మెల్లన మేడ దిగివచ్చిరి. బాలికలు వందేమాతర ధ్యానముల మొనరించిరి. అనవసర మనోహర గీతములను పాడిరి. రామస్వామయ్యగారు కలకంఠము పంచివెట్టిరి.

సాయంకాలము 6-30 గంటలకు వేంకట్రామసుగారి ఆవరణమున దివ్యజ్ఞాన విషయములను గూర్చి వాడియాగారు ప్రసంగించిరి. అరండేలుగారి రధ్యక్షతనహించిరి. నేటి రాత్రి (20-వ తేదీ) బీరికటనుండి బెన్నపురికి బెళ్లెడు.

ముల్తాను గురుకుల ఆశ్రమము.

దినచర్య.

హరిద్యాపమున తుత్తర భాగమున ముప్రసిద్ధుడు హుజూరిబాగ్ దేవాలయము కలదు. దేవాలయమున కనతి దూరమునను రెండు మందిరములు గన్పట్టును. వీనిలో నొకటి పసపునన్నె గలిగియుండ, రెండవది పసపునన్నెతో నలరారుచున్నది. ప్రాచీనవిద్యాలయములవలె గాని, నవీనపాఠశాలల ననుసరించి గాని యీ భవనములు నిర్మింపబడి యుండక సామాన్య గృహమువలె నున్నవి. తాత్కాలికముగ నీ మందిరము లు గృహముల ఆశ్రమమువారి యాక్రమణమున నున్నవి. తమ పాఠశాలల నిమిత్తము ముల్తానుపుర దక్షిణ భాగమున నివేశమును గొనియున్నారు. తగిన భవనము లభ్యము కావేగమై ఈనివేశస్థలమున గురుకుల ఆశ్రమపు భవనములు వెలయు గలవు.

హోస్తలు—పసపునన్నెగల మందిరము వర్తమానమున విద్యార్థుల నివాసగృహము క్రింద వాడుకయును చున్నవి. ఆశ్రమమున పరువులు, కుర్చీలు, మడత కుర్చీలు మున్నగు వస్తువులను వాడుక చేయునీయురు. వాటికి మారుక కర్రతో చేయబడిన కఠినముగు బల్లలు మాత్ర మివిద్యార్థి వసతి గృహమున ననుర్బవడి యున్నవి. ఒక్కొక్క తరగతి విద్యార్థుల కందరకున ప్రత్యేకముగ కొన్ని గదుల సేసగుదురు.

గదుల యందలి సామగ్రి విశేషముగ లేదు. బల్లలపై న నె గూరుచుండి విద్యార్థులు తమపుస్తకముల జరుపుకొందురు. జేరబడుటకు చిన్నదనుకులున్నవి. ప్రతి బ్రహ్మచారియొద్దను యొకలోహ యుండును. పాదమునకు మన వలె చర్యముతో తయారైన జోళ్లుగాక యిచ్చట బ్రహ్మచారులు పాదుకలను ధరింతురు.

ప్రాతఃకాల కృత్యములు:—బ్రహ్మచార్యులందఱును ప్రాతఃకాలమున 4 గంటల నిద్రలేచి, ఉపాధ్యాయుని వెంట నంటి ఒకమైలు దూరము పోవుదురు. ఒకగంట కాలమైన పిదప నాశ్రమమునకు మరలి యచ్చట కసరత్తుజేసిన యనంతరమున స్నానమాచరింతురు. ఆశ్రమమున తుత్తరభాగమున సెకగట్టు చప్రాగల బావిగలదు. నీరుతోడుకొని తమలోటాలతో విద్యార్థులు స్నానమాచరింతురు. చాకలివాడు సకాలమున బట్టుల తీసికొనిరాక బట్టల కిబ్బందిగనుండినవో బ్రహ్మచారు తమవస్త్రముల బావికడనే యుదికికొందురు.

ప్రాగ్ధాన—ఇంతలో దైవారాధనమునకు రావలసిన దను గంటమోగును. పసపునన్నెముల ధరించి బ్రహ్మచార్యులందఱు గుంపులు గుంపులుగ యజ్ఞశాలకు బోవుదురు. అరగంట కాల యందరు విద్యార్థులును కన్నులు మూసికొని సంధ్యావందన మొనరింతురు. అనంతరమున హోమ మండపమున హోమము ప్రారంభమగును ఆ సమయమున వేదగానము చేసిని సోకిన కృత్తి తప్పక సంతోష సాగరమున నోలలాడును. వాయువును పరిశుభ్ర మొనర్చుటకు దేవయజ్ఞ మొనరింపబడుచున్నది. ఆచార్యులవారి నీతి బోధకమగు ప్రసంగముతోడ నీకర్మసాంతమగును. పిమ్మట స్వల్పమగు నాహార మొనగబడును. నేతితో మిశ్రితమైన యన్నమును భుజించి విద్యార్థులు పాఠశాలకు బోవుదురు.

పాఠశాల:—పాఠశాల ఉదయము 7 గంటల కారంభమై 9 1/2 గంటలతో ముాయబడును. ఇచ్చటి దినచర్య యితర పాఠశాలలయందలి దినచర్యకు బోలి యుండును. కాని యొక్కవిషయమున మాత్రము వ్యత్యస్త మున్నది. ప్రతి పాఠశాలభవనమున విద్యార్థులు “మాట (విద్యార్థులు, గురువు) కీర్తియు, భగవత్స్వరూపమగు విజ్ఞానమును లభ్యమగు గాక! అను వాక్యములను పఠింతురు.

పాఠశాల విడిచిపెట్టిన యనంతరమున విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును, చుధ్యాన్నాభోజనమునకై వంటశాలకు విచ్చేయుదురు. ఇచ్చట కొందరు విద్యార్థులు పదార్థములను వడ్డింప సన్నద్ధమగుదురు. పిమ్మట విద్యుక్త కార్యవిధానమునకై విద్యార్థులు పూనుదురు. అల్పాహారమున కైకొనిన పిదప మరల పాఠశాలకు బోయి యచ్చట సాయంకాల 5 గంటల వరకును విద్య నభ్యసించుదురు.

సాయంకాలపు చర్య:—పాఠశాలనుండి వచ్చి యొక యరగంట విశ్రాంతి దీసికొని విద్యార్థులందఱును క్రీడాఘటమున కేగి వరుసగ నిలుచుందురు. మహాజను పట్టిక ప్రకారము బోధకుడు విద్యార్థులగాముల బిలుచును. పుట్టుట హాకి మున్నగు నాట లెల్లకాల మాడుచున్నవే గాని నూతనముగ ప్రారంభమైన వరద కాల మచివర కాలమున

హోమముగూలు శిక్షణ తరగతులు

ప్రారంభ సమావేశము.

డాక్టరు సర్ ఎస్. నుబ్రహ్మణ్యఅయ్యగారి యాజమాన్యముక్రింద 17వ తేది ఉదయమున గోఖలే మందిరమున సభజరిగెను. శిక్షణ తరగతి ఉద్యమమును వ్యక్తికరించుచు సర్వోత్తమరావుగారు

ప్రభుమను ను ప న్య సిం చి రి. స్వపరిపాలనోద్యమము రెండు సంవత్సరముల క్రితము బీసెంటమ్మగారి నాయకత్వము క్రింద ప్రారంభమయ్యెను. జేరియ లందఱును స్వపరిపాలనమును వాంఛించి యుండిరిని దొరతనమువారికి ప్రభువరచి, స్వపరిపాలనోద్యమమును హేతు పూర్వకమై సం తృప్తి కర మగు ప ర్య వ సా న ము ల వం ద జే యు ట కు జేతభావలలో ప్రజలకు బోధనము జరుగవలయును. చారిత్ర రాజకీయములు, మతసాంఘిక విషయములు మున్నగు వాటి యందు ప్రజలను జ్ఞానవంశితుల నొనర్చి, యువకులను కొందఱును తయారుచేసి, వారిచే బోధనము జరిపింపవలసి యున్నది. ఇట్టి బోధనా కార్యము లిదివరలో నితర వృత్తులయందున్న కొంతరు మహానీయులచే జరుపబడుచున్నవి. కాని బోధకు లింకను చాలమంది హాగత్యమైయున్నారు. ఆంధ్రులలో నిట్టి కార్యములు విరివిగ సాగుచున్నవి. ద్రావిడులు గూడ నీవిషయమున శ్రద్ధ దీసికొనుచున్నారు. ప్రపంచ చారిత్ర, ఆర్థిక రాజకీయములు మున్నగు విషయములయందు విద్యాలయములయందు విద్యార్థుల కిచ్చుట విశేష మగు బోధనము జరుగుచుండుట లేదు. కనుక నీ విషయము లన్నిటియందును కొందరు యువకులకు పాండిత్య మొసగి వారలను మండలములకును గ్రామములకును పంపుదు రని సర్వోత్త మ రా వు గా రు ప న్య సిం చి న వె ను క,

నుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు

ప్రసంగింప దొడగిరి. ఉద్యమము నాశీర్వాదింప నాహ్వానింప బడియున్నారు. వర్తమానమున నా మనము నాక్రమించి యున్న మహదానందము నిదివరలో నెన్నడును సేను పొందియుండలేదు. మన కష్టము ఫలించినది. బంధిత్రయము బంధనముబాసి చెన్నపురికి రానున్నది. (బీసెంటమ్మగారంపిన తంత్రివార్తను జరుపుడని యా సమయమున అయ్యగారు సర్వోత్తమ రావుగారిని కోరిరి. తంత్రివార్త చదువబడగ నె సభ్యుల సంతోష సూచనము మిమ్ము ముట్టెను.) సభ్యుల యుత్సాహపరంపరలు సులభగ్రాహ్యములు గాని యీసందర్భమున శ్రీమతి బీసెంటమ్మ సలహాను సభ్యులు గమనింప వలయును. వివిషయమున నైన శాంతిచిత్తులమై, మితత్వముగలిగి యుండవలయునని ఆపే యుద్బోధించుచున్నది. మనమెట్టి ప్రాధ తను గాని జూపక మన ప్రతివాదులను నిపురము లాడగూడదు. అట్టి చర్య మదరాసు మెయిలు మున్నగు వారలకు విడువవలయును. అతి ప్రయాసముతో సంపాదించిన విజయమును గూర్చి మనము స్వస్థచిత్తులమై యుండవలయునే గాని మితి మీరిన యానందమున పరుషవాక్యములు వెడలనీయరాదు.

నె ముగియ గలదుగాన నీటిలో నీడుదమని యొకవిద్యార్థి నూచించును. ప్రిన్సిపలుగారందుల కనుమతించురు. విద్యార్థుల సంతసమేమని చెప్పును. అడుచు, పాడుచు, గతులు వేయుచు వారందరు నీటి యొడ్డునకు బోవుదురు. ఈతనేర్చిన ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల ననుసరింతురు. ఉన్నతతరగతులలోని విద్యార్థులు లోతునీటి నీడవచ్చునుగాని చిన్నక్షామలలోని విద్యార్థుల సంత లోతునీటికిబోనీయరు. ప్రవాహమున కెదురుగ నీడు వారు, అడ్డుముగ నీడువారు, శరములవలె నీటిపై బయండి యీ దు వా రు - ప లు వు రు ప లు వి ధ ము ల నీటితోడ నానందింతురు.

ఈతనేర్చుకొన నాసక్తిగల విద్యార్థులు కొందఱుం దురు. అట్టివారిని వంతునండి నీటిలోనికి ద్రోసివేతురు. నీటిలో నదివరకే గాచుకొనియున్న విద్యార్థు లీ నవీనుని నీటి నుండి తేలగ నె బట్టుకొందురు. సర్వసాధారణముగ చూతనముగ నీత నభ్యసించవలచిన విద్యార్థి నీటబడినతోడనే తప తపగట్టుకొన నారంభించును. కనుక విశేషముగ కష్టము లేకయే యీ చాతుర్యము పట్టువడును.

సాయంకాల మగుచున్నది. త్వరలోనాశ్రమమున జేరకున్న, నింకొకసారి ప్రిన్సిపలుగారిదుటకు సెలవీయరు. అంతట బ్రహ్మచార్యులందఱు ఆశ్రమమునకు మరలుదురు. బ్రహ్మ యజ్ఞము, దేవయజ్ఞము జరిగినపిదప, విద్యార్థులందఱు భుజింతురు. అనంతరమున కొంతదూరము తిరిగివచ్చి శయనింతురు. ఇంతటికోరాత్రి 9 గంటలగును.

ప్రతిపక్షులు బల సంపన్నులు. న్యాయ మను బలము తప్ప వేరొకబలము మనకు లేదు. కాని మన మందరము సర్వతత్వదగు భగవంతుని హస్తములయందలి పనిముట్లమనియు, ధైర్యము, మితత్వము మనకు విజయమును గూర్చుననియు విశ్వసించవలయును. కనుక యువకు లెల్లరును ధైర్యవంతులై తమ విద్యుక్త ధర్మములను నిర్వహింప వలయును. శాంతము, విజ్ఞానము, ధర్మము నాశ్రయించి యుండును. శాంత, మితత్వములు మనకు మార్గదర్శకములై ప్రధానబలములై యుండవలయును. బంధిత్రయము వచ్చునపుడు వారిని సున్నానించుట కెన్నియో యేర్పాటులు సెనార్చి ఎంతయో సంతసమును వెలువరింపవలసి యున్నది. కాని యీ సందర్భములన్నిటియందును మన ప్రవర్తన ను యుక్తమై, విభేయతను వెల్లిగొలుపు మండవలయు నని చెప్పుచు నుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు ఆంగ్లరాజ్యము తోడి సంబంధమును గూర్చి ముచ్చటించి దొడగిరి. ఆంగ్ల పరిపాలనమును తుదముట్టింపవలయుననియు, హిందూదేశమున నాంగ్లేయు లుండగూడదనియు వాదించువారి వాదము కేవలము సత్యమునకు విరుద్ధము. సర్ నుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు సమయమునకు తగినట్లు చెప్పుచుండునేగాని విశ్వసనీయుడు గాదనియు మున్నగు ససత్యవాక్యముల నాంగ్లేయిండును పత్రికలు వెలువరింపవచ్చును. రాజప్రతినిధిగారి కంపిన విజ్ఞాపనప్రకము నిన్నటి న్యాయుండియో పత్రికయందు ప్రకటింపబడి యున్నది. తద్విజ్ఞాపనమున స్వపరిపాలనాపాక్షికులు ప్రభుభక్తియుతులనియు ఈ వధనములు యధౌగములనియు వగ్గాణించియుంటిని. స్వపరిపాలనావాదులు గాక స్వాధిపతులగు కొందరు మహానీయులకంటె హోమయూలరులే నిక్కమగు స్వామిభక్తిగలవాడని చెప్పువచ్చును. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్య మావత్సక్యమై యున్నది. ఈ స్వాతంత్ర్యమును క్రమక్రమముగ పొందగలము. ఆంగ్లప్రభుత్వవ్యవస్థ నెడ హోమయూలరులనున్న భక్తి యితరులకు లేదని చెప్పువచ్చును. ఒక్క అధికారవర్గపాలనలయొడ మాత్రము మనము ప్రభుభక్తిని గలిగియుండలేదు.

భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభజనము

ఆంగ్లరాజ్యముతోడ నిండియోదేశమునకు సంబంధముండవలయును. ఆంగ్లరాజ్యసంపర్కమునకు గాను తద్దేశ భావ నభ్యసించకతీరదు. ఆంగ్లభాషతోపాటు దేశభాషలను గూడ నభ్యసించుచుండవలయును. దేశభాషలములమున ప్రజలనువిజ్ఞాన వంతులమొనర్పవకాశమున్నది. హిందూదేశముస్వపరిపాలనాయతము గావలయునన్న భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభజన మత్యావశ్యకము. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనాందోళన మునుప్రప్రభుమను నెలకొల్పినయొంగ్లలెంతయు కొనియాడదగియున్నాడు. ఉర్దూభాషను సామాన్యభాషగ నొనర్పవలసిన దని కొందరు నూచించి యున్నారు. ఇందుమూలమున నున్న యిబ్బందులు మున్నుండు బయటపడగలవు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మొకటియు, ప్రావిదరాష్ట్ర మొకటియు యాతీరున భాష కొకరాష్ట్రము చొప్పున నెప్పించుట యుక్తము.

వ్యక్తిసౌర్యమే మానవపునోర్వృద్ధి కారకమై యున్నది. స్వపరిపాలన ముండినవో నిట్టి సౌర్యము లభ్యము కాగలదు. కాని యీ యాశయ మొకటి రెండు దినములలో నెరవేరునది గాదు. ప్రజాసౌభావమున నింతవరకు విజయ మొందెట్టిది. కాని మన మొనర్చినదియు, పొందిన విజయమును, భావికాలము నుద్దేశించి వితర్కించిన చాల స్వల్పపరిమాణమును చాల్చును. సర్వోత్తమరావుగారు నూచించిన విధానములన మాతృభూమికై పాటుపడు వారిసంఖ్య యధికమగును. స్వపరిపాలనాజ్ఞానము ప్రతివ్యక్తియందును నాటవలయును. విద్య నిర్బంధింపబడినగాని యిట్టివ్యక్త్యుల పొందుపడ నేరదు.

రాజకీయవిషయశిక్షణ ములుండ, వర్తమానమున యూపేగుగారి గాకకు సంబంధించి కొన్నియేర్పాటులు జరుగవలసి యున్నది. వాలంటియర్లు వెక్కిరిండు గ్రామములకు బోయి గ్రామములకు కాంగ్రెసు లీగునధిప సంస్కరణ విధానమును సంపూర్ణముగ బోధించి, వారి యభిరుచియును సంపాదించవలసి యున్నది. మహారాష్ట్రమునందును, మధ్యరాష్ట్రములయందును స్వపరిపాలనావాంఛ లుత్పన్నమైనవని చెప్పును యిందులకుకారణము తిలక్కుగారిని ఇండియా దొరకొనువారు కార్యదర్శికి తెలియజేసియున్నారని నామనయ్యకును స్థానమునకుండి తెలియవచ్చెను. ఇది సత్యమేగాని యితరభాగములయందు స్వపరిపాలనావాంఛలు లేరనుట కేరల మసత్యము. ఇండియా దొరతనమువారు క్రమమగుసమాచారము నీయలేదనివనము రుజువు చేయవలయును. స్వపరిపాలనావాంఛ హిందేశేశము సంతయు నావరించియున్నదని చెప్పుచు డాక్టరుగారు మాతృనేపాథము ప్రజలు రాదగునని విన్నవించిరి. స్వచ్ఛందముగ నిట్టి నేవను పూనుకొనినవారు పొందవలసిన కష్టములనుగూడ వీర వివరించుచు బంధితుల విమోచనమునకు కృతజ్ఞతను వెలువరించిరి.

శ్రీమదాంధ్ర బహిష్కరణ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నొకటియైనది. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? మలభూమి లేదని? అచార్యవరము లెట్లుమాత్రం? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు గుర్తించుచు వివరింపబడియున్నది. గొప్పనారీ గ్రంథమునై నుంచి యుద్ధిరాజును విచ్చియున్నాని శైలి మిగుల సులభము. 500 పటములు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి. పేట రూ. 0-0. కచ్చులు వేరే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శైలి:— సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములు కలవు. చుచికాళితమలై అచ్చు. కాలికోతైదు ధన రూ. 1-8-0. పోస్టుభారము లేదు.

(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
హైదరాబాదు, ముగ్గునిపల్లె హైస్కూలు, కడప.

నిర్మలమైన

మలబారు సారాయి

(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిదొందబడినది)

కొలఃబో అరకొనలెనె, ఇది మలబారులో

నిర్ధము చేయబడినది.

బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది.

కజను కాలుగాలను బుడ్లుగల పెట్టెలుగ

విచ్చుచును.

విడి సీసాలు అమ్మబడవు.

యస్ పి. సారథి, అందు కో,

(826)

మదరాసు.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయోపదములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

1/4 పౌను సీసా రూ. 0-12-0.

చంద్రవభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రూ. 1-0-0.

వాసవలేహము

ధగ్గునకు మంచిమందు.

1/4 పౌను సీసా రూ. 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్షా

ఆయుర్వేద యోగముల జేయువారు

బొంబాయి నెం. 12.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మను మన మార్గములు. వింశజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యిచాముగా పోస్టుచార్జియు మేమేభరించి పంపుచున్నాము. కంటే నేనాయను.

319 వైద్యశాస్త్ర మనోరంజన్ సోవిందజీ, ఆరంభకర్త. బొంబాయి నెం. 155, (బాడ్వే, చంద్రావతి)

జాదావపేటకు ఎరము: ఐవోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపదేశ సారసవరిలా

ఆపరిమిత రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కిరీటువంటి నుండు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాణవృత్తులను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౪ క్షుభ్ర కారణ

(23)

కనామధిపాధిపతిగారి గుణ విచ్చుట నిస్సంయము, సహజమైన పద్ధతవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. వీరముగంధలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణంబుండమును పోగొట్టుట రక్తమును శుభ్రపరచును. కిరీరాశ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండ టకు 4 షేస్సుల బడ్డెలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి, నెం. 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషావిప్రశంస

౪౦ షేస్సులంటి అమ్మబడు విరచితము.

పేట రూ. 0-4-0. పోస్టుచార్జి అధికము.

ఆంధ్రవైదికాచార్యులు, 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర నర్మకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయశస్వి కట్టించి రామలింగారెడ్డి గారిచే

ముద్రించినది. పేట రూ. 0-4-0. పోస్టుచార్జి అధికము.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

619

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

మురబ్బము గాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరూపించినచో కొద్దిమాత్రముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై పురుషకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు విక కాలము సుఖముగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థులవలెను మారును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిబోవుట మానును, సరుచుకుట మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము పృథ్వియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూలో, కాండహారో జేరేములలో మైగుచున్నది. అక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినటవలన పనకేళి 4 గురు మనఃస్థుల బలము అత్యంతము ఒకమగ్గికి గలదు. వైమురబ్బము సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మంగులతో చెప్పి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తి గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో బహుశ్రమము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపత్రిక పాఠ్యములో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బిపేట రూ. 2-0-0.

రెవల్యూయర్లు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం. 5, అజన్యరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్వమగు దేహపట్టుమును కలిగియున్నారా?

లేనిచో మాడిట్స్ విగర్ అను షోషధరాజమును వాడిమాడండి.

అమితత్వము నేరిగలిగిన బలహీనత, కునోవికారము, నరపటుత్వము లేమి మున్నునని యే కారణములచే గలిగిన వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జేందుకు అకాల వృధాప్యమును రానీక పురుషుల హిప్రాస్టా యావనమంతులచేయును. హిప్రాస్టామును పోగొట్టి వృధకాయల జేయును. క్రొత్తరక్తముద్భవించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషునిజేయును. గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిద్ధము చేయబడినది. 48 మాత్రలు గల డబ్బి పేట రూ. 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టుచార్జి ప్రత్యేకము. నేడొక డబ్బానుకొని వాడి, నాని చుట్టూరమగు ఫలములను పరిశీలించుము. అనేక సందులు పనిచేయున పట్టు నిది ప్రఖ్యాతి గాంచినది. ప్రత్యేక పాఠ్యములు,

మాడిట్స్ మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
(863) 836 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.

MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 36, MAIN STREET, Camp, POONA)

స్వధర్మ నిధనం శ్రేయః. స్వధర్మ నిధనం శ్రేయః.
మంచి సమయము! సదాచారము సగము వెల!!

సదాచారము

(సాంధ్ర తాత్పర్యము)

878

ఈ గ్రంథము శ్రుతి స్మృత్యాయుర్వేదాది గ్రంథ సహాయములన సంగ్రహింపబడినది. ఈ గ్రంథమును తప్పక ప్రతివారునుగ్రహించి దీనిలోని విషయములను సావధానముగ గాంచి ఆచరించి సాచారశీలరై దీర్ఘాయు రారోగ్యదుల జేందురని నమ్ముచున్నాము. అందు పేట రూ. 2-0-0 లు. ఈపేటలోగా కొనువారికి రూ. 1-0-0 కే ఇయ్యబడును.

టపాలా చార్జి వేరు. ఈగ్రంథములు దొంగట ఫలము:—
చాంపియన్ అందు కంపెనీ, గుంటూరు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాళ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా?

(592)

వి. ఈశ్వరిప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రో టానిక్ వెరల్సు

ఇది బలహీనులకును నీరసులకును మందు. నిద్ర లేకుండును, శ్వాసకము, తక్కువగను, మెదడు దిమ్మ, గా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము, ఆయాసము, శుక్లవర్ణముపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని బానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షించుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 ,, ,, ,, 2-0-0

నవీనము! ప రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జు నవీనము!!

ఆటో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆహార్య వాసనయును కలదు. అత్తకహార్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బా త్రిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయి వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంతో సుఖమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత ఆనుభవించురు. ఇతర వాసనలు యే చేయించినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి ప్రాసీ పంపును.

పేట 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.పి. చార్జి
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం. 155, జుమ్మాచున్నీరు వీధి, బొంబాయి
మద్రాసు యేజంటు:- మహతా శురుషోత్తం మూర్తి
వైశాఖబారు రోడ్, మదరాసు.